Arnold van Schoorisse, episode uit den opstand der Gentenaers (1382-1385). Deel 3

Joseph Ronsse

bron
Joseph Ronsse, *Arnold van Schoorisse, episode uit den opstand der Gentenaers (1382-1385). Deel 3*. Drukkery van Gommar de Vos, Audenaerde 1845

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/rons001arno03_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

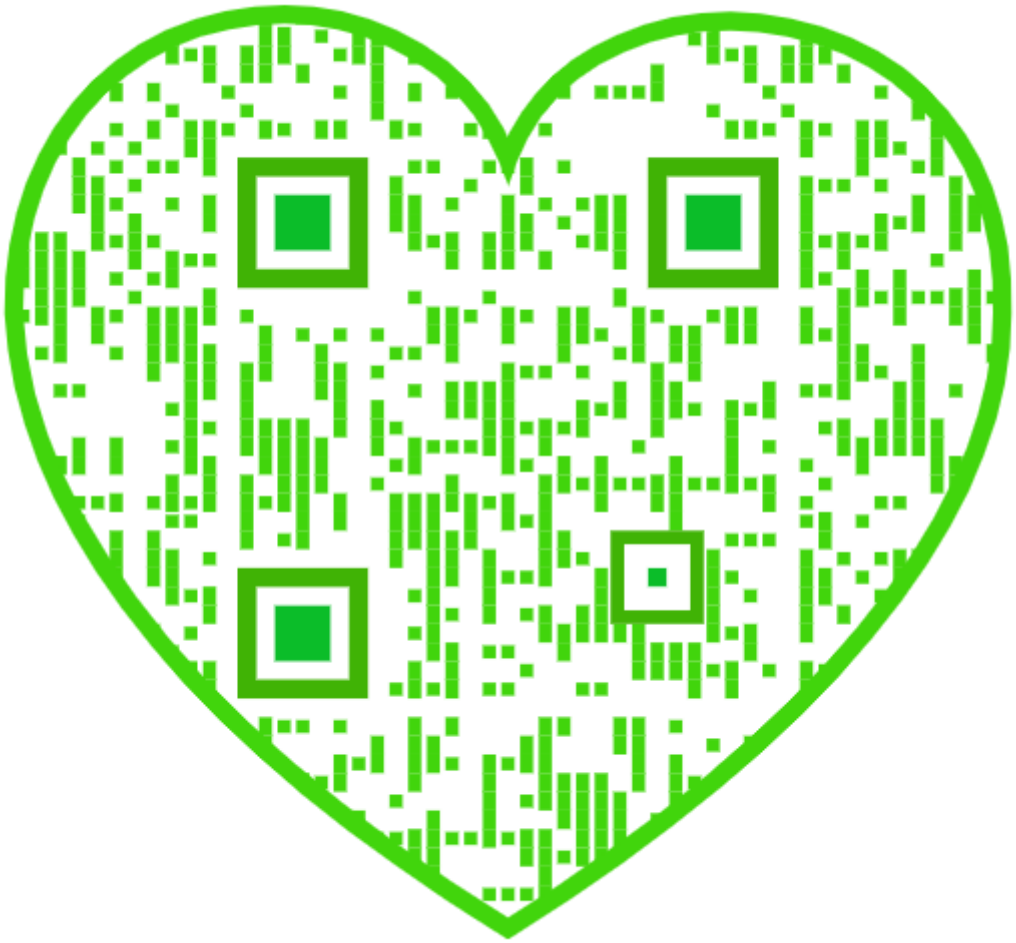

XIII.
Onverwachte Tyding.

Sin aliquem infandum casum, Fortuna, minaris;
Nunc, o, nunc liceat crudelem abrumpere vitam.
AEN. LIB. VIII.

De hevigste pynen waerdoor hy overvallen werd, duerden drie dagen zonder verpozing voort, en beroofden eindelyk den lyder van het bewustzyn, terwyl zy hem snel naer den eindpael schenen heen te voeren, dien de hand der barmhartigheid aen lichamelyk lyden gesteld heeft.
FREDERIKA BREMER.

In den vroegen morgen van den 28 November 1382, zaten twee meisjes, weemoedig in eene benedenzael van het huis van Schoorisse, te Audenaerde, ieder op eenen leuningstoel te rusten. - Te midden van

het vertrek, regtover eene ronde eikendeur, waerop eenige verbeeldingen van het lyden des Zaligmakers kunstig gebeiteld waren, stond eene legerstede, voor welke men een windschutsel van kostbare tapyten gesteld had. Aen het voeteinde stond eene zware kniebank met den rug naer den persoon gekeerd, die als ademloos op de bedkoets rustte: een zilveren kruisbeeld pronkte ter regter zyde van de bidbank: eene tas, met artsenydrank vervuld, was ter linker zyde geplaetst, en een klein parkementen boekje, in roode en zwarte letters gebeden inhoudende, lag op het midden der gemelde kniebank opengeslagen.

Een doffe zucht, die den lyder ontvloog, maekte dat beide maegden zich spoedig oprigtten, met navorschende blikken de beweging van zyne borst gade sloegen, en aendachtig luisterden of zyne ademhaling min belemmerd was. Die, welke eerst het bed toenaderde, bevochtigde de lippen van Arnold van Schoorisse, welke, zyne gebroken oogen op Oda wendende, scheen te zeggen, dat hy verkwikking in de toegediende ge-

neesmiddelen vond. Hy sloot weêr de oogen, wier beweging eene straal van hoop in den boezem zyner dochter deed opgaen, en oorzaek was dat zy de handen ten teeken van erkentenis ten hemel sloeg.

Agar, die de doening harer hartsvriendinne naspeurde, zag eene traen van deze op het openliggende gebedenboek vallen, en de hoop, die Oda daer zoo even had opgevat, nog willende versterken, legde zy den wysen middenvinger op Arnolds polsader, en deed een teeken aen Oda, waerdoor zy beduiden wilde dat de zieke merkelyk beter was.

Oda wierp zich voor de bedsponde van haren vader; zy drukte zyne hand tegen haren mond, en zoende die zoo zacht, dat de man niet de minste beweging kon gevoelen: doch, als versterkt door de warmte van den adem, ontsloot hy de oogen, en zuchtte: - Oda!'

Dees enkel woordje, dat het eerste, sinds het ongeval op het slagveld, Arnolds lippen ontvloog, was oorzaek dat Oda een vreugdekreet aenhief: zachtere oogenblikken had

zy nooit gevoeld: in hare verrukkelykheid schreeuwde zy: - Vader! lieve vader!’ en viel met het hoofd op Arnolds oorkussen, terwyl ze zyne wangen met beide handen, overdekte, en hare lippen op zyn bleek voorhoofd liet rusten. - Vader! vader!’ riep zy nogmaels, - o! open de oogen; genees, genees spoedig!’

Agar, bevreesd dat deze uitroeping en de aenraking van hare vriendinne nadeelig aen Arnolds gesteltenis zouden wezen, trok Oda van voor de bedsponde, en legde zich den vinger op den mond om haer tot stilzwygen te manen; doch Oda, als weggesleept door hare vervoering, wilde zich weêr op den zieken werpen, ten einde haren naem eene tweede mael te hooren uitspreken. Agar belette deze beweging; en Oda besloot heil by het kruisbeeld te zoeken.

- God! o myn Zaligmaker!’ snikte zy, - gy, zonder wiens wil er geen hair van 's menschen hoofd, geen loover van de boomen valt, maek dat vader van zyne wonden herstelle, en my weêr, als voorheen, tot troostengel verstrekke. Indien zyne stervensuer, door

u bepaeld, eerlang slaen moest, indien hy aen myne kinderliefde werd onttrokken, o! myn God! dit toppunt van onheil zou ik niet kunnen overleven! Maer neen; uwe beschikkingen kunnen door de bede verzacht worden: gy wilt de standvastigheid van uwe getrouwe dienaren door zware slagen beproeven! Morren tegen uwe bevelen ware uwe goedheid miskennen, en daerom, o Alvermogende! zal ik met geduld en hoop de herstelling van mynen vader afwachten. Ik morre niet, neen, maer bidde slechts: myne bede zal aenhouden totdat uw zegen over mynen vader, over my dale; doch, indien Gy ons van dien zegen onwaerdig achtte, indien vader aen het gevolg zyner wonden moest bezwyken, maek, o myn God! dat ik met hem moge sterven!'

Hier weende de rampzalige met heete tranen, en zy was zoo sterk aengedaen, dat ze geen enkel woord meer uiten kon. Alleen heur hart vormde nog eene bede. Na eenige oogenblikken voelde zy zich den boezem vryer kloppen; allengskens werd zy tot zachtere denkbeelden gestemd, en vond ein-

delyk kracht genoeg, om eenigen klem aen hare woorden te geven.

- Neen, neen,' vervolgde zy, - vaders stervensuer is nog niet nakend; anders zou Ackerman door Godes wil niet gezonden zyn geweest, om vader aen de slagen zyner vyanden te onttrekken. O! hoe goedig is toch jonker Frans! Hy heeft zich aen den haet zyner medeburgers blootgesteld, om dien, welke hem verwenscht had, te redden... En men zou my van Ackerman willen scheiden!'

Zeker zou de maegd deze alleenspraek nog verder uitgebreid hebben, ware Agar, op eene beweging door den Vryheer van Schoorisse gedaen (beweging die Oda, als nu te zeer in hare gedachte verslonden, niet ontwaerd had), tot de bedsponde van den lyder niet genaderd. Oda, die als uit eenen droom ontwaekte, wendde zich tot hare vriendinne, en beide zagen met innerlyke vreugde dat een zachte glimlach op den mond des zieken speelde.

- Drinken, Oda! drinken!' lispelde de man; en zyne dochter, stom van tevreden-

heid by het hooren dat deze woorden met eene gewoone kracht werden uitgesproken, stond hem roerloos aen te staren, wanneer Agar de zilveren schael aen zyne lippen zette. Arnold dronk gretig; hy liet het hoofd nederzakken, en scheen in eene diepe sluimering te zinken.

De klok sloeg acht uren op den toren van O.L.V. kerk, en de eerste dagschemering drong reeds tusschen de zyden venstergordynen, wanneer Arnold door de voetstappen van eenen monnik uit zyne sluimering getrokken werd. Oda en Agar stonden van hare zitstoelen op, en voegden zich nevens den monnik, die aen het hoofdeinde van het bed plaets nam. Deze sloeg met oplettendheid de beweging van den polsader des zieken gade, en zonder iets te zeggen, liet hy de meisjes, door eene hoofdknikking, gevoelen dat de Vryheer veel beter was.

Oda stuerde eene dankbare bede ten Hemel. Weldra bekeek zy weder den monnik, en daer deze nog steeds de hand des lyders in de zyne hield, kon de maegd niet nalaten de heerschende stilzwygendheid te breken.

Op hare woorden: - Mynheer! hoe vindt gy vader; hy is beter niet waer?' wendde Arnold zyne verzwakte oogen tot den geneesheer, die een statig - God zy dank!' uitsprak, en den lyder eenige vragen deed.

Agar, overstelpt van vreugde, liep deze gelukkige tyding aen de dienstboden bekend maken, en Oda, die den arts met vragen overlaedde, waerop deze in Arnolds tegenwoordigheid niet kon antwoorden, vond zich gedwongen hare nieuwsgierigheid te beteugelen.

De dag verstreek in hoop en kommer: stiptelyk hadden de maegden de voorschryving van den geneesheer gevolgd; de kostelykste gesteenten tot pulver gebragt, werden den zieken, als herstellingmiddelen, toegediend, en nauw begon de avond te dalen, of de eerbiedwaerdige geestelyke stond weêr voor de bedsponde van Arnold van Schoorisse.

- De koorts is byna verdwenen, edele jonkvrouw!' sprak hy tot Oda: - de slaep heeft de krachten van uwen vader zeer versterkt, en eerlang zal hy het bed mogen ver-

laten. De wonden zyn niet gevaerlyk; en dank aen de Alvoorzienigheid, durf ik u verzekeren dat de Vryheer gered is. Rust en goeden oppas heeft hy nog noodig, jonkvrouw! doch gy kunt hem, zonder gevaer, uwe zorgen niet meer toedienen. Eene al te lange bekommering heeft uwe krachten uitgeput, en uw toestand baert my meer schrik dan die van uwen vader. Gy moet in de rust eene leeniging aen uwe smarten zoeken.

- En zou ik vader moeten verlaten, Mynheer!' vroeg Oda spytig. - Gy weet wet,' vervolgde zy, - dat eene gehuerde hand onmogelyk die diensten vervangt, welke een kind zyne ouderen kan bewyzen. O! laet my by hem, Mynheer! zie, dáér op dit kussen zal ik insluimeren terwyl hy slaept: van hem verwyderd, ware het my onmogelyk eenige rust te genieten.

- De liefde, die gy uwen vader draegt, jonkvrouw! vergroot mynen eerbied tot u. Ik beken dat de Vryheer uwe zorgen moeijelyk kan ontberen, en 't is juist daerom dat ik u aenzoeke, en, als vriend des huizes, gebiede, uwe uitgeputte krachten te verster-

ken, opdat gy, door geene onpasselykheid, genoodzaekt wordet die zorgen voor nog langer aen uwen vader te onttrekken.

- Gy eischt dan dat ik in myne kamer ga, Mynheer?

- Ik bidde er u voor, jonkvrouw! Wat meer is, de wonden des Vryheeren moeten verbonden worden. Gy verstaet my; en opdat geen kommer uwe rust stoore, zal ik zelf, des noods, den ganschen avond hier doorbrengen.

- O! Mynheer, gy zyt wel goed; de Hemel zal u over die dienst beloonen.'

By het uiten dezer woorden, en gerustgesteld door de beloften van den monnik, onttrok Oda zich aen zyne tegenwoordigheid. Zy wendde zich tot Arnold, drukte hem eenen kus op de hand, en stamelde onder het weggaen: - Vader! genees spoedig; genees voor het heil uwer dochter!'

De Vryheer deed eene beweging van erkentenis zonder dat Oda dezelve ontwaerde. Zuchtend wierp de maegd zich op hare bedsponde, en bad lang en vurig, totdat zy eindelyk insluimerde.

- Oda is een engel van goedheid,’ sprak de geestelyke tot zich zelven: hy wendde zich naer de tafel, waerop een pakje verbryzelde gesteenten lag, en goot het in eene kruik, die hy met kruiden en water opvulde. Gedurende deze werking trad Agar het vertrek binnen, en vroeg of zy van geenen dienst kon wezen.

- Jonkvrouw!’ sprak de geestelyke, - zeg aen myne mannen, dat ze binnen komen, en dat niemand van het huis ons in onze werkingen stoore.’

Agar voldeed aen hetgeen haer aenbevolen werd; en na men den Vryheer de vereischte zorgen had toegediend, bood de monnik hem van den bereiden drank aen. Gerustgesteld omdat hy zag dat zyne geneesmiddelen Arnold boven verwachting versterkten, en, verzekerd dat de lyder geen gevaer liep, verliet hy eindelyk het huis van Schoorisse, den ridder aen de bewaking zyner hulpmannen overlatende.

Geheel den volgenden dag nog werd in hoop doorgebragt. Agar, die nu ook eenige rust genoten, doch met het krieken van den

dageraed hare bedkoets verlaten had, liep onderscheidene malen van Arnolds vertrek naer dit van Oda; en daer zy bemerkte dat deze steeds sliep, besloot zy hare rust te eerbiedigen.

By een nader bezoek, vond de geneesheer Arnold van Schoorisse zoo versterkt, dat hy hem geluk over zyne herstelling wenschte.

De Vryheer drukte den monnik de hand, sloeg met nieuwsgierigen kommer eenen blik rond het vertrek, en: - Waer is Oda?' stamelde hy.

- De jonkvrouw, afgemat van waken,' zei de monnik, - heeft eergisteren, op myn dringend verzoek, uwe kamer verlaten.

- Hoe! eergisteren?' was de vraeg des Vryheeren; en alvorens de monnik de gelegenheid vond om verder te spreken, - Vader! wil ik haer gaen roepen?' vroeg Agar.

- Ja, melieve! maer - wacht een weinig: ik wil by haer eene aengename verrassing veroorzaken. - Mynheer!' voer Arnold voort, zich tot den geneesheer keerende, - ik gevoel dat myne krachten ten grooten deele weêrgekomen zyn, en met uwe toe-

stemming zal ik dit geliefde kind in mynen zetel, in plaets van in myn bed, omhelzen.

- Wees niet te haestig, Vryheer!' sprak de priester, de hand uitstekend om de beweging van Arnolds polsader nogmaels te raedplegen; - wees niet te haestig; eene onvoorzichtige beweging zou uwe wonden openen.'

De Vryheer antwoordde niet; doch, daer de monnik eene spytige uitdrukking op deszelfs aengezicht ontwaerde, veranderde hy een weinig van toon, en zyne navorschingen nopens Arnolds gesteltenis hernemende: - Indien wy u met voorzorg uit uw bed namen,' vervolgde hy, - vermeen ik dat gy geen gevaer zoudt loopen.'

By deze aenmerking werd het gelaet des zieken weêr kalm, en zonder iemands hulp rigtte hy zich op. De geestelyke scheen verwonderd, en terwyl Agar den leuningstoel tot voor Arnold schoof, waegde het de arts om er den Vryheer in te zetten. Een lach van vergenoeging, vergezeld van een gebaer van pynlyke uitdrukking, kwam op 's ridders aengezicht te voorschyn.

- Agar!’ sprak Arnold, - ga u verzekeren of uwe zuster nog niet wakker is: ik vrees dat die al te lange slaep haer nadeelig kon wezen.’

Alvorens deze laetste woorden uitgesproken waren, liep Agar naer de slaepkamer harer vriendinne: Oda wreef zich de hand voor de oogen, en vroeg hoe het met haren vader was.

- Best!’ antwoordde Agar; - hy zit reeds in zynen...’

Hier gevoelde zy dat ze zich niet verspreken mogt, wilde zy de aengename verrassing, door Arnold by de aenkomst zyner dochter verlangd, niet doen mislukken; en zich in eens hernemende: - Oda! de geneesheer zit by vader,’ sprak ze; - hy heeft verklaerd dat alle gevaer voorby is.

- Dank zy den grooten God, die myne bede zoo goedwillig heeft aengehoord!’ riep Oda in verrukking. Zy vroeg of Arnold den wensch nog niet had geuit van haer te zien.

- Wel zeker, lieve zuster! - Het schynt dat de slaep u zacht gestreeld moet heb-

ben,' vervolgde Agar, spottend, - anders zoudt ge...

- Wat uer is het reeds?' viel Oda haer in de rede.

- Wat uer? Het is byna tien,' was Agars antwoord, terwyl zy in een hevig gelach uitborst.

- Scherts niet, Agar! ik bidde er u voor: als men twee dagen en twee nachten slapeloos heeft doorgebragt, is het niet te verwonderen dat men eene rust van veertien uren neemt.

- En vier en twintig daerby,' vervolgde Agar op den vorigen toon.

- Wat wilt gy zeggen, zuster?

- Wat ik zeggen wil, Oda? Wel dat gy eergisteren om acht uren u te bed hebt gelegd, en nu slechts uit dien langen slaep ontwaekt zyt, waerin ik dacht dat gy tot in der eeuwigheid blyven zoudt.

- Maer gy schertst, Agar! Die toon behaegt my volstrekt niet in dit oogenblik van kommer en verlegenheid.

- Ik herhale u, Oda! dat ge niet verlegen meer moet wezen: vader is buiten alle

gevaer; en wat myn gezegde raekt, dat gy schynt voor een sprookje te houden, ik verzekere u dat gy u niet gisteren, doch eergisteren avond te bed hebt gelegd.’

Nu eerst kon Oda zich de reden verklaren van Agars boertigen toon: verwonderd stond zy hare vriendinne aen te staren, en aenzocht ze haer spoedig te helpen aenkleeden, zeggende dat haer vader misnoegd zou wezen over zoo lang een gemis van zyne dochter.

Na het verloop van een kwaert uers, stak Oda de deur van Arnolds vertrek open: zy hief een geroep van verwondering aen, en wierp zich voor 's mans zetel, terwyl zy onophoudelyk uitriep: - Vader! goede vader! o! nu ben ik gelukkig!’ Onder het stamelen dezer woorden liet Oda het hoofd op de knien van den Vryheer rusten, en hield zyne handen krimpachtig in de hare gesloten.

- Sta op, lief meisje,’ sprak Arnold bewogen; - kom, dat ik u mynen zegen geve.’

Oda schoof een weinig nader, bood haer schoon bleek voorhoofd aen Arnold, en deze

teekende er met den duim der regter hand een kruis op, terwyl hy den Hemel het behoud zyner erfgename afbad. Beide waren zoo sterk getroffen, dat zy geen enkel woord konden uiten, en, hals aen hals gestrengeld, in vreugdetranen wegsmolten.

- Wat bevallig kind!' zuchtte de monnik. - Gods genade straelt steeds in zyne werken uit: het leven ware haer een last geweest by het gemis heurs vaders, en daerom heeft de Hemel den goeden ridder gespaerd.

- Zet u digter, Oda!' zei Arnold tot de maegd, die zich in den zetel aen het hoofdeinde der bedkoets geplaetst had; - zet u digter by my, kind, opdat ge my beter verstaen kunt: spreek tot uwen vader; uw gekout versterkt myn hart, en zal my over uw lang gemis schadeloos stellen. Droog uwe tranen, engel! wees moedig en stel uwe trouw in Hem, die ons welzyn bewerkt en onze wapenen tegen de opstandelingen heeft gezegend. Waerschynlyk zyn de gevaren, die ik getrotseerd, en de heldenmoed, dien ik op nieuw aen den dag heb geleid, u reeds bekend: alléén tegen tien, en afgemat door

de ontvangene kneuzingen, stond ik op het punt om aen de woede der Gentenaers geslagtofferd te worden, had een moedig vyand my onder zyne bescherming niet genomen.

- Een Engel bewaerder, vader?' stamelde de maegd.

De Vryheer hief het hoofd op, en terwyl hy met nieuwsgierige en verwonderde blikken Odas houding gade sloeg: - Weet gy wie die moedige vyand is?' vroeg hy.

- Myn hart had het my reeds gezegd, vader, wanneer ik eerst deze menschlievende daed vernam: myn hoofdsluijer, waermede uwe wonde vermaekt was, en een der Gentsche minderbroeders hebben my de verzekering gegeven, dat jonker Frans, getrouw aen de my gedane belofte, die beschermengel is geweest.'

Een hevig rood kleurde Odas wangen by deze vertrouwelykheid; en alsof zy verlegen ware geweest te veel gezeid te hebben, bleef zy nadenkend zitten.

De monnik de stilzwygendheid en de aendoening van beiden bemerkende, begon eenige vrees voor den Vryheer te gevoelen.

Om een einde aen deze aendoening te stellen, bragt hy by dat een al te lang verblyf in zynen armstoel, den zieken vermoeijen zou. Arnold voldeed aen het verzoek van den arts, welke hem de rust aenbeval, totdat hy weêr zyn bezoek zou vernieuwen.

Oda onttrok zich aen het genoegen voor het oogenblik in verder gesprek met haren vader te treden: zy bleef steeds op den uitkyk staen om 's mans kleenste begeerten te voorkomen, totdat hy in een verkwikkenden slaep gedompeld was.

Agar, die middelerwyl de huishoudelyke zaken in orde had doen brengen, kwam by hare vriendinne, en wilde eerst de geliefkoosde gedachte niet stooren waerin Oda verkeerde, namelyk diegene dat haer vader zyn behoud aen den lieveling heurs harten verschuldigd was. - Deze gedachte beurde Odas geest op; zy overpeinsde de in het werk te stellen maetregelen om Ackermans goede hoedanigheden op te helderen, en de hoop dat Arnold zynen redder eerlang in de armen drukken, en hem ten loone der bewezene diensten, aen de verkoorne zyner ziel

schenken zou, was oorzaek dat de maegd werkeloos de oogen geslagen hield op een zyden doek, waerop zy begonnen had een borduersel van onderscheidene kleuren te stippen.

Eene vraeg van Agar kon slechts de erfdochter van Schoorisse aen hare zachte mymering losrukken, welke mymering nu voor vriendschappelyke doch stille onderhandelingen plaets maekte.

Onder het uitdrukken van wederzydsche geheimen, naderde de uer waerop de monnik zyn bezoek weêr moest afleggen. By zyne aenkomst verlieten beide maegden het vertrek, en 't was slechts nadat Arnolds wonden vermaekt waren, en hy den wensch had geuit zich met zyne dochter te onderhouden, dat deze zich weêr by hem aenbood.

Eindelyk vond Oda zich alleen met haren vader: zy wilde gevolg geven aen de gedachte, nopens Ackerman opgevat, en begon met den Vryheer al de omstandigheden van zyne gelukkige verlossing mede te deelen, hem onderscheidene vragen doende over den uitslag des gevechts. De man, die, ofschoon

Oda geen enkel woord repte van haren minnaer, gemakkelyk bemerken kon waer zy henen wilde, voldeed volgaerne aen den wensch zyner dochter, daer hy wist dat haer verbryzeld harte troost noodig had. Na lang over Ackerman gesproken te hebben, eindigde hy met deze woorden: - Waerlyk, 't is te bejammeren, Oda! dat zoo deugdzaem, zoo moedig een jongeling, onze vyand moet wezen!'

Het meisje deed eene spytige beweging en gemakkelyk was het voor den Vryheer te zien dat hare ziel hevig geschokt was. Hy kon echter geene heeling aen hare smarten brengen; maer de maegd Arnolds gezegde zoekende te wederleggen, steunde met kracht op het woord: vyand! en vroeg aen haren vader of hy met zoo eenen naem den persoon kon bestempelen, die hem gered had.

- Ackerman moet myn vyand wezen, kind!' antwoordde de Vryheer met bedaerdheid; - verschillig met my in denkwys, heeft hy trouw gezworen aen den standaert der opstandelingen, en ik, melieve! ik heb met heiligen eede bevestigd steeds de

belangen van onzen Graef te zullen verdedigen. Gy verstaet wel, Oda! dat uw vader, zoo lang er geene vrede tusschen de opstandelingen en Lodewyk van Male gesloten is, Ackerman als vyand moet aenschouwen; doch dezes vorig gedrag en de trouweloosheid van Walter van Herzeele jegens hem, staen my nu te zeer bekend, dan dat ik uwen minnaer uit ganscher harten niet zou vergeven. Verleid door zyne eerzucht, heeft hy aen den roep zyner stedegenooten willen beantwoorden: man van eer, kon hy niet nalaten zynen eed gestand te doen; en ofschoon Ackerman myn staetkundige vyand zy, eisch ik niet dat uw hart in die vyandschap deele. Aen jonker Frans zyt gy myn behoud verschuldigd, Oda! blyf hem als den bruidegom, u, door uwen vader geschonken, steeds beminnen, en vergeet wat ik u in myne verbolgenheid jegens hem gezeid heb. Gy weet wat ik al aen Walter verschuldigd was; nooit hadde ik kunnen veronderstellen dat hy my zou misleiden; ik heb aen zyne woorden geloofd, en - de vervloeking des Hemels over uwen minnaer, dien ik een oogen-

blik als uwen verleider aenzien heb, durven inroepen!'

Hier zuchtte de man; en Oda, die nu zyne geheime gevoelens nopens den lieveling heurs harten kende, opende den mond om te vragen of reeds deze vervloekingen in heilwenschen veranderd waren, wanneer Arnold zich verhaestte te zeggen dat zyn geluk voortaen ten grooten deele van dit des jongelings afhangen zou, en hy hem als zyn eigen kind beminde.

Oda kon zich niet onthouden den Vryheer van Schoorisse hare hartelyke dankbetuiging toe te sturen; en Arnold niets willende nalaten om het geluk van zyne dochter ten top te doen stygen, begon den wensch te uiten van den opstand nu geheel gedempt te zien. - Met hunnen hardnekkigen bevelhebber zullen de Gentenaers den moed verloren hebben,' vervolgde hy: - meer dan vyf en twintig duizend hunner zyn met Artevelde te Roosebeke gesneuveld; al de Vlaemsche steden, die, uit vrees voor overweldenary, de party van Gent genomen hadden, zullen zich aen de magt der Fran-

schen onderwerpen, en hulde aen den Graef doen: de Gentenaers zelve, beducht voor hun behoud, zullen hem om genade smeeken, en de vrede zal een einde stellen aen al die moorden en geweldenaryen, waervan Vlaenderens bodem zoo lang het tooneel is geweest. Gy verstaet, Oda! dat alsdan niets langer beletsel aen uwe wenschen, aen die van Ackerman zal brengen.'

De maegd glimlachte, wierp een dankbaren blik op haren vader en overlaedde hem met vragen, welke hy met steeds aengroeijende bevalligheid beantwoordde. Odas hart werd zoo zeer versterkt, dat zy het vroegere geluk, met Ackerman gesmaekt, in het verschiet weêr te gemoet zag.

De heilstand der maegd vergrootte nog by de spoedige herstelling heurs vaders: steeds zat zy aen zyne zyde om die treurige winteruren, door haer aengenaem gekozel, zoo min verdrietig mogelyk te maken: somtyds ook begon zy door hare zachtluidende toonen, begeleid van de harp, die sinds lang onbehandeld rustte, het huis van Schoorisse te doen weêrgalmen.

Op zekeren dag dat Oda nogmaels de hoedanigheden van Ackerman aenhaelde, en Arnold genoegen in de rondborstigheid zyner dochter schiep, werd deze uit hare vertrouwelykheid getrokken door een stil geklop, dat men op de deur der kamer deed. Huppelend opende zy dezelve, hief eenen kreet van verbazing aen, en de Vryheer, hoogst verwonderd, liet den naem van Walter van Herzeele hooren, welke zyne stappen tot voor Arnolds zetel voortzette. Rood van verontwaerdiging, sprak deze geen enkel woord; doch Walter, weinig acht op die koude aenvaerding schynende te slaen, plaetste zich in Odas zetel, en zegde dat hy eene levendige deelneming in de nieuwe rampen van zynen vriend nam. Hy voegde er by dat de kneuzingen, die hy zelf bekomen had by het poogen om Arnold uit de handen der vyanden te verlossen, oorzaek waren van het vertoef zyns bezoeks, en hy, niettegenstaende zyne onpasselykheid en het verbod van den geneesheer, zyne burgt had verlaten, ten einde troost in den boezem des Vryheeren van Schoorisse te storten.

- Ik meende, Mynheer Walter!' antwoordde Arnold op een schertsenden toon, - dat uwe vriendschap jegens ons, sinds uw laetste bezoek op het slot van Schoorisse, in onverschilligheid, ja, in haet veranderd was!

- Hoe! hoe! wat wilt gy zeggen, ridder? Weet ge niet dat alles wat ik gedaen heb, ten uwen voordeele strekte, en dat ik bevel ontvangen had den muiter aen te houden, opdat hy de verdiende straf van hoog verraed ondergaen zou. Gy weet ook, vriend! dat de eer uws huizes my te zeer ter harte ligt, dan dat ik jonkvrouw Oda aen eenen persoon, die de moorder zyns Graven moest wezen, zou willen zien uithuwen.

- Deze betigting is valsch, heer Walter!

- Valsch! valsch!' morde deze laetste; en zyne vermetelheid een weinig min hoog zettende, omdat hy zoo eene stellige aenklaging niet staende kon houden, tastte hy den Vryheer van Schoorisse aen zyne zwakke zyde aen, met hem alles te verklaren wat Ackerman ten voordeele der opstandelingen en ten nadeele van den Graef aengewend had.

Tot zyne eerste aentyging jegens Ackerman willende weêrkeeren, vervolgde Walter:
- Vriend! ik wist niet stellig of het schelmstuk, hem ten laste gelegd, juist in uw slot plaets moest grypen; doch, ik heb in 's Graven belang, even als in het uwe, die daedzaek aen den dag willen brengen. Steeds aen 's Prinsen wil verknocht, heb ik te Gent, in het midden zyner vyanden, doen zien dat ik den dood tartte, om zyne bevelen te voorkomen. Ik weet niet of gy van alles onderrigt zyt, Arnold! maer op het oogenblik dat de halsstraf ten uitvoer moest gebragt worden, heeft Artevelde, die Ackermans denkwys deelde, kunnen zien dat de liefde alleen tot den Graef, myne hand leidde. Het volk begon te morren: men sprak van my in Ackermans plaets om te brengen, en ik ben genoodzaekt geweest redding onder den standaert van Lodewyk van Male te zoeken.

- Heeft de Graef Ackermans vlugt uit myn slot my niet ten kwade geduid?' vroeg Arnold, een weinig min verbitterd by de uitlegging, die Walter van zyne handelwyze gaf.

- Toch niet, vriend! hy kende uwe verkleefdheid aen zynen persoon: al de omstandigheden van Ackermans verlossing heb ik hem medegedeeld, en wanneer hy hoorde dat ik my door jonkvrouw Oda had laten foppen, sprak hy lang over de arglistigheid der vrouwen, en byzonderlyk over uwe dochter, wier vereeniging met den Gentschen muiter hoogst te betreuren ware geweest. Hy koesterde terzelfder tyd de hoop, dat gy, of jonkvrouw Oda, nimmermeer in dit huwelyk zoudt instemmen, er byvoegende dat zyn vriend Arnold (want ter tyde noemde hy u nog zóó) er zyne gunsten voor eeuwig door verliezen zou.'

Oda bekeek Walter met navorschende blikken; en Arnold meende hem te ondervragen waerom hy heden, zoo wel als vroeger, 's Graven vriendschap niet wegdroeg, ingezien hy op nieuw zyn leven voor 's Prinsen belangen in de waegschael had gesteld; doch Walter liet er hem den tyd niet toe: hy eindigde met te zeggen dat Ackermans tegenzin, voor allen die de party van Lodewyk van Male aengekleefd waren, in dolheid

overgegaen was, en de muiter zelfs het bloed van zynen eigen vader zou vergieten, kon hy dien onder den standaert van den Graef ontmoeten.

- En hoe komt het dan, indien Ackerman zoo wreed is,' sprak Arnold wrevelmoedig, - hoe komt het dat hy my van den dood bevryd heeft; dat hy zelf myne wonde verbonden, en my door zyne partygangers tot in myne woon heeft doen brengen?

- Ackerman?' vroeg met verwondering de Vryheer van Herzeele, aen wien deze omstandigheid onbekend was.

- Ja, Ackerman zelf!' was het bondige antwoord van Arnold.

- Welnu! kunt gy zulk eene daed goedkeuren?' zei Walter, niet wetende wat hiertegen in te brengen. - Gy ziet wel,' vervolgde hy met een weinig aerzeling, - hoe verre zyne meineedigheid gaet: wanneer men hem eerst als aenleider der Gentenaers verkoor, beloofde hy, onder heiligen eede, getrouwheid aen den standaert des opstands, en zwoer tevens dat hy alwie dien zoude poogen omverre te werpen, met het

zwaerd zou doorbooren. In de hoop van uwe vriendschap weêr te winnen, heeft hy by allen als een meineedigen willen doorgaen.

- En waerom duidt gy hem nu myne redding ten kwade, daer ge zoo even nog zyne onmenschelykheid brandmerkte?' hernam Arnold, half toornig, half lachend, by de tegenstrydigheid, die hy aen Walter, uit diens eigen gezegde, deed opmerken.

Gevoelende dat hy zich versproken had, en moeijelyk die betigting, tegen Ackerman ingebragt, staende kon houden, veranderde Walter met opzet van redekaveling. Oda, ofschoon eerst verschrikt, genoot nu inwendige vreugde by het hooren dat haer vader Ackerman zoo hevig ondersteunde. Genegen zynde om Agar met al het voorgevallene bekend te maken, vroeg zy verlof om by hare vriendinne te gaen. - Arnold stemde die vraeg goedwllig in.

Nauwelyks had Oda de deur achter zich gesloten, of zy borst in een schaterend gelach uit, sloeg de handen in elkaêr, en Agar, de oorzaek van deze blymoedigheid vernomen

hebbende, kon niet nalaten te vragen: - Wel, wel! is het mogelyk?

- Mogelyk en zeker,' antwoordde Oda; - en zoo een man zou my willen dwingen hem myne hand te schenken!'

Agar antwoordde niet. Steeds viel het haer bitter iets schertsends, iets onaengenaems nopens haren vorigen weldoener te vernemen; en de valsche rol, die deze in het slot van Schoorisse gespeeld had, was oorzaek dat het meisje in diepen rouw gedompeld was. Meermalen had zy Walters handelwyze ten zynen voordeele willen uitleggen; doch daer zy steeds den afkeer der erfdochter van Schoorisse bemerkte, had zy besloten Herzeeles naem niet meer te noemen. Nu ook wilde zy standvastig in haer besluit blyven; doch haer stilzwygen werd door Oda als eene onverschilligheid ten haren opzichte aenzien: deze berispte er Agar over, welke zich bedwingen moest om hare treurigheid te weêrhouden.

Die treurigheid ontsnapte aen Oda niet: zy drong aen om de reden er van te weten, en Agar zegde dat het haer hartgrievend

was de gebreken van Mynheer Walter van Herzeele steeds te hooren aen den dag leggen. Hier maekte zy door het verhael van alles wat de Vryheer voor haer gedaen had, indruk op het hart van Oda, welke beloofde, in 't vervolg zoo min mogelyk, met verachting van Agars beschermer te spreken.

Middelerwyl was Walter, die de hem opgelegde betigtingen verschoond en wederleid had, geheel en al op zyn gemak met Arnold van Schoorisse, welke, zich van lieverlede diens bewezene diensten herinnerende, nog iets van zyne vriendschap jegens Walter, in zynen boezem voelde voortleven. Herzeele had zynen hartevriend eenige byzonderheden van hetgeen er te Gent voorgevallen was, reeds verhaeld, wanneer hy gewaer werd dat Arnold nog niets kende nopens den keus van een nieuwen Ruwaert door het volk, of nopens het besluit dat men nogmaels, rakende het verstooten van den vrede, genomen had. Walter sprak van deze laetste omstandigheid, toen Arnold eensklaps het hoofd schudde, en uitriep: - Maer, ridder! ik kan dit moeijelyk gelooven. Hoe! de Fran-

schen zyn nog in het land, en Gent zou op nieuw de wapenen durven opvatten!...

- Wat ik zeg, is waer, Arnold! De muiters hebben zich door Van den Bossche weêr laten verleiden. Wanneer deze het voorstel des Konings kende, heeft hy al het volk doen verzamelen. - De oorlog is niet geëindigd!' riep hy met forsche stem uit; - Artevelde heeft door zyne verwaendheid den slag en het leven verloren; en zeker zou Gent den trots der bloedhonden geheel en al vernietigd hebben, ware onze bevelhebber in zyne versterkte legerplaets gebleven. Vreest niet, myne lieve medeburgers!' vervolgde hy; - sluit uwe poorten voor den vreemden dwingeland: in dees gevorderd jaergetyde, zal hy het niet wagen onze moederstad te belegeren! Met het begin der lente zullen wy, - indien de magt ons ontbreekt, om, even als onder het bestuer van Arteveldes vader, Koningen voor onzen wil te doen buigen, - huerlingen uit Holland, Zeeland en Gelderland doen komen, ten einde den laetsten overweldiger te dempen! Wy hebben onder ons een grooter', een manhaftiger'

veldheer dan ons gewezen Ruwaert. *Die* zal den oorlog tegen onze verdrukkers met meer schranderheid voeren dan men het voorheen ooit gedaen heeft: *die* zal op nieuw al de steden van Vlaenderen, welke 's Graven hatelyken standaert niet aen flarden scheuren, voor den naem van Gent doen sidderen! Die man, die vriend, die held, is u allen bekend: zyne dapperheid moet uwen moed aenvuren; zyn wys beleid u doen overwinnen, en zyne aenwezigheid den schrik in de drommen onzer vyanden jagen! Met een woord, die held is - Frans Ackerman[(1)]!...

- Hoe? Ackerman!' riep de Vryheer van Schoorisse verschrikt uit; - Ackerman zou als opperbevelhebber onder de Gentenaers optreden, en verwaend genoeg zyn om aen de verzamelde legers van Frankryk en Vlaenderen hoofd te bieden!...

- Ja, vriend! Ackermans hoogmoed ver-

(1) Ende daer naer coren si eenen Rewaert, wie men hiet Fransoys Ackerman, die welcke, metsgaders die van Ghendt, schreef aen den Coninck van Inghelandt omme bystandicheyt.

Die excell. Cronike.

leidt hem: hy heeft de voorstellen op overeenkomst met trots verstooten, en de eerste onder allen uitgeroepen dat zyne moederstad nimmermeer Lodewyk van Male als Graef van Vlaenderen herkennen zal!... Hy rekent op de beloofde hulpbenden van Engeland, en durft in Gent, de eenigste stede die zich niet onderwerpen wil, onze magtige legers trotseren!

- Hemel! Hemel!' zei Arnold, en liet het hoofd in zyne handen zinken.

Walter grimlachte en vervolgde weldra: - Overtuigd dat zyne woorden weêrklank onder de menigte begonnen te vinden, haelde Van den Bossche de heldendaden van Ackerman met kracht aen; hy voegde er by dat diens moed te Roosebeke de Gentenaers over 's Graven benden had doen zegepralen, en dat hem alleen de eer te beurt kon vallen over Vlaenderens hoofdstad te heerschen.

'Deze stellige beloften bekwamen den uitslag, dien Van den Bossche verwachtte: de kreet: Gent! Gent! vloog door de lucht, en allen, moedig gelyk te voren, riepen

als met ééne stem: - Ackerman zy onze aenleider!

‘Zy zwoeren hem getrouwheid tot der dood!...’

Hier loosde Arnold van Schoorisse een diepen zucht, en de woorden: - Rampzalige Oda!’ troffen de ooren van Walter, die zyn verhael in dezer voege voortzette:

- Vriend Arnold! de wrevel waermeê de Gentenaers 's Konings voorstellen verstooten hebben, heeft den Monarch het besluit doen nemen hunne stad te belegeren; doch om de heden ontvangene tydingen, is er voor het oogenblik van dit besluit afgezien, en het Fransche leger moet morgen Vlaenderens bodem verlaten, alwaer de Koning Jan van Ghistele als opperbevelhebber heeft aengesteld. Wilhelmus van Landeghem wordt als Gouverneur naer Audenaerde gezonden, en al de staten van den Graef moeten door Frankryk bestuerd worden[1].

(1) Den Koning hadde sig ondertusschen vertrooken naer Doornyk, van waer hy niet en is weggegaen naer Parys, ten zy eerst gestelt hebbende Joannes van Gistel met een deel van het Fransch leger, als opperbevelhebber van Vlaenderen, en Gouverneur van Brugghe: aen die van Ipre gaf hy den heer van Sympi, tot Cortryk Joannes van Jumont, tot Audenaerde Guillielmus van Landeghem enz.; zoo dat geheel Vlaenderen nu bestiert wierdt op den naem van Vranckryk.
Chron. van Vlaenderen.

‘By het vernemen dezer tyding ontstond er in Gent eene uitzinnige vreugde: Ackerman heeft nieuwe Kapiteinen aengesteld, en de afkondiging laten doen dat wie met de Gentenaers de dwingelandy van den uitheemschen Vorst verpletteren wilde, de hoofdstad van Vlaenderen mogt intreden. Overal, en byzonderlyk onder de gevlugte burgers van Kortryk, vindt deze bekendmaking weêrgalm, en duizende misnoegden wenden zich Gentwaerts, om Ackermans magt te versterken(1).’

Herzeele staekte zyn verhael, en even alsof Arnold zyne ooren niet had kunnen geloo-

(1) Uyt kragte van welke toelaetentheyt de stadt soo opgevult wierdt met volk, dat sy haest wederom in soo groot getal waren als te vooren; want het meeste deel van d'inwoonders van het verwoest Cortryk en Deynse, hebben hun woonplaetse met vrouwen en kinders binnen Gent genomen.
Idem.

ven, verzocht hy Walter dat deze het reeds medegedeelde herhalen zou.

Walter, nu geheel in Arnolds gunsten gedrongen, en dezelve ten allen pryze willende behouden, voldeed des te liever aen 's mans verzoek, daer hy zag dat deszelfs gevoelens van vriendschap jegens Ackerman, merkelyk verflauwden, en de Vryheer van Schoorisse, den nieuwen eertytel van opperbevelhebber der opstandelingen aen den verloofden zyner dochter als eene vlek aenrekende.

Zoo lang duerden het gesprek en de wederzydsche uitboezemingen van vriendschap, dat de avond reeds begon te dalen, wanneer Walter afscheid van zynen hospes meende te nemen. Doch Arnold, wiens goedige ziel, ofschoon ras tegen iemand gestoord, rasser nog een geleden hoon vergeten had, gedoogde niet dat zyn vriend zou vertrekken, ingezien de duisterheid eerlang stond te heerschen, en de sneeuw, die in overvloed gevallen was, de baen moeijelyk maekte.

Walter, niets vuriger verlangende dan eenige uren in het bywezen der aenminnelyke Oda door te brengen, liet zich die uit-

noodiging geen tweemael doen: hy hoopte dat de maegd, die hy sinds haer vertrek uit de kamer, niet meer teruggezien had, ten mins te tydens 't avondmael verschynen zou, en vleide zich hare gunsten ook weêr te zullen verwerven.

Walters hart trilde van genoegen: hy overpeinsde de bevallige woorden, die hy Oda zou toesturen; zyne redekaveling werd hoe langer hoe warmer, en reeds had hy zynen vriend iets rakende zyne gedachte nopens Oda medegeeld, - gezegde, 'twelk Arnold, steeds te zeer beducht over hetgeen er nog zou voorvallen, niet gehoord had, - wanneer Agar hem ten avondmale kwam uitnoodigen. Verheugd stond Walter regt; hy volgde de maegd in de eetzael, en zyne vreugde veranderde in spyt, wanneer Agar hem aenkondigde dat hare vriendinne den Vryheer verschooning bad, dat zy zich in de onmogelykheid bevond hem gezelschap te houden.

XIV.
Moedige Weigering.

Tum verò ardemus scitari et quaerere causas,
Ignari scelerum tantorum artisque Pelasgue.
AEN. LIB. II.

Edele jonkvrouw, is het op deze wys dat gy myne verkleefdheid aen u en aen uwen vader beloont? Zooveel ondankbaerheid kon ik van u niet verwachten.
JULES DE ST-GÉNOIS.

Het avondmael liep byna sprakeloos af: zeer misnoegd, omdat hy zich in het gezelschap van Oda niet bevond, overpeinsde Walter onophoudelyk de middelen, die hy werkstellig zou maken om de onverschillig-

heid der maegd jegens hem te doen verdwynen. Met hartzeer dacht hy aen Odas vroegere liefde tot Ackerman; en daer hy den vader, ofschoon hoogst ingenomen voor den held, welke hem van een gewissen dood bevryd had, op nieuw tegen dezen had verbitterd, verloor Walter de hoop niet Ackerman voor eeuwig aen Oda te ontrukken. Verschillige denkbeelden vlogen hem door de hersenen, en Agar durfde het niet wagen zyne stilzwygendheid door de minste aenmerking te onderbreken. Eindelyk scheen Walter zich tot eene gedachte te bepalen: zyn gelaet werd levendiger, en nu eerst gevoelde hy dat dit stilzwygen onaengenaem aen zyn voedsterkind moest wezen, welke hem aenzocht haer in het vertrek van haren vader te vergezellen.

- Van uwen vader!...' herhaelde de ridder met verwondering.

Agar voelde zich een weinig ontsteld by den zonderlingen toon, dien Walter aen deze woorden gaf: zy hernam weldra dat het Arnolds wil was, zóó door haer geheeten te worden, en dat de man, ingezien de diensten

die zy aen zyn huis bewezen had, haer als zyn kind had willen aennemen.

- Ik dacht nogtans, Agar,' vervolgde Walter, - dat ge my alleen dien naem verschuldigd waert; dat uwe wederliefde my schadeloos stellen zou van al wat ik ten uwen opzichte gedaen heb.

- Vryheer!' antwoordde de maegd, - een dankbaer hert vergeet de hem bewezene diensten niet, en niemand kent, beter dan gy, de vriendschap, die ik u draeg, de achting, die ik steeds voor u gevoeld heb. Het is zoo aengenaem voor een meisje, die nooit de omhelzingen harer ouders gesmaekt heeft, den naem van vader aen elkeen harer weldoeners te mogen geven!'

Eene traen rolde uit Agars oogen; en Walter drukte hare hand tegen zyn harte. Agar voelde dat het sterk klopte; zy bereidde zich om de oorzaek zyner aendoening te vragen, wanneer de ridder op een zachten toon zeide: - Misschien is de tyd nakend, waerop gy die omhelzingen genieten zult, lief meisje! - Zie,' vervolgde hy, een klein Madonabeeldje uit zynen boezem halende, - hier

is het teeken, waeraen uwe moeder u, of gy uwe moeder, herkennen zult. Toen het noodlot haer, van het kind, dat door hare zorgen niet opgevoed kon worden, afrukte, werd dit halssieraed, welks weêrga de rampspoedige vrouw op zich draegt, uwe voedster behandigd. Aen my is dit heilige teeken toevertrouwd; aen my alleen uwe geheimzinnige afstamming bekend!'

De Vryheer meende zyne rede voort te zetten, doch Agar was zoo sterk getroffen, dat zy Walters handen in de hare drukte, en sprakeloos voor zyne knien zeeg. Met opgespalkte oogen, bekeek zy dien, welke haer deze vertrouwelykheden deed. Geene woorden vond zy om hem de voortzetting van zyn verhael af te smeeken, en Walter kon genoeg aen hare biddende houding het vurige verlangen harer ziel kennen. Volgaerne hadde hy aen dit verlangen voldaen, doch eene zaek van de grootste aengelegenheid weêrhield hem, en hy vergenoegde zich met te zeggen dat Agars ouders nog leefden, de maegd eene der voornaemste erfgenamen van Vlaenderen zou wezen, en het van haer

zelve afhing het lang gemiste geluk, in de armen eener teedere moeder te smaken!

Nu eerst begon Agar het gevoel harer zinnen weêr te krygen: zy bad Walter, - met die engelachtige bevalligheid der vrouwen zoo eigen, wanneer zy ons een mannengeheim afpersen willen, - opdat hy haer hart geruststellen, haer met alles bekend maken zou.

De Vryheer van Herzeele ligtte ze van den grond, streelde hare bleeke wangen, en: - Agar!' sprak hy op een navorschenden toon, - voor eerst eische ik van u de heilige belofte, dat gy aen niemand, wie het zyn moge, iets van onze onderhandeling zult mededeelen.

- Dit beloof ik u, edele heer!' was het antwoord der maegd.
- Gy vermoogt veel op Oda, niet waer, melieve!
- Zy is myne vriendinne, Vryheer! In mynen boezem stort zy al hare geheimen.
- Rekent zy nog op Ackerman; bemint zy hem steeds?'

Agar antwoordde niet; de Vryheer her-

haelde zyne vraeg, en de maegd gevoelende dat haer stilzwygen zyne nieuwsgierigheid prikkelde, zei met verlegenheid dat het haer niet toegelaten was de vertrouwelykheden eener vriendin aen den dag te leggen.

Walter trok zyne schouderen op, en sprak over de ondankbaerheid van Agar ten zynen opzichte. By dit onverdiende verwyt liet de maegd weemoedig het hoofd op de borst zakken. Walter zegde op een beslissenden toon dat zy zonder angstvalligheid alles bekennen mogt, en dat zyn zoo lang verborgen geheim, van hare onbepaelde trouw in hem, moest afhangen.

- Ik vraeg u,' hernam hy na eene korte stilzwygendheid, - of Oda op Ackerman nog rekent; of zy hem steeds bemint?

- Steeds, ridder!... Het is zeker dat ze nooit een anderen tot echtgenoot zal nemen.

- Hoor, Agar!' sprak Walter, terwyl hy haer zachtjes tot zich trok, - luister; - want aen u wil ik ook myn hart openen. Gy weet wat smarten Odas onverschilligheid my veroorzaekt: alles wat ik gedaen heb, om haer liefde in te boezemen, is vruchteloos

geweest; en helaes! hoe meer ik poogde die liefde in my te smooren, hoe heviger de neigingen werden, die ik voor Oda gevoel. Gy kent ook wat ik tegen Ackerman aengeregt heb: slechts de minnenyd had my tot die handelwyze aengespoord: ik wilde zyn verderf bewerken, en steeds is myn poogen mislukt. Myne aenkomst alhier, alwaer allen my haetten, moet u zeer verwonderen; maer de gedachte dat gy den dienst, sinds uwe prilste jeugd ontvangen, my op uwe beurt bewyzen zult, heeft deze voetstappen genoodzaekt. Voor u alleen, lieve Agar! heb ik het gevaer willen loopen van my alhier te zien verstooten: alles is nogtans wel uitgevallen: de Vryheer heeft my weêr eene vriendenhand toegereikt, en gy moet dezelfde gunst voor my by Oda trachten te bekomen.

- En welke zyn de middelen, die ik daertoe werkstellig zou maken, edele heer?

- Nu heb ik Ackerman aen Arnolds genegenheid voor altyd onttrokken: deze zal niet meer gedoogen dat zyne dochter over den hardnekkigen aenleider der opstandelingen in zyne tegenwoordigheid spreke, en

gy zoudt Oda gestadig over de onmogelykheid harer vereeniging moeten onderhouden.

- Ik heb u reeds gezegd, Vryheer! dat Oda, van Ackerman afgescheiden, niemand anders hare hand schenken, en hare dagen in een klooster eindigen zal.

- Dit is het besluit van een meisje, die zich door de kracht eener eerste liefde weggesleept voelt: kon zy onverschillig jegens Ackerman worden, ik zou weldra verzekerd zyn, zyne plaets in haer harte te bekleeden. Spreek in het toekomende met verachting van den muiter: Oda weet dat gy slechts haer welzyn behartigt; haer vader zal myne vroegere handelwyze verregtvaerdigen; hy zal zeggen dat de genegenheid, die ik zyn huis toedroeg, en myne vaderlandsliefde my noodzaekten, de schandelyke handelwyze van Odas minnaer te voorkomen. Gy, Agar! moet het gezegde des Vryheeren staven: in een woord, gy moet den muiter als een hatelyk schepsel, Odas liefde hoogst onwaerdig, doen doorgaen, en haer verzekeren dat de genegenheid, welke Ackerman haer zegt te dragen, slechts in den schyn bestaet.

- Maer, hoe kunt gy eischen, edele heer! dat ik een hart, 'twelk steeds aen myne woorden een onbepaeld vertrouwen stelde, zoo schandelyk zou verraden?

- En de belofte, die ik u gedaen heb, Agar!' vroeg Walter half toornig.

- Derzelver volbrenging ware my onuitsprekelyk aengenaem, Vryheer! maer gy denkt wel dat ik...

- Hoor, Agar! geene uitvlugtsels! Wilt ge myne vriendschap behouden?

- Die staet by my in hooge waerde, Mynheer Walter, maer...

- Ik zeg u,' viel de Vryheer haer in de rede, - dat alles van die kleine misleiding afhangt. Het schynt dat gy er afkeer voor gevoelt, Agar! Gy weet niet dat 's menschen handel alleen in bedrog, in logentael bestaet, en dat die, welke best kan veinzen, ook best zyne plannen ziet gelukken. Uwe onderwerping aen mynen wil, moet uw heil onwederroepelyk tewege brengen! Spaer u de moeite eener wederlegging van hetgeen ik u zeg, meisje! ik herhale het; de omhelzingen uwer moeder en de zegeningen uws vaders kunnen

slechts de belooning uwer verkleefdheid aen mynen persoon wezen.’

Agar stond diep ontroerd. Zy, die zich van vreugde den boezem by de eerste vertrouwelykheid van Walter had voelen kittelen, wist nu dat zy het beloofde genot aen eene laffe, aen eene hatelyke daed moest verschuldigd wezen. Zy kende de liefde harer vriendinne tot Ackerman, wist ook hoe de jongeling standvastig was aen de gezworen trouw, en hoe diep zy het goedig hart der erfdochter van Schoorisse zou bedroeven, met Ackerman als een onwaerdigen minnaer af te schetsen.

De gesteltenis waerin Oda zich tydens de ter doodveroordeeling van haren minnaer bevonden had, kwam Agar in het geheugen: Oda ook had Ackermans straf liever ten uitvoer zien brengen, dan zich aen onbillyke eischen te onderwerpen; en de goede uitval, dien deze weigering bekomen had, deed Agar hopen dat zy misschien niet min gelukkig dan hare vriendinne slagen zou.

- Welnu, Agar! zal ik mynen wil volbragt zien?’ vroeg Walter.

- Met eerbied zal ik Oda over u, over uwe liefde spreken, Vryheer! 'k Zal haer doen gevoelen dat het misschien eene noodzakelykheid was voor u, Ackermans gedrag aen den Graef bekend te maken.'

Walter bezag de maegd met eene soort van vrees; hy begon nogmaels al de zorgen op te halen, die hy aen haer had besteed, en vervolgde in dezer voege: - Gy weigert eenen naem, die u met eer overladen, eene fortuin, die u al de aengenaemheden der wereld verschaffen kan. Bevallig en schoon als de erfdochter van Schoorisse, wier hand de edelste ridders van Vlaenderen met hoogmoed zouden aenvaerden, wordt gy, zoo niet met verachting, ten minste toch met onverschilligheid aenzien, terwyl het slechts van u afhangt uw lot door de rykste jonkvrouwen te doen benyden; u eene dierbare, doch rampspoedige moeder, eenen achtbaren vader, en eene geliefde zuster weêr te zien schenken, welke dagelyks nog uw verlies betreuren.

- En waerom, Vryheer! weigert ge my die gunst?' snikte Agar; - ik heb u al

myne liefde, al mynen eerbied geschonken; het grootste deel van mynen heilstand ben ik u verschuldigd, en nu, dat ge dien heilstand ten top kunt doen stygen, doet gy hem van voorwaerden afhangen, die my, in myn eigene oogen, voor een wangedrogt zouden doen doorgaen.

- Gy kent mynen wensch, Agar!

- Ik kan er niet aen volkomen, Vryheer! De vriendschap, die ik Oda draeg, is my te heilig, dan dat ik my harer onwaerdig zou maken.

- En *myne* vriendschap? acht gy die voor niets, jonkvrouw!' vroeg Walter bitsig.

- Ik acht ze niet minder dan de hare, Mynheer Walter! Ik heb ze door myne regtschapenheid verworven, en ben zeker dat ik ze door schandelyke logentael zou verliezen.

- Gy bedriegt u, meisje! Ik eisch van u eene volstrekte opoffering: schenkt ge my het harte van Oda, dan geef ik u aen uwe ouders terug. Oda moet Ackerman haten, of ik haet Agar! Denk er aen: morgen voor myn vertrek, moet ik een beslissend antwoord hebben.

- Myn besluit is genomen, Vryheer! Ik zal de vriendschap nooit verraden; en - wilde de Hemel dat ik voor eeuwig van myne ouders afgerukt ware, die troost zal my ten minste byblyven, dat ik myn geweten door geen schelmstuk bezoedeld zal hebben.'

Hier weende de ongelukkige bitterlyk, en de Vryheer van Herzeele, meer toornig dan medelydend, stond van voor de tafel op, en doorliep het vertrek, van tyd tot tyd het hoofd schuddend, terwyl hy het woord: - Ondankbare!' luid en met opzet herhaelde.

Eensklaps legde hy de hand op de schouder van Agar, aenzocht ze alle treurigheid van kant te stellen, en begon weêr haren moed op te beuren. Nogmaels wendde hy het mogelyke aen om zyn eenigen wensch, zyn eenig verlangen ten uitvoer te doen brengen, en Agar was op het punt die met een stellig: Neen! te verwerpen, wanneer een bediende het vertrek intrad, om Walter aen te kondigen dat de Vryheer van Schoorisse hem een oogenblik begeerde te onderhouden, alvorens zich te bed te leggen.

- Gy hebt my beloofd niets van onze onderhandeling bekend te maken, Agar!' sprak Walter stilletjes tot de maegd.

- Die belofte zal heilig blyven!' antwoordde deze.

- 't Is zoo dat ik het versta,' hernam Walter; en alsof men over onverschillige zaken gesproken had, verliet hy neuriend het vertrek, terwyl Agar, aen de somberste gedachten overgelaten, hare slaepkamer betrok. Zy troostte zich in de vriendschap, die Arnold en zyne dochter haer by voortduring zouden dragen, indien zy zich er niet onwaerdig van toonde, en legde zich te bed, met het vaste voornemen van Walters voorstel, des anderendaegs, zoo stellig af te slaen, dat zy niet meer de minste vrees gevoelde den ridder er nog ooit op te zien terug keeren.

- Vriend!' zei Arnold, zoodra Walter hem toegenaderd was, - zoo even onderhield ge my van voorwaerden, door Ackerman verstooten. Deze moesten toch niet aennemelyk zyn, anders veronderstel ik dat

de Gentenaers zich volgaerne er aen zouden onderworpen hebben.'

Walter deed den Vryheer van Schoorisse op nieuw den uitleg van de tydingen, die hy des morgens ontvangen had, en sprak breedvoerig over de persoonlyke veete, die Lodewyk van Male den Gentschen bevelhebber droeg, even als aen al diegenen, welke in eenige verstandhouding met Ackerman leefden.

De verlegenheid van Arnold ziende, verzinde de listige Walter een onfeilbaer middel om zich door den Vryheer van Schoorisse de hand van Oda te zien schenken; en weggesleept door deze gedachte, bleef hy sprakeloos voor zynen vriend zitten.

- Ik denk toch niet dat onze goedige Prins, in my eenige verstandhouding met de muiters zal veronderstellen,' zei Arnold bekommerd.

Walter van Herzeele deed alsof hy dit gezegde in twyfel wilde trekken: hy antwoordde niet, en Arnold bleef hem ongeduldig aenstaren. - De Graef,' vervolgde Schoorisse, - kan immers de hulp, door Ac-

kerman my geboden, my niet ten kwade duiden. Misschien zou ik die beschermende hand verstooten hebben, doch de gesteltenis, waerin ik my bevond, heeft my niet toegelaten zulks te doen. Hadde Ackerman my niet beschut, gewis zou de Prins eenen verdediger min onder zyne banier tellen.

- Deze opmerking is juist, Arnold! Maer wat de Graef hoogst vertoornd heeft, en hem in u eene verstandhouding met zynen aertsvyand moet doen verdenken, is dat, wanneer de gelegenheid zich voor u opdeed, om Ackermans schedel te doorklieven, gy uw zwaerd van hem hebt afgewend, en op het punt waert hem, als een troetelkind, tegen uwe eigene broederen te verdedigen.

- Hoe? kent de Graef deze omstandigheid?

- Hy vocht aen myne zyde.

- En heeft hy u iets nopens myne handelwyze gezegd, vriend?

- Al de ridders spraken er met verontwaerdiging van: de Prins heeft u als een eerloozen willen uitschelden, en is een oogenblik van gedachte geweest uw hoofd, als

dit van eenen verrader, op prys te stellen. Dank aen myne tusschenkomst, heeft de Graef van dit besluit afgezien.

- Hemel! Hemel! is het mogelyk!' schreeuwde de Vryheer van Schoorisse, de handen spytig in elkander slaende. - Myne bedoelingen strekken slechts ten voordeele van den Graef: op elk oogenblik ben ik bereid myn bloed voor hem te vergieten, en - hy zou my als een ontaerden kunnen aenschouwen?'

Zich tot Walter keerende, vervolgde Arnold met geestdrift: - En gy zyt het, ridder van Herzeele! die myne verdediging by Mynheer van Vlaenderen op u genomen hebt? O! dank, honderdmael dank! Maer zeg, wat hebt gy aengewend om my zyne gunsten weêr te doen verwerven?

- Spreek nog van geene gunsten, Arnold! Alleenlyk heb ik den Prins van zyn genomen besluit, gelyk ik daer zoo even zegde, kunnen doen afzien: hy was ten uiterste op u verbitterd; en schoon ik hem de tusschen u en Ackerman sinds jaren bestaende vriendschap hebbe bekend gemaekt, kon niets

verschooning voor uwe onvoorzichtige handelwyze vinden. Er wordt meer vereischt om u met den Graef te verzoenen!

- Zeg, Walter! zeg!' sprak Arnold bewogen, - waerdoor ik die verzoening kan bekomen?

- Door eene opoffering, welke ik van u niet durf verwachten, Arnold!

- Gy bedriegt u, vriend! alles wil ik doen om 's Graven wensch te volbrengen.'

Als hadde Walter genoegen geschept in Arnolds zielemarteling, berimpelde die hatelyke grimlach, hem zoo eigen, gestadig zyn voorhoofd, en zyne stilzwygendheid vergrootte het hartewee van Schoorisse, welke met smeekende woorden zyne navorschingen voortzette.

- De wantrouw, die de Prins in u stelt,' zei Walter met eene gemaekte bedaerdheid, - bestaet hierin, dat gy Ackerman, welke zich zoo oneerbiedig tegen den Vorst, in uw eigen slot heeft uitgelaten, en oorzaek is van al de bloedstorting, die het gevolg zyner heerschzucht moet wezen, op den huidigen dag nog met uwe vriendschap vereert.

- Ackerman mag in myne tegenwoordigheid niet meer verschynen, alvorens hy van dien verfoeijelyken opstand afgezien hebbe,' sprak Arnold met overtuiging.

- Dit weet ik,' was het antwoord van Walter; - zelfs heb ik het den Graef gezegd; maer er dienen blyken van vyandschap jegens het hoofd der opstandelingen gegeven te worden. De Prins vreest, meer dan iemand het denken zou, die fiere Gentenaers, welke als leeuwen ten stryde loopen, en zoo hardnekkig op zyn leven uit zyn. Ackerman alleen ondersteunt nog hunnen moed; de dapperheid, waervan zy reeds zoo menige proef hebben gegeven, moet met hem vallen, en dan slechts zal Gent zich onderwerpen aen de gehoorzaemheid van den Prins, die u heeft aengeduid, om, - let er op Arnold! want door dit middel alleen kunt gy met den Graef welstaen, - die u heeft aengeduid, zeg ik, om - zyne staten van dien trotschaert te verlossen!

- Hoe?' schreeuwde de Vryheer van Schoorisse; - hoe? Lodewyk van Male zou van my eene zoo schandelyke daed eischen!

Hy zou willen dat myn zwaerd, tot hiertoe onbezoedeld, het bloed doe stroomen van eenen persoon, die zich met vertrouwdheid aen my zou overleveren; hy zou willen dat Arnold van Gavere, ridder, Vryheer van den lande van Schoorisse, een moorder worde!...

- Gy hebt gezegd, vriend!' antwoordde Walter, - dat geene opoffering u te groot zou wezen; dat uw bloed, uw leven ten dienste van den Graef waren!

- Bloed en leven, ja! doch nimmer zal ik mynen naem met eene schandvlek bezoedelen!... Hoe kan de Prins zich zoo slecht een denkbeeld maken van eenen ridder, wiens onberispelyke levensloop, wiens heerlyke daden anderen steeds ten voorbeelde gestrekt hebben?

- Het is nogtans de voorwaerde, die hy aen uwe verzoening met hem wil stellen, Arnold!

- Ik kan, ik wil ze niet aenvaerden, Walter! neen, nooit!' schreeuwde Schoorisse.

- Maer hoor, vriend!' sprak de Vryheer van Herzeele op een navorschenden toon, - dit voorstel moest ik u doen; er

ware echter nog een ander middel: de Prins eischt juist niet dat gy zelf, die moord, gelyk gy het wel noemen wilt, zoudt begaen: de uwen alleen kunnen toegang by Ackerman verkrygen: zend eenen persoon, van wiens yver tot het volvoeren uwer bevelen gy verzekerd zyt, met eenen brief tot den Gentschen bevelhebber: deze kan niet het minste vermoeden tegen u opvatten; en terwyl hy eenige inlichtingen vraegt nopens u, nopens uwe dochter, kan de vertrouweling, aen wien ik overigens, de te gebruiken maetregelen wil voorschryven, Gent aen 's Graven magt overleveren!

- Is uw voorstel gedaen?' vroeg Arnold, rood van toorn.
- Het valt u toch gemakkelyk dit te aenvaerden, niet waer, vriend!'

Arnold beet zich op de lippen, en gewaerdigde zich niet Walters laetste vraeg te beantwoorden.

- Gy weigert?' vroeg deze.
- Ja!' was het statige antwoord.
- En den haet van den Graef?' hernam Walter.

- Liever loop ik zynen haet, zyne vervolging in, dan die schandelyke moord ten uitvoer te doen brengen! Zeg hem, dat Arnold van Gavere steeds aen zynen eed getrouw blyven, doch de vriendschap van zynen Prins, hoe hoog hy die ook schatte, met geen onnoozel bloed afkoopen zal! Van myn leven kan hy immer beschikken; van mynen wil nooit. Ga, en zeg hem dit!'

Arnold schelde zyne dienstboden, keerde den rug naer Walter, welke, misnoegd omdat zyne plannen zoo stellig afgewezen werden, diepdenkend in zynen stoel bleef zitten, terwyl men den verontwaerdigden Arnold op zyne bedkoets legde.

Walter, die onder geene voorwendselen zich 's ridders onverschilligheid langer op den hals halen wilde, deed hem eenige zachte verwytingen omdat de man het hatelyke van 's Graven boodschap op hem wilde werpen. Deze verschooning stilde Arnolds wrevel; en Walter, nu verzekerd zynde van in zyn poogen beter te gelukken, wendde zich weêr tot Schoorisse, niet om hem iets onbillyks af te eischen, doch om hem in de aenspraek

te doen instemmen, die hy op Odas hand maekte. Al zyn gezegde had slechts, - volgens Walters eigene bekentenis, - gestrekt om de onverbasterde faem van Arnold te beproeven; Walter had den Graef verzekerd dat zyn boezemvriend steeds een oneerlyk voorstel verstooten zou; niettemin had hy dit voorstel moeten doen; hy had er moeten op aendringen, en de stellige weigering des Vryheeren van Schoorisse, zou dezen meer dan ooit in waerde by den Prins stellen. Walter sprak ook over hetgene hy zelf tegen Ackerman gedaen had, en voegde er by dat niets den Graef meer ter harte lag dan de vriendschapsbanden tusschen Walter van Herzeele en Arnold van Gavere nauwer te zien toesluiten. - Om dees doelwit te bereiken,' vervolgde Walter, - heeft de Graef my billyke voorstellen gedaen, die u misschien ook niet zouden bevallen.

- En welke zyn die?' hernam Arnold, met een weinig fierheid.

- De zaek gaet my persoonlyk aen,' antwoordde Walter, - en daer eene weigering van uwent wege onze vriendschap zou

kunnen doen verflauwen, voel ik my niet zeer genegen om die kans te wagen. - Zeg my eerst of gy in het huwelyk uwer dochter met Ackerman nog zult instemmen.

- Neen, Walter! Maer ik vraeg u waerin die billyke voorstellen bestaen? Dit geheim zeg het my, want gy prikkelt myne nieuwsgierigheid.

- Hoor, vriend!' hernam Herzeele. Hy kuchte tweemael; sloeg zyne oogen ter neêr, en ving aen in dezer voege. - Sinds lang is de ongehuwde staet my een last geworden: zonder de omhelzingen eener lieve gade te smaken, met wie ik graeg myne fortuin zou deelen, bevind ik my alleen op myne burgt te Herzeele. De Graef die mynen heilstand behartigt, en u, het koste wat het moge, van Ackerman wil verwyderen, onderhield my lang nopens uwe dochter, en heeft stellig verklaerd dat hy, in belooning uwer bewezene diensten, alles zou vergeten, wilde gy door uwe toestemming in myn huwelyk met Oda, hem eenen blyk van uwe onverschilligheid jegens den Gentschen belhamel geven.'

Dees onverwacht voorstel viel Arnold moeijelyk om beantwoorden: en alsof hy steeds aen Walters openhartigheid twyfelde, vroeg hy of dit verzoek wel datgene van den Graef was.

Walter, beginnende te gevoelen dat de Vryheer van Schoorisse zyne vraeg niet ongunstig had aengehoord, en dat zyne valsche handelwyze meer op den vader, dan op Oda en Agar vermogt, wilde die gelegenheid niet laten ontsnappen. Hy vleide de eigenliefde van Arnold, en zwoer by de zaligheid der ziel zyner moeder, dat Lodewyk van Male het grootste belang in die vereeniging stelde.

- Maer Oda is smoorlyk verliefd op Ackerman,' zei Arnold; - ongetwyfeld zou het haer hoogst pynlyk vallen zich een anderen echtgenoot te zien opdringen. Nogtans wil ik haer verklaren dat zy van den muiter moet afzien; 'k zal er ook byvoegen dat ik haer eerlang eene geschiktere party zal bezorgen, zonder voor het oogenblik van u te spreken.

- Edele gedachte, vriend!' hernam de

vergenoegde Walter: - Oda is een welopgevoed meisje; het volbrengen van den wil heurs vaders is steeds hare vurigste begeerte geweest, en ik twyfel niet of zy zal een einde aen hare zotte drift stellen. O! wist gy, Arnold, hoe vurig myn verlangen is geweest om uwe vriendschap te herwinnen, gy zoudt zoo lang niet onverschillig zyn gebleven aen myne afwezigheid. Al wat ik in uw belangen, in dit van den Graef werkstellig heb gemaekt, is met de zwartste kleuren afgeschetst; en gy, Arnold, die sinds ettelyke jaren myne achting jegens u kende, hebt my als een onwaerdigen vriend aenschouwd: niet langer kon ik die valsche betigtingen doogen; en in uwe tegenwoordigheid niet durvende verschynen, omdat het een regtschapen mensch steeds tegenstaet, valsche aenklagingen te verydelen, heb ik den Graef met myne innerlyke smarten bekend gemaekt. Nu vinde ik my genoodzaekt by u troost te zoeken.'

Niet kunnende vermoeden dat er zooveel valschheid in het hart van eenen persoon schuilde, wien hy steeds de zuiverste liefde had toegedragen, voelde de ligtgeloovige Ar-

nold zich met Walter bewogen: hy zegde dat hy nu, meer dan ooit, trouw in diens woorden stelde, dat niemand den ridder van Herzeele in zyne oogen als een valschaert meer zou kunnen doen doorgaen, en hy zyne vermaegschapping met zynen hartevriend als vereerend voor hem aenschouwde, te meer omdat ze hem 's Prinsen gunst weêrschenken moest.

Hier liep het gesprek onzer vrienden ten einde: Walter verliet den Vryheer van Schoorisse, en gelukkig omdat hy over de ligtgeloovigheid van dezen laetsten zoo gemakkelyk had gezegevierd, besloot hy den Graef kennis te geven van de strikken, voor Arnold uitgespannen, ten einde de Prins er hem, Walter, geene berispingen over doen zou, kwame het zoo verre dat Schoorisse zelf zyn genomen besluit aen den Grave mededeelde.

Geheel den nacht overlegde Walter de middelen om Odas hart te overwinnen; en ofschoon Agar hem stellig geweigerd hadde in die misleiding jegens hare zuster te deelen, rekende de man nog gestadig op de medewerking van zyne voedstertelg, welke, na het

afloopen van het avondmael, troost in de eenzaemheid was gaen zoeken. Zy had niet eens aen het vriendschappelyke bezoek gedacht, dat zy beloofd had by Oda af te leggen.

De erfdochter van Schoorisse, verheugd omdat haer vader den Vryheer van Herzeele zoo koel ontvangen, en met zooveel genegenheid over Ackerman had gesproken, was nog een geruimen tyd, na afscheid van de ridders genomen te hebben, in hare slaepkamer op Agar blyven wachten. Zeer nieuwsgierig om Walters onderhandeling uit den mond van hare vriendinne te vernemen, kon Oda zich niet inbeelden waerom Agar niet weêrkwam; verschillende gedachten vielen haer te binnen, en de tegenwoordigheid van Walter begon haer afgryzen in te boezemen. Zy was overtuigd dat zyne aenkomst iets rampspoedigs met zich moest slepen. En reeds bepurperde de eerste dagschemering 't Oosten, wanneer Oda in den slaep een einde aen hare treurigheid vond.

Weêr waren onze ridders by elkaêr. De belofte, welke Walter zegde gedaen te heb-

ben, namelyk van den Graef, alvorens diens vertrek uit Vlaenderen, met het wellukken van zyne voorstellen te onderhouden, maekte dat hy met zooveel spoed mogelyk het huis van Schoorisse wilde verlaten. Arnold herhaelde zyn gezegde van den vorigen avond, en opdat Walter zyn goeden wil in geenen twyfel meer trekken zou, verklaerde hy, zonder verder vertoef, Oda het besluit, ten haren opzichte genomen, mede te deelen.

Walter wendde zich regtstreeks tot Agar. Om ze des te beter tot zich te halen, gaf hy haer kennis van 's ridders belofte, en dreigde dezes gunsten haer ook te onttrekken, wilde zy in hare styfhoofdigheid volharden. Niets kon het vastberaden meisje tot eene onbillyke daed doen stemmen; en Walter knarsetandend, verliet ze onder het uitbrullen eener reeks van bytende verwytingen.

Reeds tweemael had Arnold van Schoorisse den wensch geuit van Oda te zien: Agar kon zich met deze boodschap niet gelasten, zonder de erfdochter verslag te doen van alles wat er voorgevallen was; en daer eene heilige belofte er haer van weêrhield, en zy

geene reden kon uitdenken om Oda de oorzaek te verklaren van haren weemoed, besloot zy zich aen derzelver gezicht te onttrekken. Zy zond eene kamerdienares om Oda den wil heurs vaders te melden, en Walter, in afwachting van de uitkomst der onderhandeling met Arnold en zyne dochter, liep rond al de vertrekken van het huis, zich eindelyk in eene leeszael ophoudende.

Middelerwyl was Oda aengekleed, de vraeg aen de kamerdienares, nopens de niet verschyning van Agar, beantwoord, en nauwelyks had zy vernomen, dat hare zuster met Mynheer van Herzeele in gesprek was, of zy spoedde zich tot haren vader. Ten einde zich aen de tegenwoordigheid van Walter te onttrekken, dacht zy langs een heimelyken trap naer beneden te gaen. Zy opende de leeskamer, welke op aengeduiden trap uitkwam. Eene onwillige trilling beving haer: zy meende te vlugten, doch bleef als bewegeloos voor Walter staen.

- Jonkvrouw! myn persoon schynt u schrik aen te jagen.' zei de ridder, van zynen stoel opspringend.

- Vryheer! uwe tegenwoordigheid in deze zael is er oorzaek van... Ik dacht,' vervolgde zy stotterend, - dat gy in dit oogenblik met Agar waert.'

Walter naderde eenen stap toe, nam de hand der maegd, en: - De afkeer, dien gy voor my gevoelt, jonkvrouw!' sprak hy, - maekt my treurig; hy is oorzaek dat ik aller tegenwoordigheid vlugt, om met myne gedachte, die steeds op u gevestigd is, alleen te zyn.

- Heer!...' riep Oda; en zy rukte hare hand uit die des ridders.

- Gy verstoot my, jonkvrouw!... Maer wist ge hoe dit hart door uwe onverschilligheid gewond is, zeker zoudt ge myne folteringen min onverdragelyk maken. Gy alleen kunt my zaligheid op aerde schenken; en niet eens verwaerdigt gy u myne smeekende stem gehoor te leenen.

- Vergeef my, Vryheer! vader vraegt myne zorgen: hy heeft den wensch geuit my zoo spoedig mogelyk by hem te zien. Kom, volg my, ik bidde er u voor.

- Oda! een woord; een enkel woord:

o! het is zoo smartend, steeds iemand eene onverdoofbare liefde vruchteloos toe te dragen!

- Ik vermeen u gezeid te hebben, Mynheer Walter! dat men slechts éénmael zyn hart kan geven, en gy weet dat jonker Ackerman...

- Noem dien naem in myne tegenwoordigheid niet, Oda!... Nu, meer dan ooit, moet gy van den muiter afzien: redenen, aen uwen vader bekend, zullen er u aenstonds van overtuigen; en nimmer kunt gy hem als bruidegom aennemen!'

De gedachte dat de onverbiddelyke Walter aen Ackerman weêr de genegenheid heurs vaders onttrokken had, kwam Oda verschrikkend voor; met al de verontwaerdiging waervoor zy vatbaer was, rukte zy zich van Herzeele los, en wilde de deur des vertreks uitloopen. De Vryheer wederhield haer.

- Een woord, Oda!' stamelde hy nogmaels.

De maegd antwoordde niet; zy bleef, als een beeld, roer- en sprakeloos. De regter voet vooruit gezet, en de vingeren door el-

kander gestrengeld, hield zy de oogen strak op die van Walter gevestigd, welke, een weinig verward door deze houding, de blikken der maegd ontvlugtte, en met eene biddende stem aenving: - Oda! sinds een geruimen tyd draegt gy al myne liefde weg; steeds zweeft uwe beeldtenis voor myne oogen en in uwe afwezigheid ben ik diep ongelukkig. Alles heb ik gedaen om my uwer waerdig te maken: uw gezicht, de aenraking uwer hand, verhemelen my; en dit genot wilt ge my geen enkel oogenblik verschaffen! Wenscht gy den laetsten doodsteek aen myne ziel te brengen, Oda?... Spreek; beslis over myn lot: zonder u moet ik al de martelingen der onzaligen onderstaen: met u, zou ik het heil des levens tegen dit der engelen niet durven verwisselen!'

Walter zweeg: met kracht drukte hy zich de hand op het hart, en het pynlyke gevoel zyner ziel, dat op zyne wezenstrekken te lezen stond, maekte dat Oda een diepen zucht loosde.

- Welnu, jonkvrouw!' hernam Walter, wien Odas medelyden een weinig bemoe-

digde, - zult gy steeds ongevoelig blyven aen myn wee?

- Gy betigt my ten onregte, Mynheer Walter! Uw geluk, even als dit van andere menschen, ligt my te zeer ter harte, dan dat ik 't mogelyke niet aenwenden zou, om het te bewerken.

- Even als dit van andere menschen! zegt gy, Oda! Is de vriend uwer jeugd, de vertrouweling, de troost uws rampspoedigen vaders, op dezelfde ry gesteld als honderd onverschilligen, die by uwe aenwezigheid niets gevoelen, dat hun zegt: - Oda van Schoorisse is een engel; Oda is de eenigste vrouw, die my gelukkig maken kan!...

- Mynheer! gy stelt my in de noodzakelykheid daden aen te halen, die u onaengenaem zouden voorkomen. Eer ge my met uwe liefde bekend hebt gemaekt, was ik gelukkig; en die liefde, welke ik echter niet deelen kan, heeft my allerhande slach van rampen berokkend. Hebt gy reeds vergeten, Vryheer! dat gy ook de schuld zyt geweest van vaders onverdragelyke smarten, en dat ge my zyne verwensching op het hoofd hebt

getrokken?... Herinnert gy u de gesteltenis niet meer, waerin ik my, tydens uwe laetste aenwezigheid in het slot te Schoorisse, bevond? Gy verschrikt, Vryheer! Uwe verontschuldiging zweeft op uwe lippen; maer gy moet weten dat ik, als een bloo meisje, die niet aennemen kan. Het valt my pynlyk u aen dit alles te moeten doen herdenken: tot het oogenblik uwer vervolging jegens jonker Ackerman, droeg ik u, zonder blozen, eene opregte zusterliefde toe; by alle andere vrouwen ware die liefde misschien in hatelyke gevoelens verkeerd; maer ik, Mynheer Walter! ik haet u niet; wees de vriend myns vaders, indien het nog mogelyk is; doch reken nimmer op myne vriendschap, veel min nog op myne liefde!'

Deze laetste woorden verpletterden de hoop van Walter. Hy opende den mond om de zware betigting, tegen hem ingebragt, te wederleggen, doch Oda, tevreden omdat zy zyne aenspraek op hare hand zoo stellig verworpen had, verdween zonder dat Walter de kracht gevoelde haer op nieuw te weêrhouden.

Eene helsche, doch stille vervloeking rolde uit den mond van Herzeele: hy stompte tegen den grond, en woedeschuim bedekte zyne lippen. Al wat zyne zwarte ziel hem ingeven kon, werd tegen Oda uitgevonden; haer verlies onwederroepelyk gezworen! Eindelyk wierp de snoodaert zich in eenen zetel, sloeg de regter hand op zyn voorhoofd, als wilde hy aenduiden dat daer de wraek reeds vaststond, die hy over de erfdochter van Schoorisse zou nemen, en een hatelyke grimlach zweefde weêr op zyn aengezicht..

- Ja, eerlang zal er over uw lot beslist worden, meisje!' sprak hy met eene soort van verachting: - de middelen, door my uitgedacht om uwen vader te verleiden, hebben een goeden uitslag bekomen, en gy, o! gy toch, zult myne plannen jegens u, ook niet verydelen!... Slechts ééne vrouw heeft ooit aen mynen wil weêrstand geboden; maer... neen, Oda! denk er niet aen: indien myne smeekingen uw hart niet kunnen vermurwen, zal geweld u in myn bezit stellen!'

Na deze alleenspraek, wendde Walter zich naer het vertrek van Arnold; en daer hy

Odas afkeur voor hem nu zoo stellig kende, en wel wist dat zy den wensch heurs vaders ook zou afslaen, aenzocht hy dezen niets van zyne liefde aen Oda te verklaren, zeggende dat hy, des noods, er op terug komen zou. Hy verzekerde Arnold van 's Graven vriendschap, kuste hem de hand, en beloofde by hem, zoo spoedig mogelyk, een ander bezoek af te leggen.

Eenige oogenblikken later steeg Walter met zyn getrouwen Mattheus te paerd, om tot zyn burgslot, doch niet tot den Graef, gelyk hy het gezegd had, terug te keeren, en beide maegden begaven zich by Arnold, welke geen enkel woordje over Walters liefdewoorden repte.

Oda vernam met schrik dat Ackerman als opperbevelhebber der opstandelingen aengesteld was: de minachting, waermede haer vader op nieuw over zynen verlosser begon te spreken, maekte dat de maegd in tranen en snikken losborst; en Arnold, ziende dat hy hare gevoelige ziel pynigde, poogde zyne beslissing nopens Ackerman in den boezem te smooren.

Lang nog sprak de erfdochter van Schoorisse over Walter, dien zy voor eenen ongeluksbode hield, en hare onverschilligheid jegens hem, maekte plaets voor eene diepe verachting; zoo verre, dat zy besloot nooit meer in zyne tegenwoordigheid te verschynen.

XV.
De Overvalling.

Fit via vi, rumpunt aditus, primosque trucidant
Immissi Danai, et latè loea milite complent.
AEN. LIB. II.

Het oorlog hield de kling ontbloot,
En bleef de velden sloopen,
En stak de vlam in erf en huis,
Verkeerde burgt en fort in gruis,
En trapte, met vernoegd gelaet,
Op 't hart van veldling en soldaet.

TH. VAN RYSWYCK.

Dagen en weken verliepen, zonder dat Walter van Herzeele zyn bezoek aen den Vryheer van Schoorisse vernieuwde, en Oda, welke steeds treurig door de hinderpael, aen haer huwelyk gesteld, haren vader geene

vertrouwelykheden nopens het hoofd der opstandelingen durfde doen, vond slechts hare geliefkoosde zuster, met wie zy heimelyk over Ackerman kon redekavelen. Agars vertroostingen versterkten Oda hoe langer hoe meer, en ofschoon deze haren vader dagelyks tegen de Gentenaers hoorde uitvaren, begon zy vurig den goeden uitval hunner onderneming te wenschen. De wreedheden, door de Fransche benden begaen, hadden Oda den opstand van Ackerman, zoo niet als wettig, ten minste als billyk, doen aenzien; en groot was haer genoegen by het vernemen dat de Opperkapitein van Gent zich van Aerdenburg meester gemaekt had, en met grooten buit, naer zyne moederstad terug gekeerd was, alwaer allen hem met liefde hadden ontvangen(1).

(1) Den Ruart Ackerman spoede int eerste van der maent van Lauwe t Ardenburch waert, bedrivende daer diversche schermutsingen ende andere faicten van wapenen, met syne drie duysent vreimde sauldeniers, daer hy voorts, ten VIII daghe van der maent als voren, mede te assaulte quam; verslaende al t Bretoensch ende Bourgoensch garnisoen dater binnen was, ende bovendien noch wel hondert andere cloucke wel gheexperimenteerde mannen van oorloghe, daer Mer Robrecht van Reyghersvliete ende Mer Woutere Van den Werve die Capiteynen of waren, in der maniere dat hy gheweldich Heere bedeech van der stede, zeer deerlick vernielende al dat hem yeuwers in zyn jeghenwoordicheyt vertooghen dorste, ende keerende met veel buyts ende roofs weder thuyswaert.
NICOLAES DESPARS.

Oda zag ook met geen onverschillig oog, dat Ackerman, die niet ophield zyn best te doen om Gent zyn vorigen heilstand te zien hernemen, zich op nieuw tot Richardus, Koning van Engeland, gewend had, opdat de Monarch de beloofde hulpbenden naer Vlaenderen zou zenden. 's Vorsten antwoord liet zich niet wachten, en de tyding dat de Engelschen reeds ingescheept waren, viel als een verpletterende dondersteen in de staten van den Graef, en beurde den moed der Gentenaers dervoege op, dat zy zich voortaen onoverwinnelyk dachten: geheel 't Land van Aelst, van Waes en Dendermonde, werd door hen verwoest, en al de geroofde schatten naer hunne moederstad vervoerd.

Deze stand van zaken was noodlottig voor alwie met de Gentenaers niet medespannen

wilde: hy verontrustte uitermate den Vlaemschen edeldom, wier sloten verbrand en geslecht werden, en bedroefde den Graef van Vlaenderen, die steeds te Ryssel de middelen overdacht om zyne wederspannige onderdanen tot gehoorzaemheid te brengen.

De Bisschop van Doornyk, wien deze verwoestingen het hart scheurden, en welke onderscheidene onderhandelingen met Lodewyk van Male nopens een vredeverdrag gehad had, poogde de Gentenaers hetzelve te doen inwilligen: hy troostte hen met de hoop dat zy zich onder gunstige voorwaerden, met hunnen wettigen Prins zouden kunnen verstaen. Al wat zich in Vlaenderen bevond, stemde het voorstel van den Bisschop in, en het grootste deel der inwooners van Gent, niets beters dan rust verlangende, gaf dien wensch aen hunnen bevelhebber te kennen, welke zich aen de voorgestelde vredeonderhandeling niet vyandig toonde. Eindelyk werd de dag der vergadering in het klooster van Eename, by Audenaerde, bepaeld[1]; de

(1) Op Witten Donderdag 1383 (nieuwe styl).

afgezanten van Gent begaven er zich naertoe, en de voorstellen van overeenkomst, door de Bisschoppen van Luik en Doornyk gedaen, zouden ongetwyfeld aenvaerd geweest zyn, had de Graef zich niet weêr aen het besluit gehouden, dat de Gentenaers hem, tot staving van het aengegane verdrag, een aental hunner byzonderste burgers als gyzelaers moesten zenden. Deze voorwaerde, van welke de Prins niet wilde afzien, en die de opstandelingen niet aenvaerden wilden, maekte dat allen, onverrigter zake, huiswaerts kwamen. De Gentenaers zetten hunne vernielingen voort, en de Prins nam onophoudelyk wraek over die schenderyen.

Inmiddels waren de Engelschen, onder het bevel van Hendrik Spencer, Bisschop van Norwich, in Vlaenderen aengeland. Ackerman stelde zich met zyne Gentenaers onder den standaert van 's Konings benden, - en Grevelinge, Burburg en Duynkerke werden overmeesterd.

Graef Lodewyk, nog steeds te Ryssel, zond eenige gezanten tot den Engelschen Bisschop, om zich over zyne handelwyze te beklagen;

doch de Prelaet wilde de zendelingen niet aenhooren; hy overrompelde Mardyk, en joeg de vrees in al de steden, die getrouwheid aen Lodewyk gezworen hadden.

De Prins, gewaer wordende dat hy geweld door geweld moest verstooten, deed, in hoop van de Engelschen uit Grevelinge en Burburg te verjagen, zyne legerbenden, onder het bevel van Lodewyk Haze, verzamelen. Hier begon de Bisschop de magt van den edeldom met de vereenigde steden van Vlaenderen te vreezen: in de hoop van zich met allen te verstaen, besloot hy voor te stellen, van met saêmgevoegde benden in Frankryk te trekken, alwaer de Vlamingen, over hunne nederlaeg van Roosebeke, zich wreken zouden. Ondertusschen zond hy den wapenheld des heeren van Montfort, om met de Graefgezinden een verdrag aen te gaen: de zendeling werd omringd; en voor nog de, tegen Engeland zoo verbitterde, Vlamingen het voorwerp van zyne vraeg kenden, bragten zy hem op eene onwaerdige wyze om het leven.

Gebelgd over deze moord, werpen de En-

gelschen en Gentenaers zich met al hunne magt op den vyand; zy verdelgen en verpletteren hem: zoo dat er van de twaelf duizend aenwezige Vlamingen, negen duizend het zand beten.

De Bisschop hield zich te Duynkerke op, ontving de gezanten van Bergen-St-Winok, die zich aen hem onderwierpen, bestormde het slot van Drincham, overwon Cassel, St-Venant, bragt menigvuldige andere steden onder zyne magt, en, steeds opgeleid door Frans Ackerman, viel hy op Poperinge, overweldigde Meessen, verwoestte de omstreken, en na een groot deel van Vlaenderen bemagtigd te hebben, besloot hy Ypre te belegeren.

Vooraleer het beleg begonnen werd, ging de abt van St-Marten tot den Bisschop, om zich met dezen te verstaen: de kerkvoogd wilde van geene overeenkomst hooren, en verklaerde zyn besluit te volvoeren.

Graef Lodewyk, hoogst verontrust, ontbood te Ryssel Arnulphus de Hornes, Bisschop van Luik, en zond hem ook tot het opperhoofd der Engelschen, ten einde dezen

te verzoeken Vlaenderen te verlaten. Het was alles te vergeefs; want de Gentenaers, die geene trouw in de beloften van den Prins meer hadden, deden zyne voorstellen verstooten. De zendeling keerde terug; het beleg werd dapper voortgezet, en daer de stad zeer versterkt was, besloten de Gentenaers, na hevige en herhaelde bestormingen, de belegerden uit te hongeren.

Inmiddels drong Philips de Stoute, Hertog van Burgondie, by den Koning van Frankryk aen, opdat deze een einde aen de verwoestingen der Engelschen zou brengen; zyn verzoek werd toegestaen, en de Monarch besloot in Vlaenderen te trekken met een leger van twee honderd duizend mannen, waeronder 20,000 ruiters, en het grootste deel van den Franschen edeldom. De belegeraers dit besluit vernemende, en de stad in hun bezit willende zien stellen, alvorens de uitlandsche magt voor Ypre zou trekken, deden op 8 Oogst eene gruwzame bestorming: de Yperlingen verweerden zich dapper; er werd den ganschen dag hardnekkig gevochten.

Steeds beducht dat de Franschen hen overvallen zouden, verwyderden de belegeraers zich na een beleg van negen weken, en vergaderden te Burburg, om er, in afwachting van eene talryke versterking, in bezetting te blyven. Ackerman keerde met een aental zyner stadgenooten naer Gent: hy wilde den moed der flauwhartigen opbeuren; ja, de stad tegen alle aenranding versterken.

De Koning van Frankryk verwoestte geheel het grondgebied van Cassel, overweldigde Drincham, en hakte alles wat hem tegenstand had geboden aen stukken. Te Nieupoort werden de overblyvende Engelschen en Gentenaers door de inwooners vermoord, die zich eerst langs hunnen kant gevoegd hadden: deze daed bleef niet zonder wraekneming van wege de opstandelingen; de stad werd overrompeld en in asschen gelegd, na men al wat er zich in bevond vernield had. Daerna trokken de Engelschen op Bergen-St-Winok: door de Franschen omringeld, begonnen de ingeslotenen voor hun leven te duchten, en zonden eenen afgezant

tot den Graef van Vlaenderen, om over vrede te handelen. Er werd hun toegestaen de stad te verlaten, welke na hun vertrek overmeesterd, uitgemoord en verbrand werd!

De vlugtelingen, die de bezetting van Burburg versterkt hadden, welke stad nog steeds in de magt der Engelschen was, werden aldaer ook door de Franschen achtervolgd, waerby Gysbrecht van Leeuwerghem, bevelhebber van Audenaerde, met Arnold van Schoorisse, en een groot deel der bezetting van laetstgemelde stad, op bevel van den Graef zich vervoegd had. De Gentenaers, ziende dat zy daer, even als te Bergen-St-Winok, in de vlammen zouden omkomen, deden een kloeken uitval, en bragten een aental Franschen om hals. Door het toedoen van den Hertog van Bretanje, kwam men nogmaels tot onderhandeling: alleen aen de Engelschen werd er toegestaen de belegerde plaets te verlaten. Graeg zouden dezen hunne Gentsche krygsbroeders aen de vernieling der Franschen overgelaten hebben, doch de Gentenaers verzetten zich er tegen; de Engelschen moesten, tegen wil en dank, de opgelegde voorwaerde verstoo-

ten. Nu besloot men de belegeraers weêrstand te bieden, wier bevelhebbers eindelyk van den Koning verkregen dat al de bezettingtroepen de stad mogten verlaten.

Dit besluit veroorzaekte groot gemor onder het Fransche leger, en de Hertog van Bretanje, die meest aengedrongen had om zoo zacht eenen maetregel te doen nemen, werd openlyk van verstandhouding met den vyand beschuldigd.

Ackerman te Gent vernomen hebbende dat Gysbrecht van Leeuwerghem zich voor Burburg bevond, en Audenaerde misschien gemakkelyk zou kunnen ingenomen worden, begon middelen te overpeinzen om tot dit doel te geraken. Hy verzamelde vier honderd zyner stoutste makkers, waerby Simoen Braem, deken der wollewevers zich had gesteld, en onder het geleide van eenen inwooner van Audenaerde, Baudewyn genaemd, trok hy op 17 September uit Gent, en kwam omtrent middernacht voor Audenaerdes muren.

De bezettingtroepen, kleen in getal, en verzekerd door de ontvangen tyding dat de

Engelschen en opstandelingen overal voor de benden van den Graef de vlugt namen, hadden zich den ganschen dag aen vreugde overgegeven: zy waren in een diepen slaep gedompeld, ter uitzondering van diegenen, welke met de veiligheid der stede gelast waren. Aen de Baerpoort zag men hier en daer eenen dier manschappen, met den rug tegen den muer van het waekhuis rusten. Slechts drie onder hen, waervan er twee met de teerlingen speelden, terwyl de derde, op de ellebogen geleund, de kans van het spel, met eene soort van partydigheid, gadesloeg, schenen de vrolykheid van den dag nog te willen verlengen.

De eenigste lamp, die de kamer verlichtte, was op het uitgaen, toen een der makkers diegene weghaelde, welke in een aenpalend vertrek voor een Madonabeeldje brandde, en met derzelver olie, het uitgaende lichtvat voedde. Hy plaetste de weggenomen lamp nevens die, welke reeds op de tafel stond, doch op de aenmerking dat het eene heiligschendery was, de beeldtenis van Godes Moeder in het duister te laten, om het licht

dat ter harer eer ontstoken was, voor een tuischspel te doen dienen, werd de lamp weêr ter harer bestemming gedragen, en de kans van het spel met meer oplettendheid van den eenen kant, en met meer gretigheid van den anderen voortgezet.

Het vreugdegeroep, dat de winner van stond tot stond aenhief, deed de ingesluimerden ontwaken, welke een gemor van misnoegen lieten hooren, doch zich weldra weêr tegen den muer of op hunne banken uitstrekten.

- Zestien!' riep een der spelers, en hy klapte zoo hevig in de handen, dat allen het hoofd opstaken, en eenigen regtstonden om te zien aen wie de kans voordeelig was. De vrolyke winner hief een hartelyk gelach aen, en onder het uitgillen der woorden: - Joos! ik ben gewonnen; gy betaelt het gelag van den ganschen avond!' gaf hy zynen makker eenen nog al geweldigen slag op den schouder. Deze schuimbekte, en neep de vuist toe om zich over de onbillyke handelwyze van zynen speelgenoot te wreken. Hy bedwong echter zyne beweging, en duwde hem

bitsig toe: - Gy zyt een helsche logenaer, een bedrieger! Hebt ge niet gezien, Jaek!' vervolgde hy, zich tot den persoon wendende, die steeds de oogen op het spel gehouden had, - dat hy eenen der teerlingen met den kleinen vinger gekeerd heeft? de schelm! Hy moest nog zestien maken, en de teerling, die nu zes punten telt, telde er slechts drie; zoo verre dat hy maer dertien, in plaets van zestien heeft.

- Wat zegt gy dat ik een bedrieger ben?

- Ja; en 'k houde het staen: ik moet ook myne beurt hebben om te werpen: met éénen worp kan ik gemakkelyk uitspelen! Geef hier de teerlingen, en laten wy eens zien of regtvaerdigheid geene overhand op bedrog zal hebben? Zie dáér, bravo! twee drietjes, een vierken en eene deus, dat maekt juist twaelf! 't Is Joos niet, maer Hanske, die het gelag betalen zal.

- Dit zullen wy zien, kerel!

- Ja, dit zullen wy zien; en indien gy 't niet doet, zal ik myne hand op uw...

- Gy!

- Ja, ik; ik zelf: 't is reeds de tweede

mael dat ge my wilt bedriegen, en ik zweer u by Mynheer St-Joris, dat ik nimmermeer met u dobbelen zal. Gisteren ook hebt ge met uwe helsche strikken het geld uit den zak van Jaek gespeeld, en hem den drank doen betalen, dien hy zoo regtvaerdig op u gewonnen had.

- Gy liegt als een schelm!

- Hoe, ik lieg? Wel valschaert! ware ik niet beter dan brood, 'k zou u aenstonds uwe vermetelheid doen bezuren; maer... ge zyt te lafhartig, gy: indien ik u eenen klets op het aengezicht gaf, zoudt ge, liever dan weêrstand te biên, uwe andere kaek uitsteken om er een tweeden te krygen. Zoo doen al de laffaerts; maer ik zal my niet langer laten foppen, kerel! gauw, gauw; het geld van gisteren en dit van heden, zoo niet zal ik den oversten met uwe onregtvaerdige handelwyze bekend maken.

- Ik houde staen dat ik gewonnen ben, en zal geen duit betalen.

- Dáér is voor uwe winst, schelm!' schreeuwde Joos, en hy bragt zynen makker eenen kaekslag toe. Deze wilde weêrstand

bieden; doch Jaek, gestoord by het vernemen dat hy, den vorigen avond, ook teleurgesteld was geweest, nam de party van den aenrander, en stiet den bedrieger in den hoek der kamer. Nu sprong laetstgemelde beide zyne bevechters toe; hy werd eene tweede mael op den grond geslagen. Zoo hevig was het gedruisch, dat al de overige wapenlieden opsprongen, en elk het zyne bybragt om de twisters te bedaren. Joos en Jaek wilden van geene overeenkomst hooren voor zoo verre het verspeelde gelag van beide dagen niet betaeld of terug gegeven werd. Allen noodzaekten den bedrieger aen die eischen te voldoen.

Reeds was de orde geheel hersteld, wanneer eene vrouw, die by den schildwacht aengedrongen had om tot de wakers geleid te worden, aen de deur aenklopte.

- Ga binnen!' riep men; en een luidruchtig gelach deed zich hooren by de slordige kleeding en het gerimpelde gelaet der ingekomene.

- By Lucifer!' mompelde een der wakers, - dat ziet er een lekker brokske uit.

- Ja 't, waerlyk: zy gelykt niet slecht aen eenen duivel: indien de krygslieden van onzen Graef geen ander bezoek kregen als van zulke gerimpelde slangen, zouden zy haer liever den oorlog, dan aen die helsche muiters verklaren.

- Liefke! kom alhier,' riep Hans, die het spel hernomen hebbende, nu meer genegen scheen tot schertsen dan tot krakeelen. Hy stond van zyne zitbank op, en zich tot het oude wyf wendende, liet hy zyne hand langs hare wangen glyden; hy drukte haer, onder de toejuiching van allen, een luidruchtigen kus op het voorhoofd. - Drink, moederke! drink op de gezondheid van onzen Graef, en op de verdelging der muiters,' riep hy blygeestig.

- Indien ik onzen goedigen Prins niet genegen ware,' sprak de vrouw, na zy den haer aengeboden beker ingeslorpt had, - ik zou u niet zeggen dat de Prins gevaer loopt zyne geliefkoosde stad in de magt der Gentenaers te zien vallen.

- Wat wilt gy hierdoor beduiden, vrouw?' vroeg Hans nieuwsgierig.

- Dat gy zit te dobbelen en te drinken, en dat de vyand zyne ladders geplaetst heeft om Audenaerdes muren te beklimmen.

- Tut, tut, tut!' riep een ander makker, - prullen, wyfke, prullen! De Gentenaers hebben te veel werks met onzen Graef, dan dat zy zich hier zouden komen doen vermoorden.

- Ik herhale u dat ik ze gezien heb, vriend! met eigen oogen gezien. Ik was bezig met eenig hooi achter het klooster van Maegdendale op te zamelen, en... heb ze zich in de uitgedroogde grachten zien verbergen!

- Die oude slang zal de weidende koeijen voor Gentenaers genomen hebben,' bromde een der aenwezige mannen, welke nu eerst het hoofd ophief, om die brengster van nieuwmaren met een misnoegd oog te aenschouwen; - en inderdaed,' vervolgde hy, - eenieder zou zich gemakkelyk kunnen vergissen; want die vervloekte muiters hebben wel iets gemeens met ossen en stieren, voornamelyk als zy hunnen oorlogskreet Gent! Gent! op zoo eene aerdige wyze uitbrullen.'

De toon, dien de spreker aen zyne woorden gaf, maekte dat eenieder in een schaterend gelach schoot: allen wilden de oude op de verdelging der Gentenaers, die men nu koeijen noemde, doen drinken, en de vrouw gewaer wordende dat men den spot met haer dreef, verliet de wacht, eenige woorden mompelende die door het gelach der krygsmannen verdoofd werden. Zy bleef nog wel het voorwerp van het gesprek, doch de wakers waren zoo gerust in de Gentenaers, dat zy zich allen, zonder verder onderzoek, ter rust legden.

Middelerwyl bespeurde Ackerman de middelen om Audenaerde in te nemen. Onder het geleide van Baudewyn, beklom hy met zestig mannen de ladders, achter Maegdendale gerigt, en kwam tot op de Groote Merkt, alwaer de wakers overrompeld en vermoord werden. Simoen Braem plaetste zich met de overige makkers voor de Baerpoort. Ontwaekt by de aenkomst der in de stad zynde Gentenaers, stelde de wacht zich spoedig in het geweer: eenige Gentenaers, die de poort geopend hadden, werden met Jan Van de

Voorde, Kapitein van Gavere, gedood, en het gevecht hernomen tusschen de indringende opstandelingen en de krygslieden van den Graef, welke laetsten sneuvelden, of genoodzaekt werden te vlugten.

Braem, die geenen tegenstand meer ontmoette, versterkte Ackerman, en allen te gelyk begonnen het geroep van: Gewonnen stad! gewonnen stad! aen te heffen. Dees geschreeuw, even als het gedruisch der vlugtenden, bragt de bezetting op de been: alwie maer kon, omgordde het zwaerd, ten einde de overweldigers terug te stooten; en Floris van Heule, Luitenant van der stede, rond wien de bezettingtroepen zich schaerden, begaf zich ter Groote Merkt, in de tegenwoordigheid der Gentenaers, die den vyand moedig afwachtten. Geheel de stad door hoorde men niets dan krygskreten: vrouwen, kinderen en ouderlingen liepen half naekt en byna dood van vrees door de straten; en van Heule, nu ondersteund door Frans Crupenninck, die blootsvoets met de banier des Prinsen, en eenige dapperen toesnelde, hief het geroep van: Leve de Graef!

aen. Deze stoutmoedigheid tergde de Gentenaers, en dapper werd er van beide kanten gevochten. Menigeen beet in het zand.

De overweldigers hadden reeds den moedigen standaertdrager doodgeslagen, 's Prinsen vlag aen flarden gescheurd, en de bezetting begon de onderlaeg te krygen, wanneer de bloedige smaed, hunne vlag aengedaen, hen van razerny deed schuimbekken. Een aenmoedigingkreet wordt door van Heule aengeheven, en als uitgehongerde leeuwen, die zich van hunne prooi beroofd zien, springen de wapenlieden van den Graef hunne aenranders met nieuwen moed toe, zweren te sterven of te overwinnen, en doen eene groote slagting onder de Gentenaers.

Ackerman, woedend over hunnen tegenstand, en ziende dat de Audenaerdsche bevelhebber zich eene verschansing had gemaekt van de lyken der overweldigers, werpt zich op van Heule, doch voelt zynen houw met zooveel behendigheid afweren, dat hy genoodzaekt wordt achteruit te springen. Het gevecht werd voortgezet; dapper was Ackermans aenranding, dapper van Heules verwee-

ring: en gewis zouden de wederzydsche slagen nog lang ontvlugt zyn geworden, waren de Gentenaers, die voor het behoud van hunnen bevelhebber begonnen te vreezen, op den Audenaerdschen aenleider niet gevallen, en had een hunner hem met zyne speer niet doorboord(1). Die daed besliste de onderneming der overweldigers: eenigen van de bezettingtroepen werden gedood, anderen namen de vlugt; en diegenen, welke nog tegenstand boden, waren zoo schaers, dat het den Gentenaer gemakkelyk viel, hen tot den laetsten toe te verdelgen. Nu werd het geroep: Gent! Gent! zoo schrikkelyk aengeheven, dat het door de straten der stad weêrklonk. De huizen van de Graefgezinden

(1) Mer Fleureins van Huelle, die Luytenant ofte stedehouder van den Capitein Mer Ghysbrecht van Leeuwerghem, bedrief wonderlicke groote prouesse ende vaylgiandise, met XXX vrome ende wel gheexperimentierde crychslieden ten houcke van de Heinstrate, ende een goede poose tyts ghedurende; maer int einde moest hyder bliven al zo wel als die voorgaende: in zulcker wys dat die Ghendtenaers der stede meestare wierden.
NICOLAES DESPARS.

sloeg men open: vele inboorlingen werden vermoord, en Audenaerde, die door zyne standvastigheid aen den Prins, sinds lang den haet der opstandelingen ingeloopen had, werd als in een bloedbad veranderd[1].

(1) Nemaer den 17 Septembris Francois Ackerman, Capiteyn van Ghent, versteen hebbende het uuttreck van Ghislebert van Leeuwerghem, den welcken Graef Lodewyck tot hem ontboden hadde te Burburg, ende dat M. Daneel van Halewyn (de welcke leyt begraven tot Frereminueren tot Audenaerde) was vertrocken met syn volck voor Ypre om dat te ontsetten van Inghelsche, voor stedehouwer ghelaten hebbende, heer Florinis van Huele, soo begonste den voornoemden Ackerman neerstelyck te overpeynsen om Audenaerde in te nemen. Een man van Audenaerde, ghenaempt Baudewyn, vant hem by den voornaemden Ackerman, voor seker tuughende dat men Audenaerde nu constege nemen; want den Capiteyn was wech, hebbende daer luttel volks ghelaten, die oock cleen sorghe voor de stad droughen; dat de noortvesten (uutghelaten synde het water om te ververschen), by naer drooge laghen, waer deure eenen leyt lach tot den muer, den welcken goet om overclimmen was. Dus Ackerman hem byghevoucht hebbende Simoen Braem, dekin van de stad, is met 400 ghewapende mannen die hy best betraude, tusschen donckeren en claren van Ghent ghetrocken, ende is omtrent den middernacht in den meers t'Audenaerde ghecommen voor de stad. Dien nacht was seer claer en schoone. Een vrouwe by ghelucke vergaerde daer hoy. Hoorende t ghedruus van de crychscnechten en siende de Ghentenaers, liep haestich aen de poorte ende riep tot de waeckers, dat de Ghentenaers daer waren: maer sy, te neerstich wesende in het teerlinck spel, geckten daer mede en seyden dat sy coeyen voor menschen ghesien hadde. Ackerman vernam neerstich hoe langhe dat de waeckers waeckten: als hy nu verstaen hadde dat sy sliepen (den verrader Baudewyn voorgaende), is hy met de syne stillekens voortghegaen, ende leeren gherecht hebbende an den stedemuer, achter Maegdendaele, is overgheclommen tusschen de Baerpoorte ende den grooten torre, die nu daer by staet, ende tusschen de orlogie, die daer ghemaect is tot een ghedenckteeken, en is met ontrent sestich mannen op de Merckt gheraeckt. Maer Braem met de reste stont aen de Baerpoorte, de welcke een van syn dienaers van binnen open ghedaen heeft. Maer de waeckkers ontweckende, sloughen den voornoemden dienaer doot, ende bovendien Jan van Voorden; soo dat Braem wat achterwaert moeste deynsen. Maer de waeckers, hoorende dat de Maerct inghenomen was, verloren den moed; soo dat hy Braem oock inghecommen is. Francois Cruupenninck, hoorende het ghedruus, is haervoets met de banniere van den Prince, soo by uut den bedde spranck, oomen gheloopen ter Maerct, maer wierd terstont gesmeten. Floris van Heule, Lieutenant van den Capitein van de stede, heeft vromelyck ghevochten aen tgat van de Eynstraete, met dertich mannen, maer is verwonnen ende versleghen. Alsoo is Audenaerde ghewonnen op eenen dyssendach, den 17 Septembris, welcken is Ste-Lambrechts dach. De Ghentenaers hebben de huusen open ghebroken ende de burghers, daer op niet voorsien, in heur bedden vermoort. Daer wierden seer vele op dien nacht vernielt. Als t dach gheworden was, hebben sy de vrouwen en kinders en al het weerloos volck, naeckt bykans, uut de stad gesteken, de welcke te Doornicke, Valenchiene, deen hier en dander daer gedoelt syn. Daer wiert ghevonden van coorne, wyn, haver grooten hoop. Al het goet dat sy daer vonden van de Francoisen, Vlaminghen en Tournisienen, was buut; maer dat die van Henegauwe toebehoorde, lieten sy verrensoneren.

Tot Ghent was groote blyscap: daer prees men Ackerman seere, de welcke voortaen ghenomen heeft Audenaerde te bewaren.
Cron. van Audenaerde, HS.

Terwyl zyne makkers hunne woede op de getrouwe Audenaerdisten verzadigden, en al de huizen van den adeldom plunderden, trok Ackerman, vergezeld van eenige zyner verkleefden, naer de wooning des Vryhee-

ren van Schoorisse. Nauw was hy de straet Tusschen-Bruggen ingestapt, of een akelig gedruisch trof zyne ooren, en hem scheen dat het gehuil en gekerm van vrouwen zich met de woedekreten der Gentenaers vermengden.

Hy luisterde toe, en, verzekerd dat het aengehevene noodgekreet van den overgestelden kant der Steenen-Brug kwam, liep hy spoedig herwaerts. De deuren van Arnolds woon waren reeds opengeslagen, en de Gentenaers handgemeen met de dienstboden, terwyl twee jonge vrouwen door het venster der eerste verdieping om genade baden, zich tegen twee gespierde kerels wanhopig verdedigende. Een der meisjes, die het slagtoffer stond te worden van wulpsche aenrandingen, viel krachteloos op de zuil van 't openstaende venster. Ackerman hief een geroep aen, dat door allen gehoord werd, en de wraek zyner makkers weêrhield. Hy zegde streng te straffen alwie nog eene schendende hand op den eigendom des Vryheeren van Schoorisse zou leggen, gebood aen de bestormers het huis te verlaten, en werd als een beschermengel door de dienstboden ontvangen, welke hy allen van eene gewisse dood bevrydde.

Ackerman stelde eene wacht voor de wooning van Arnold, voelde eene onwederstaenbare begeerte om zyne geliefde tegen den boezem te klemmen en vergiffenis te vragen

voor den hoon, haer en de haren aengedaen; doch hy stelde zyn vaderlandschen pligt boven de neigingen zyner ziel, en nam voor, binnen den loop van den aenkomenden dag, Oda een omstandig verhael te doen van alles wat hem genoopt had Audenaerde te overvallen.

Verzekerd dat hy in het gevoelige hart zyner beminde de af te smeeken vergeving zou vinden, verwyderde Ackerman zich om de verwoesting zyner makkers te beteugelen, en zich meester te maken van al de in Audenaerde ontdekte schatten. - Onmiddelyk daerna wendde hy zich weêr tot het huis zyner verloofde, en, ofschoon een weinig teleurgesteld omdat men hem zegde dat de jonkvrouw sinds eenige weken de stad had verlaten, en zich in het slot van Ghistele ophield, verheugde hy zich innerlyk omdat zy het voorwerp niet geweest was van de onbillyke aenranding der bestormers.

Ackerman vestigde zyne woon in het huis van Arnold van Schoorisse.

* * *

Nauw was de rampmaer der overweldi-

ging van Audenaerde aen de ooren der edelen en Franschen gekomen, die zich nog voor Burburg bevonden, of slechts één geroep werd door hen aengeheven: 't was dit van zich zonder genade te wreken op allen, die de opstandelingen bevoordeeligd hadden. Burburg, tot hiertoe, by verdrag, gespaerd, werd aen den roof der belegeraers overgelaten, en op bevel van den Franschen Koning in vuer en vlam gesteld.

De Monarch, hoe langer hoe meer, overtuigd dat hy zich van de Gentenaers niet meester zou maken, alvorens hun de hulp der Engelschen te onttrekken, deed voorstellen van overeenkomst: te Lelingen verzamelden de gezanten van Engeland, Frankryk en Gent, om in onderhandeling te treden, doch Graef Lodewyk, die den hoon, hem door de opstandelingen aengedaen, niet vergeten, veel min vergeven kon, weigerde de laetstgemelden in het verdrag te begrypen. Dan, in zulk een geval, wilde Engeland van geene overeenkomst hooren; en alles ware weldra op den vorigen voet hersteld geweest, hadde de Hertog van Berry, oom

van den Graef, dezen laetsten in de aenhoudende eischen der Engelschen en Gentenaers niet doen instemmen.

Eindelyk werd de wapenschorsing voor een jaer gesloten, en de ongelukkige Vlaenderlingen, door zoovele, zoo lange rampen uitgeput, begonnen hunne hoop op rust te stellen, wanneer een schrikkelyk ongeval, namelyk de dood des Graven, de gemoederen van het volk weêr ophitste, en Vlaenderen voor nieuwe onheilen deed sidderen[1]!

(1) De Hertoghe van Berry, versocht wesende om te doene manschip den Grave Lodewyc, verantwoordde dat hy ware een Hertoghe, Coninc's sons, Coninc's broedere, ende oom van den Coninc Karle van Vrankeryke nu jegenwordich, menteneerende daeromme dat hy niet sculdich en was eenighen Grave manschip te doene anders dan den Coninc van Vrankeryke. De Grave Lodewyc verantwoordde den Hertoghe van Berry, dat men hem noch domeyne, noch transpoort, noch settinghe gheven en soude, noch laten upheffen voer aen den stont dat hy ghedaen hadde manschip alsoe 't behoert; ende hieromme dedene de Hertoghe van Berry drommen van sinen lieden, ende duwen tusschen eene bedsteede ende der wiech, soe dat hy binnen den vierden daghe starf.
Kron. van Vlaend. (*Vlaems. Bibliophilen.*)

Ofschoon Lodewyk van Male voor zyne dood alles aen de Gentenaers vergeven, en zynen schoonzoon en opvolger, Philips van Valois, bygenaemd de Stoute, bevolen hadde hen in genade te ontvangen; ofschoon, zeggen wy, de afgestorvene Prins, dezen zynen wensch by brieven aen de Gentenaers hadde toegezonden, kon Arnold van Schoorisse het verlies van Audenaerde niet verkroppen. De schending aen zyne erfgronden toegebragt, vervulde hem met spyt, en hy zwoer dat, niettegenstaende het verdrag met de Gentenaers, hy nimmermeer zou nalaten dezen alle hindernis toe te brengen[1].

Weêr vestigde Arnold zich op zyne burgt te Schoorisse.

Dag en nacht beraemde hy middelen om Audenaerde op de Gentenaers te overmees-

(1) Aernout, van Schoorisse Heere, swoot dat hy geen verbont hauden en soude, de welcke ghemaeckt soude syn tusschen Graef Lodewycke ende die van Ghent; maer soude, soo langhe als hem boter in de mont smalt, viant syn van Ghent, om dat sy hem van al syn goet gherooft hadden.
Cron. van Audenaerde, HS.

teren. Zonder aen iemand iets van zyne gedachte te reppen, ontbood hy eenige ridders uit Frankryk, Vlaenderen en Henegouw; al wat in zyne heerlykheid de wapenen dragen kon, werd dezen ridderen bygevoegd. Het gelukte dat Ackerman, op den wapenstilstand rekenende, met een groot deel zyner vrienden, naer Gent ter bruiloft van zynen neef gegaen was, de zorg voor Audenaerde aen Pieter Wincke overlatende.

Nu maekte Arnold zyn besluit bekend: de middelen, door hem sinds lang beraemd, werden goedgekeurd; de Schoorsenaren stelden zich onder de banier van den ridder, en zwoeren hem in de overweldiging zyner moederstad bystand te bieden.

In den vroegen morgen van 25 Mei 1384, zond Arnold een aental vrouwen, draegsters van allerlei levensmiddelen in Audenaerdes muren, welke vrouwen werden opgevolgd door vier wagens geladen met hooi, waeronder eenige gewapende mannen verborgen waren. Achter en voor deze wagens, gingen vyf of zes als landlieden gekleede wapenmakkers, en zoodra was alles voor de Bergpoort

niet aengekomen, of deze werd, zonder het minste vermoeden, opengedaen. De wakers, alvorens de wagens binnen te laten, ontvingen den tol, gesteld op de levensmiddelen; de wagens reden door de poort, en toen de laetste er juist onder was, trok de voerman den hamer uit den dissel, en wierp hem in de vestingen. By een gegeven teeken sprongen de verborgene makkers van onder het hooi, en vielen zoo geweldig op de wakers, dat deze allen onder hunne slagen omkwamen.

Spoedig trok Arnold, die tegen den Edelaerberg de stoute onderneming der Schoorsenaren afspiedde, naer de ingenomen poort; en vooraleer derzelver overwinning door de Gentenaers gekend was, liep hy met zyne ridders en leenmannen onder het geroep van: Vlaenderen den Leeuw! aen ons! aen ons! door Audenaerdes straten, en plantte den standaert van Vlaenderen, even als dien van den nieuwen Prins, Philips van Burgondie, op de Groote Merkt. De Gentsche bevelhebber riep al zyne stedegenooten in het geweer; hy trok met zyne banier vooruit, in de hoop van de overweldigers te verdry-

ven. - De Vryheer van Schoorisse de aenkomst der Gentenaers ziende, stelde zich in staet van verdediging, en de twee vyandlyke benden raekten handgemeen. Pieter Wincke, die gewaer werd dat hy niet langer aen de magt der dappere Schoorsenaren kon weêrstaen, nam de vlugt met zyne mannen: doch daer de walbrug nog niet neder was gelaten, en de Gentenaers driftig achtervolgd werden, vonden drie honderd hunner den dood binnen Audenaerdes muren. Eenigen, waeronder de Gentsche Kapitein, zwommen door de Schelde, en hun gelukte het in hunne moederstad den hoon, aen hunne banier te beurt gevallen, te gaen overbrieven.

Al de poorters en ingezetenen van Audenaerde, die tydens de aenkomst der Gentenaers verjaegd waren of de vlugt hadden genomen, keerden in den schoot hunner familie terug, welke, na negen maenden onder de heerschappy der overweldigers gezucht te hebben, vreedzaem onder het bestuer van den Vryheer van Schoorisse[1] voortleefden.

(1) Int jaer 1381 in den Mey, Fronchoys Ackerman, gherust synde op den vernoemden bystant, is ghereyst naer Ghent ter bruuloft van synen neve, ghelaten hebbende Pieter Wyncke met luttel volcx tot de bewaernesse der stede. Dit vernemende Arnout Heere van Schoorisse, den welcken gesworen hadde als voorseyt is, heeft smorgens tylick, den 25 van Meye, op Ste-Urbanus dach, vele vrouwen en kinderen voren ghesonden naer Audenaerde met eyers, boter, caes, melck, kieckens en alle maniere van victaylde ofte lyftochte, de welcke volghden vier waghenen met hoy gheladen, onder de welcke ghewapend volck verborghen lach, nevens welcke waghens gingen vyf of ses lieden al of het landsmannen gheweest hadden. Mynheer van Schorisse hadde syn legher gheleyt in den Edelaer berch. Als dese waghenen voor de poorte van Audenaerde quamen, de welcke leet naer Geetsberghe, te wetene de Berchpoorte, den poortier dede de poorte open en liet eerstmael incommen de voorseyde vrouwen en kinders, de welcke de waeckers terstont toeschoten, om den tol te ontfanghen die sy op den leeftochte ghestelt hadden. Binnen middelen tyde quamen de twee eeste waghens in de stat, en den vierden wagen was in de poorte. Soo nam den waghenare den marteel en wierp hem in de veste. Terstont die daer in het hoy verborghen laghen, spronghen uit en slougen de waeckers doot ende hielden de poorte. - Mynheere van Schoorisse quam seer haestich van onder den Elaerberch, hebbende in syn gheselscip vier hondert ghewapende mannen, onder de welcke waren Jan van Muelene, Jacob de la Tremoille, Jan Cabeliau, Roland van Spiere, Blanchard van Calonne, den Heere van Estripouille ende ander edelmannen, loopende ter Maert waert, en roupende: Vlaenderen den Leeu, Vlaenderen den Leeu! Ende de Heere van Schoorisse bracht twee standaerden, te wetene den standaert van Vlaenderen ende den standaert van den Prince, Philips le Hardy, met de wapen van Bourgoingen. Pieter Wyncke, Capiteyn van Ghent, quam subyt ter Maerct met syne banniere: maer siende dat hy verwonnen was, is ghevloden ende door de Schelde gheswommen. Al dat hem te weere stelde, wiert versleghen. Hier heeft Ackerman grooten buut ende veel ghelts verloren, het welcke al Mynheere van Schoorisse ghevonden heeft. In de Beverpoorte bleven vele Ghentenaers die niet ghevlien en cousten om dat de walbrugghe noch niet neder en was, ende de goede poorters en insetene van Audenaerde die verjaecht hadden gheweest, quamen weder thuus, elck in het syne, alsoo hy t vant, naer dat die van Ghent neghen maenden daer in gheweest hadden.

Cron. van Audenaerde, HS.

XVI.
Regtvaerdige Straf.

Ausus quin etiam voces jactare per umbram,
Implevi clamore vias, maestusque Creüsam
Nequidquam ingeminans iterumque iterumque vocavi.
AEN. LIB. II.

Het brieschend ros, dat hy bemande,
Was zwart als 't harnas dat hy droeg;
Hy scheen den nachtgeest te gelyken,
Die schrik in ieders boezem joeg.

A. D'HUYGELAERE.

Om zich over de verdelging hunner makkers en het verlies van Audenaerde te wreken, voegden de gevlugte Gentenaers al hunne krachten te saêm. Zy verscholen zich in de bosschen, die de stad omringden, en

nauw was de zon onder de Westerkim gezonken, of Arnold van Schoorisse vernam dat zy de hand aen het werk hadden geslagen, om zyne erfgronden, en wel namelyk zyn slot te beschadigen en te vernielen.

Deze tyding viel den Vryheer bitter; en de vreugde, die hy den ganschen dag gesmaekt had, maekte plaets voor diepen weemoed. Steeds werd de naem van Oda, die hy te Schoorisse had gelaten, met een pynlyk gegil uitgeboezemd, en Arnolds radeloosheid ging zoo verre, dat hy zich in het harnas stelde, om, zonder de onmogelykheid zyner onderneming te berekenen, zyne geliefde dochter uit de handen der Gentenaers te gaen verlossen.

Joannes Cabilliau, boezemvriend van Arnold, dit besluit vernomen hebbende, liep ter woonst van den Vryheer van Schoorisse, die reeds in den zadel was gestegen, en juist by 's ridders aenkomst de spoor in de huid zyns dravers sloeg. Cabilliau vatte het ros by den teugel, en medelyden met de gesteltenis van den ongelukkigen vader gevoelende, trachtte hy dezen te bedaren.

- Neen, neen; laet my, jonker Jan!' sprak Arnold, met eene biddemde en tevens gebiedende stem; - laet my begaen: een vader die zyn kind redden wil, strydt voor eene heilige zaek: de Hemel zal myn poogen doen gelukken!

- Bedaer, ridder! ik ken een middel om jonkvrouw Oda aen onze vyanden te onttrekken: luister; uwe vaderlyke liefde bedwelmt u: in een oogenblik is de gansche bezetting in de wapenen: allen te gelyk zullen wy dit gespuis verjagen of vernielen, en ware zelfs uw slot in hunne magt, en jonkvrouw Oda in hunne handen, nog zullen wy hen noodzaken het eene te verlaten, en ons de maegd terug te geven. Wat deze raekt, de Gentenaers kennen te wel de gestrengheid van Ackerman, en de zotte liefde, die hy uwe dochter toedraegt, dan dat zy eene schendende hand op haer zouden durven leggen.'

Deze woorden vertroostten een weinig den Vryheer van Schoorisse: hy stapte van zyn paerd, en nauw was er een kwaert uers verloopen, of meer dan zeven honderd gewapende mannen stonden op de Hooge-Brug-

en voor het huis van Arnold: allen wachtten met ongeduld het sein voor het vertrek af. De Vryheer liet de bewaking der stad aen de burgers, onder het bevel van Roeland Spierens, over, en riep met eene diep ontroerde stem tot de verzamelde krygslieden: - Makkers! naer Schoorisse: de Gentenaers verbranden de burgt van uwen Vryheer: zy vernielen uwe hoeven en uw vee; zy slaen eene wulpsche hand aen uwe vrouwen en kinderen!'

Het geroep: Naer Schoorisse! naer Schoorisse! werd by honderde stemmen aengeheven: de ruiters vlogen in vollen ren, en de voetgangers trokken door bosschen en weiden, ten einde in het aengeduide dorp zoo ras als eerstgemelden aen te komen, onophoudelyk elkander tot wraek jegens hunne vyanden aenmanende.

Alvorens de vernielzucht der Gentenaers ter ooren van Arnold van Schoorisse gekomen was, stond zyn burgslot, benevens al wat zich in de omstreken bevond, in vollen laei. De angstkreten, in het inwendige aengeheven, werden onder de toejuichingen der

Gentenaers verdoofd; al wat heil in de vlugt had willen zoeken, was de prooi der bestormers geworden; en Oda, de ongelukkige Oda, in deze algemeene verwoesting hare pleegzuster willende volgen, werd door de uitbarsting van het vuer, in haer poogen verhinderd. Op geene ontsnapping meer kunnende rekenen, liep zy tot op de hoogste verdieping van het slot, liet zich met het aengezicht op den grond vallen, en weende bitterlyk. Het gevaer vergrootte van stond tot stond: balken, kepers, steenen en vuer, stortten vreesselyk ter neêr, en de vlammen maekten zich meester van 't vertrek, waerin de rampzalige het behoud van haer leven was gaen zoeken.

Ziende dat tranen en gesteen niets vermogten, en dat haer laetste oogenblik nakend was, nam Oda haren toevlugt tot den Heere. Ootmoedig hief zy handen en oogen ten hemel; zy bad met mond en hart voor het heil harer ziel. Met zooveel onderwerping zat zy in den hoek harer schuilplaets het haer bestemde lot af te wachten, dat alwie ze aenschouwd hadde, overtuigd zou geweest zyn

dat zy voor de dood niet meer vreesde, wanneer het gewelf, 'twelk boven het nevens haer staende vertrek instortte, een vloed van vuer aen hare voeten deed stroomen. Nogmaels trachtte Oda te vlugten: vergeefs: van moed en kracht beroofd, leunde zy tegen den wand, en sloot de oogen digt, ten einde de klaerte der vlammen zoo min mogelyk te ontwaren. De vreugdekreten der Gentenaers bragten als een nieuwen schrik aen hare afgemartelde ziel: vervloekingen tegen haren vader werden uitgebulderd: de droefheid, die hare ongelukkige dood aen Arnold kosten zou, kwam haer te binnen: heilwenschen voor den man, die haer steeds met zoo zuiver eene liefde bemind had, werden nog in dit diepgewond harte gevormd, en Oda zich nu geheel en al aen de beschikking des Hemels onderwerpende, steende met eene gebrokene stem: - Heere! in uwe handen beveel ik mynen geest!

- Oda!' riep in eens een man, wiens spraek aen de maegd niet onbekend was, - kom, kom! er is middel om u te redden!'

Al den moed, waervoor de rampzalige nog

vatbaer was, kwam haer ylings weêr. Zy sprong uit hare biddende houding op, liep naer den kant van waer die engeltroost haer werd aengeboden, en nauw had zy de oogen op haren aenspreker geslagen, die haer ten redder neêrdaelde, of een gegil, zoo hartscheurend dat het zelfs eene trilling in 's mans harte veroorzaekte, vloog uit haren mond. Als levenloos stortte zy met het aengezicht op den vloer.

- Hulp! hulp!' riep de onbekende tot drie zyner makkers, die zich aen een deel van het nog niet verbrande dak vast hielden; - hulp! of ik kan ze niet redden!'

Eene zyden koord werd neêrgelaten; en de man, die zich aen het uiterste gevaer, uit liefde tot Oda, had blootgesteld, bond het touw om zyne lenden, ligtte de bezwymde maegd van den grond, en: - Haelt op!' riep by met eene gebiedende stem.

Met dit heilige pand geladen, king Odas verlosser reeds tegen de voeten zyner makkers, wanneer de vlam de zyden koord aen stukken sneed, en maegd en redder schrikkelyk op den grond ploften!...

De erfdochter van Schoorisse opende weêr de oogen voor het licht: eene angstvallige kreet werd op nieuw uitgeboezemd, en Oda bleef bewegeloos in de armen van haren redder hangen. Het bloed, dat haer uit den mond liep, verwde haer avondkleed rood: de band, die haer zyden hair omving, was afgevallen, en reeds waren heure zwierende lokken door de vlam aengeraekt, wanneer een der bovenstaende mannen neêr sprong, en de stukken der koord weêr aen elkander knoopte. - Moedig, makkers!' riep hy nu tot de zynen, welke, om hun poogen niet eene tweede mael mislukt te zien, van hunne vorige plaets afgeweken waren; - moedig!' herhaelde hy. Hy sloeg zyne spierige armen om de lenden van Oda, even als om die van haer bedwelmden redder, hief ze beide in de hoogte, en - de erfdochter van Schoorisse was voor het geweld der vlammen bevryd!

Deze verlossing, die den Gentenaren, nog in klein getal rond het slot geschaerd, ter bewondering had verstrekt, omdat zy eerst in Odas redder als een bovennatuerlyk verschynsel meenden te zien, vervulde hen nu

met uitzinnige woede: allen liepen ter plaets langs waer maegd en redder het burgslot moesten verlaten, doch werden door een tiental moedige kerels aengerand, en na een tamelyk lang gevecht genoodzaekt te vlugten.

Steeds harer onbewust, bleef onze heldin in de handen heurs redders; en deze vergat zyne ongelukkige gesteltenis, om de bezwymde maegd te bezorgen, en zat in bewondering hare schoone trekken te aenschouwen, wanneer in eens het luidruchtig geroep van een aental mannen, het geklikklak van wapenen, en het hoefgekletter van paerden, zyne aendacht opwekte. Hy sprong van den grond op, en bevreesd dat men hem zyn dierbaren schat zou ontrukken, steeg hy met Oda te paerd. Hy vloog als een schicht door de lanen van het slot henen.

Nu eerst was Arnold van Schoorisse, vergezeld van de ridders, die met hem Audenaerde overwonnen hadden, zyne woon toegenaderd. Geen enkele vyand, by wiens verdelging hy zyne wraek kon koelen, bood zich aen: zyne dochter, die, of geschaekt, of in de vlammen moest omgekomen zyn,

baerde hem den grootsten rouw, en wanhopig liep hy rond zyn kasteel, onophoudelyk den naem van: Oda! uitroepend. Hy liet zich op het gras nederzygen, terwyl al de krygsmakkers, ziende de onmogelykheid om het burgslot van Schoorisse aen de vernieling te onttrekken, zich naer de afbrandende hoeven wendden, of de vlugtende vyanden achterna liepen.

Reeds waren de vlammen, die de burgt vernield hadden, ten grooten deele gedoofd: enkele muren, door het geweld van het vuer opengeborsten, stonden nog regt, en de slottoren, die zich als eene laeijende kolom tusschen de duistere nachtwolken verhief, was het eenigste voorwerp, dat Arnold eene gedachte geven kon van de heerlyke wooning zyner vaderen.

Geholpen door zyn getrouwen schildknaep, rigtte de man zich eindelyk op: de aennadering van eenige ridderen, verligtte een weinig zyn hart, en - Waer is myn kind?' vroeg hy zuchtend. Niemand antwoordde op deze vraeg. Arnold vervolgde op eenen toon, die aen allen eene traen afperste:

- Wee my, rampzalige! In den bloei harer jaren heeft men myne echtgenoote geschaekt; en myn kind, myn eenig kind, dat my slechts het gemis haren moeder kon vergelden, is nu ook aen myne liefde onttrokken! O God! kan men toch ongelukkiger op aerde wezen?'

Zoo steende de Vryheer van Schoorisse, en niemand, ter uitzondering van jonker Cabilliau, voelde zich de kracht om die verbryzelde ziel te versterken. Hy vergenoegde zich met te zeggen dat Oda waerschynlyk, benevens hare vriendin, de vlammen ontvlugt was. Op dit oogenblik wekte een nieuw ongeval nieuwen schrik in aller harten: de slottoren, van balken en kepers beroofd, plofte met hevig gedruisch ter neder: in zynen val deed hy de nog regtstaende muren waggelen, welke hun evenwigt verliezende, met een niet min schrikkelyk gedonder instortten; - als om den rampzaligen leenheere den laetsten doodsteek te geven!

Eene grafstilte volgde op het geroep door dit voorval by de ridderen veroorzaekt: allen sloegen de oogen op Arnold, en eene vrouwenstem, die kermend tot hen drong,

maekte dat elkeen het hoofd keerde, en de naem van: Oda! door eenen hunner uitgeroepen werd.

Deze uitroeping gaf Arnold den moed weder. Het gekerm, dat de aendacht der ridderen had opgewekt, werd met meer kracht aengeheven, en gemakkelyk kon nu elke toeluisteraer het gegil van: Vader! onderscheidenlyk hooren.

- Hemel!' stamelde Arnold, - 't is de stem myner dochter!' Hy sprong in tien schreden tot voor de puinen van den toren, en riep als een uitzinnige: - Oda! Oda!' De stem, die zich scheen verwyderd te hebben, bragt nog een angstigen klank uit, en het woordje: Vader! weêrgalmde nu als een echo in de verte. Alle mogelyke opzoekingen werden gedaen; de kreten der maegd waren verdoofd; ja, de Vryheer van Schoorisse begon zich weêr aen droefheid over te geven, toen de gedachte hem inviel dat Oda misschien zich in den kerker, onder den ingestorten toren, verborgen had. Arnold wendde zich langs den kant waer vroeger de ingangdeur was: onmogelyk die nog te ontdekken.

Bygestaen door zyne vrienden en een aental toegesnelde leenmannen, gebood hy de laeijende steenen weg te nemen, om zich den toegang tot de maegd te vergemakkelyken. De opstygende smook en vlam beletten aen allen die werking aen te vangen. Nu eerst viel Arnold de gedachte in, dat de kerker door een, langs buiten gevend, lichtgat, misschien nog toegankelyk was. Hy liep herwaerts, en nogmaels glom eene strael van hoop voor hem, by het gezicht der yzeren staven, die ongehinderd gebleven waren. Hy wierp er zich voor, en zyn geroep: - Oda! Oda!' werd met een doffen zucht beantwoord.

Onmiddelyk wrong men de tralien los; en nauw was de bekommerde vader, die deze zorg aen niemand anders overlaten wilde, den kerker ingesprongen, of de aendoening, die hy er gewaer werd, gepaerd met den smook en de afgrysselykste hitte, verlamden zyne krachten. Een noodgekreet werd aengeheven: de stoutmoedigsten sprongen den kerker in, en vonden Arnold in de armen van Agar gestrengeld, welke laetste, by het

vernemen der haer toegebragte hulp, eene als bovennatuerlyke beweging had gedaen om haren pleegvader te gemoet te snellen.

Gelukkig dat hy Agar redden kon, doch zoo droevig in zyne meening teleurgesteld, had de Vryheer, ziende dat zyne teêrgeliefde Oda zich by hare vriendinne niet bevond, het bloed in zyne aderen voelen verstyven; gewis zou hy neêrgezegen zyn, ware hy, ondersteund door de tengere maegd, met den rug tegen den hoek des kerkers niet blyven leunen. Door de spoedig toegebragte hulp ontsnapten beide aen het dringendste gevaer, en nauw hadden zy de frische nachtlucht ingeademd, of Arnolds krachten kwamen allengskens weêrom, terwyl Agar aen de zorg van eenige vrouwen werd overgelaten, en in eene plaets van veiligheid gedragen.

De Vryheer van Schoorisse bleef bewegeloos op het gras zitten: hy wilde van geene vertroosting meer hooren, en antwoordde niet een woord op al de hoop, die men hem nog nopens Oda geven kon: slechts zuchten stegen pynlyk uit zynen boezem.

Maer, gelyk de Hemel steeds leniging biedt

voor onverdiende smarten, en balsem in de ziel zyner lievelingen stort, moest Arnolds martelpyn ook eindigen.

Na men de verzekering bekomen had dat de dochter van Schoorisse zich in den kerker niet bevond, waren al de leenmannen den erfgrond van hunnen Vryheer rondgeloopen, ten einde inlichtingen jegens Oda te nemen. Twee hunner, die het naestaengelegene woud ingestapt waren, ontmoetten by toeval een gewonden Gentenaer, die, in hoop van zich aen de dood te onttrekken, er ingevlugt was.

Op de aen hem toegestuerde vragen, antwoordde de jongeling zeer bevreesd; en daer hy den argwaen der Schoorsenaren opwekte, dreigde de een hem dood te slaen, terwyl de andere zegde dat, indien hy iets nopens de wezenlykheid der erfdochter van hunnen Heer mededeelen kon, deze hem gewis het leven zou sparen. Vertrouwend in 's mans beloften, deed de gekwetste eene uitlegging van het voorgevallene, en daer zyne laetste woorden zeer vertroostend voor den Vryheer moesten wezen, laedden de leen-

mannen hem op den rug, en bragten hem voor Arnold.

By het vernemen dat de gevangene Odas verdwyning kende, deed de Vryheer den Gentenaer aen zyne voeten zitten; hy beval hem verslag te doen van alles wat hy gezien had.

- Men heeft my beloofd dat ik myne vryheid bekomen zal!' sprak de aengebragte op een navorschenden toon, zoodra hy het verlangen ontwaerd had, dat Arnold aen zyne woorden hechtte.

- Ja, indien uw verhael echt en onbewimpeld is,' was 's ridders antwoord.

- Ik zweer u, edele Vryheer! dat het der waerheid getrouw zal wezen,' zei de Gentenaer; hy vervolgde: - Uwe dochter is door eenen bewooner der duisternis aen de vlammen ontrukt en uit uw slot vervoerd: door eenen afgezant des Hemels verlost, moet zy heden nog u weêrgeschonken worden!

- O, vriend! spraekt gy waerheid,' riep Arnold; - zeg, zeg my alles; maer wees regtzinnig: wel beloond zult gy tot uwe stedegenooten weêrkeeren.

Aller nieuwsgierigheid was ten top geklommen: met open ooren en mond wachtte elkeen op het verslag des krygsgevangenen, welke, door de beloften van Arnold geheel en al gerustgesteld, in dezer voege aenving. - Verbitterd omdat gy Audenaerde ingenomen, en een groot deel onzer omgebragt hadt, zwoeren de gevlugte Gentenaers zich op u te wreken. Na wy eenen uwer knechts, die zich huiswaerts begeven wilde, aengehouden hadden, vernamen wy van hem dat uwe leenmannen, vermeenende ons allen gedood of naer Gent verjaegd te hebben, zich te Audenaerde aen eene uitzinnige vreugde overlieten. Hy zegde nog dat gy u, met de ridderen, die uwe onderneming ondersteund hadden, slechts des anderendaegs naer Schoorisse wenden zoudt, alwaer gy aen uwe dienaren bevel hadt gegeven u aenstonds te verwittigen van het minste gevaer dat uwe dochter zou loopen. Die zendeling is door de onzen om het leven gebragt.

'Nauw was de avond gedaeld, of uwe heerlyke woon werd omzet. De tegenstand dien wy ontmoetten, was kleen; na eenige

oogenblikken, werden de verdedigers genoodzaekt zich aen onze magt te onderwerpen. Allen sneuvelden, en uwe burgt stond in vollen laei. Met eene ongewoone hevigheid steeg het vuer in de lucht, en een kwaert uers vergenoegde om kepers en balken ter neêr te doen storten. Onze vreugde veranderde in bewondering; die bewondering in schrik, wanneer wy eenen persoon, in stalen harnas uitgedost, door vlam en smook al de vertrekken van het slot zagen doorloopen, tot hy eindelyk het éénige deel, dat nog door het vuer niet was aengerand, moedig en onbevreesd toenaderde. Wy speurden zyne handelwyze na: als een bovennatuerlyk wezen scheen hy voor de vlammen beveiligd, wanneer hy eensklaps, by eene vrolyke beweging, de armen omhoog sloeg, en als eene schim aen aller oogen verdwenen was. Onze bewondering klom ten top: sprakeloos bleven wy op de plaets staren, waer hy zich aen ons had vertoond, en een geroep, een hartscheurend geroep, werd door eene vrouw aengeheven. Alsdan slechts konden wy de rede van die zelfopoffering

gissen: drie persoonen, die aen den wil van dit wonderbare verschynsel verslaefd schenen, hielpen hem in zyne onderneming: het deel van het slot, waerin zy waren, stond in vuer en vlam, en de klaerte vertoonde aen onze oogen eene maegd, wier hairlokken op haer wit kleed golfden, en die bezwymd in de armen van een zwarten ridder lag.

- Van den zwarten ridder! groote God!...' schreeuwde Arnold, die tot hiertoe met zooveel belangstelling en vrees dit verhael had afgeluisterd; - van den zwarten ridder!...' herhaelde hy. - O!... myne lieve Oda heeft het haer voorzeide lot, het lot harer ongelukkige moeder ondergaen! Die slag is te zwaer voor een vaderhart!...'

De Vryheer sloeg zich de handen voor de borst, en herhaelde gestadig: - Wee my, rampzalige!' Hy verscheurde door zyn gesteen de harten der hem omringende menigte.

De Gentenaer wilde Arnolds rampspoed niet langer laten duren: hy versterkte 's mans gemoed, en deze voelde zoo groot eene erkentenis voor den spreker, dat hy hem

met de streelendste woorden aenzocht zyn verhael voort te zetten.

De jongeling vervolgde: - Nauwelyks waren maegd en mannen uit onze oogen, of wy spoedden ons langs den tegenovergestelden kant van het slot, welks toegang door een openstaende poortje ons werd vrygelaten. Daer wilden wy de maegd aen haren schaker ontrukken, doch een hevige weêrstand werd ons geboden door eenen hoop ruiters, waerover de zwarte ridder het bevel voerde: eenige onzer sneuvelden; de vrees beneep zoodanig ons hart by de zware en spoedige slagen, die zy ons toebragten, dat een der nevens my staenden uitriep dat het helsche geesten waren, en wy de vlugt namen, nadat de zwarte ridder met de maegd verdwenen was.

'Daer myne ontvangene wonden my beletten den met my ontsnapten persoon langer te volgen, kroop ik door den tuin van het slot. Nauw had ik my in het bosch verborgen, of een gekreet werd door eenen aenrennenden ruiter aengeheven. Ik luisterde toe; en by eene tweede vraeg: - Wie

daer?' hoorde ik met eene forsche stem uitroepen: - Weg! ik ben de zwarte ridder!'

Op eenen toon, die den schaker uwer dochter tot in het diepste der ziel ontroeren moest, antwoordde de vreemdeling: - En ik, ik ben uw vyand tot er dood, ik ben...

'By het uitbrullen van zynen naem, die door een geweldigen slag, den zwarten ridder toegebragt, verdoofd werd, raekte de ongelukkige maegd uit hare bezwyming. - Hulp, hulp!' was haer kreet; en alvorens de schaker zyne byl in de hoogte had geheven, ontving hy een tweeden slag op zyne borstplaet, en liet de maegd uit zyne armen zygen.

'De onbekende trok zynen draver ter zyde, ten einde den zwarten ridder te noodigen om hem op te volgen. Zyne bedoeling scheen slechts het vertrappelen uwer dochter onder de hoefyzers des dravers, te willen beletten, en werd door den zwarten ridder zoo wel geraden, dat de maegd buiten alle gevaer op den grond bleef liggen. De bylen der twee kampvechters bonsden verschrikkend op elkanders stalen uitrusting: de sla-

gen verdubbelden naermate de woede vergrootte, en wederzydsche vervloekingen, gepaerd met een helsch gegryns, weêrgalmden door het gansche woud. Door eenen slag, dien de redder uwer dochter niet afweren kon, kloof de zwarte ridder het hoofd van diens paerd in tweeën: ruiter en ros stortten neêr. De moed van den vreemdeling scheen by deze onderlaeg te herleven: met eene zoo snelle beweging, dat de zwarte ridder er zich niet aen verwachten kon, nam de onbekende diens ros by den teugel, stiet het achterover; en zekerlyk zou de redder uwer dochter het slagtoffer zyns vyands geweest zyn, ware deze uit den zadel niet getuimeld. Van zyne byl beroofd, en slechts nog de hem toegebragte slagen, met behulp van zyn rapier kunnende afweren, brulde de wanhopige ridder de afgrysselykste verwenschingen uit: een laetste slag werd door hem toegebragt, en de vreemdeling, die dezen slag behendig van zich afwendde, wierp den zwarten ridder levenloos ter aerde!'

Hier viel Arnold van Schoorisse eensklaps den verhaler in de rede, en: - God! God!'

zuchtte hy, - gy zyt regtvaerdig in uwe werken: uwe straffende hand heeft zich over den hatelyken vervolger van allen, die my dierbaer waren, uitgestrekt!'

De Gentenaer hernam: - Nauw was de zwarte ridder onder de slagen van zynen vyand gevallen, of deze zette zich nevens de bezwymde maegd, wier aengezicht hy tegen den boezem drukte. Hy riep gestadig: - Oda! lieve Oda! ontwaek; o! ontwaek, want gy zyt uit de handen uws vervolgers verlost, om in die van uwen vader weêrgesteld te worden!'

'Alsof de stem haers redders de kracht bezeten had, om de maegd tot zich te roepen, vloog een doffe klank uit hare borst. Onophoudelyk trachtte de onbekende door vriendschappelyke woorden het bloed met meer snelheid door de aderen van het meisje te doen vloeijen, welke weldra den moed haers verlossers door eenige voor my onverstaenbare woorden geheel en al opbeurde. - Engel!' sprak haer redder, - engel! o! gy maekt my gelukkig!'

'Hier hief de jonkvrouw een gegil aen:

haer redder vatte weêr de byl ter hand, en als had hy in de tegenwoordigheid der maegd het dringendste gevaer willen trotseren, stond hy de makkers van den zwarten ridder af te wachten, die in vollen ren hunnen meester achterna liepen.

- Vlugt, vlugt!' riep de maegd: zy trachtte, doch vruchteloos, de plaets te verlaten, waer zy gevallen was. Haer redder voldeed zonder aerzelen aen deze bede: hy tilde uwe dochter in de armen, vatte het paerd van zyn verslagen vyand by den teugel, en verdween langs den tegenovergestelden kant der laen.'

Arnold van Schoorisse kon zyne vreugd niet meer verbergen: hy sprak tot Jan Cabilliau, die zich steeds aen zyne zyde gehouden had: - Ik ben overtuigd, jonker! dat die edele ridder Walter van Herzeele zyn moet, welke, myne aenwezigheid alhier niet vermoedende, myne lieve Oda naer Audenaerde zal vervoerd hebben. Walter is een ware vriend: wat ook Oda er nog tegen opwerpen kunne, wil ik dat haer verlosser haer echtgenoot zy. - Zeg, beste jongen!'

vervolgde Arnold tot den krygsgevangenen, - wat is er van den zwarten ridder dan geworden? verhael het ons spoedig; misschien zal het my nog gelukken hem te ontdekken; misschien ook zou...' Hier staekte de Vryheer zyne rede, en fluisterde iets in het oor van jonker Cabilliau. Niettegenstaende hy de hem ingevallen gedachte geheim wilde houden, hoorden al de aenwezige persoonen hem zeggen: - Misschien ook ware het nog mogelyk dat ik myne geliefde Isabella in zyn slot zou ontdekken!'

- Gelyk ik verhaeld heb, heer ridder!' sprak de Gentenaer voort, - naderden de makkers van den schaker uwer dochter, juist op het oogenblik dat deze met haren verlosser verdwenen was. De vrees beneep myn hart by hunne verschyning: ik trachtte te vlugten, doch kon niet, en gaf my aen de genade des Hemels over. - Staet!' riep de man, die den anderen tot geleider diende, zoodra zyn paerd tegen het geraemte van den zwarten ridder gestruikeld had; - staet! en laet ons zien of de gesneuvelde geen van de onzen is. Opdat niemand den zwarten

ridder kenne, is het eene pligt de dooden en gekwetsten mede te voeren.

- Wy hebben slechts één lyk en twee gewonden, Mynheer!' riep een der mannen, - niemand is achtergebleven.'

'Niettemin steeg de geleider van zyn ros, en zich digt tegen den zwarten ridder houdende, sprak hy met eene soort van treurig voorgevoel: - De gesneuvelde is echter een ruiter: gauw, gauw; laten wy zien!'

'Een hunner nam een lantarentje, dat aen den zadel van zyn paerd hing, en nauwelyks was hy het lyk toegenaderd, of de geleider riep weemoedig: - Hemel! 't is onze Meester!'

'By deze uitroeping trof de verslagenheid de ziel van al de ruiters: eenieder sprong van zyn paerd, en alsof het gezegde van den aenleider hen niet overtuigen kon van den slag, die hun zoo noodlottig scheen, naderden zy, een voor een, het lyk, en aller ontroering liet zich gemakkelyk aen hun gezucht en gekerm kennen. - Na men honderde vervloekingen tegen den moorder had uitgebraekt, riep de aenleider dat zy gevaer liepen van

ontdekt te worden, en hun behoud afhing van de onwetendheid, waerin zy het volk nopens den naem van den geheimzinnigen ridder, zouden laten. Hy voegde er by dat de tyd dringend was, en raedpleegde de anderen om te weten wat men met de overblyfselen van hunnen Heer doen zou. Men besloot het lyk aen twee hunner, waeraen de geleider zich vervoegde, over te laten, welke het ten Oosten van het woud in den grond delven moesten.'

- En is dit reeds gedaen, vriend?' vroeg Arnold.

- Ik denk van ja, Heer! Altyd is het zeker dat zy zich by dit besluit gehouden hebben: het lyk is weggevoerd; en verders weet ik niets meer te verklaren.'

De Vryheer van Schoorisse was op het punt nog eenige vragen aen den krygsgevangenen te doen, wanneer een ridder, op een moedigen draver gezeten, de kastanjelaen, door de overblyvende vlammen verlicht, trotsch inrende. - In de eene hand hield hy zyne byl, en met de andere ondersteunde hy Oda van Schoorisse, welke, by

het zien der vernieling van het vaderlyke slot, weêr in bezwyming viel; zy liet het hoofd over den linker arm des ridders zakken. De aenwezigheid der talryke wapenlieden, die allen rond Arnold geschaerd waren, maekte dat Odas verlosser zynen klepper weêrhield, en scheen te aerzelen of hy voortgaen, dan wel terugkeeren zou. Arnold, dezen twyfel bemerkende, aenzocht de zynen stil ter plaets te blyven. Nauw was hy den ridder op eenige stappen toegenaderd, of hy riep blymoedig uit: - Ja, ja; 't is myn vriend Walter: ik ken hem aen zyn zwarten hengst!'

Nu overlaedde hy Oda met kussen, zonder nog een enkelen oogslag op haren verlosser te werpen. Het bezit van dit lieve kind maekte Arnold als uitzinnig: onophoudelyk riep hy: - Oda, Oda!' en reeds had hy hare kille wangen onder zyne streelingen verwarmd; reeds ook waren eenige ridderen toegenaderd alvorens de gedachte hem inviel den held zyne dankbaerheid te betuigen.

Eerst nu wilde de gelukkige vader zich van deze pligt kwyten; en de maegd aen de zor-

gen van jonker Cabilliau overlatende: - Styg af, edele vriend!' sprak hy tot den ruiter, - styg af, en ontvang de belooning van dien, welke u het behoud van zyn dierbaer kind verschuldigd is. Ik beloof u by God dat ik u Oda ten loone uwer bewezene diensten zal schenken!

- Oda is ook het éénigste verlangen myns harten!' mompelde de ruiter.

Arnold van Schoorisse bekeek hem strak in de oogen, en: - Hoe! gy zyt Walter niet?' vroeg hy verwonderd.

- God heeft uwe belofte gehoord, Vryheer!' was het antwoord des onbekenden.

- En die zal geheiligd blyven,' stamelde Arnold. - Zeg, zeg my wie ge zyt; aen wien ik de redding van myn kind te danken heb?'

Odas verlosser stak het hoofd digt tegen dit van Arnold, hief zyn helmvizier op, en terwyl de Vryheer een angstig gegil liet hooren, trok de ruiter zynen draver om, en verdween onder het gedurige geroep van den Vryheer: - Wees gezegend, Ackerman!... Ackerman! wees gezegend!...'

Arnold stond bewegeloos: al die gemoedsaendoeningen hadden hem als met lamheid geslagen. Nu stroomden overvloedige tranen, die heil en lavenis aen zyne zoo lang beklemde ziel bragten, langs zyne wangen: hy drukte Oda nogmaels tegen den boezem, en gebood dat men haer by Agar zou leiden.

* * *

Om Ackermans aenwezigheid in het slot van Schoorisse als geen verdichtsel by onze lezeren te doen doorgaen, en omdat zyne verschyning hun, even als aen de ridders die er zich bevonden, niet al te zonderling voorkomen zou, dienen wy ons verhael van een weinig hooger te hernemen.

Nauwelyks was de overmeestering op Audenaerde in de hoofdstad van Vlaenderen gekend, of bittere vervloekingen werden door de Gentenaers tegen hunnen bevelhebber uitgebraekt, welke, vermeenende dat alle hoop op wederwraek nog niet verloren was, besloot zich by de achtergeblevene vlugtelingen te vervoegen.

Ten einde ook de verwoesting te beletten, die zyne stadgenooten 't burgslot van Schoorisse wilden doen ondergaen, riemde Ackerman zyn harnas aen, en vloog, te viervoet, in de rigting van Arnolds heerlykheid. Eene heldere klaerte in de lucht, deed hem van schrik sidderen: hy liet den teugel op den hals zyns dravers zwieren, en Oda was het eenigste voorwerp zyner bekommernis. De gedachte dat zy misschien in de vlammen zou omkomen, viel hem schrikkelyk, en graeg hadde hy zyn leven voor het behoud dier engelachtige Oda verpand; voor het behoud dier Oda, welke misschien nu ook den wensch uitte haer verloofden als haren redder te omhelzen! De hoop beurde Ackermans moed op. Nu eerst werd hy gewaer dat zyn paerd op stap ging: ontevreden omdat het beest zynen wensch niet voorkwam, gaf hy het de spoor, en draefde weêr met verdubbeld hoefgeklepper tot tegen het burgslot van Schoorisse, alwaer wy hem handgemeen met Odas schaker gezien hebben.

De verwondering, die Ackermans verschyning gebaerd had, een weinig verdwe-

nen zynde, wilde de Vryheer van Schoorisse de noodige opzoekingen doen ter erkenning van den zwarten ridder. Nu werden de bosschen van het slot omringeld: stiptelyk verbood de Vryheer iemand der ontdekte persoonen te dooden, alvorens hy zelf die had ondervraegd: gepikte touwen werden aengebragt, en een kwaert uers na de verdwyning van Ackerman, die, vernemende dat al zyne makkers de vlugt hadden genomen, Gentwaerts terug was gekeerd, zag men meer dan vyftig persoonen, onder het geleide des Vryheeren van Schoorisse, al de plaetsen van het bosch doordringen.

Lang bleven de opzoekingen zonder vrucht, ja, Arnold begon den moed op te geven van den helschen ridder immer te ontdekken, wanneer een der mannen een stil gezucht van uit de kruin eens eikenbooms tot zich hoorde komen. Deze daed bragt tewege dat de Schoorsenaer zyne toorts in de hoogte hief. Hem scheen dat hy de voeten van een hangenden persoon zag. Nauwkeuriglyk begon hy alles na te speuren, en, verzekerd dat zyne oogen hem niet bedrogen, hief hy

een geroep aen, dat de ooren van eenige der krygslieden trof. Zyn geroep werd beantwoord; hy wachtte de beloofde hulp af, wanneer hy in eens door het zwaer gewigt van eenen man, die zich uit de kruin des booms liet nedervallen, in den grond plofte, zich van zyne toorts beroofd zag, en eenen zwaren slag op het hoofd ontving. Een tweede kerel, die even als de eerste was neêrgesprongen, kwam zynen makker ter hulp; en gewis ware het met den Schoorsenaer gedaen geweest, hadden de toesnellende wapenmakkers de moordenaers niet genoodzaekt de vlugt te nemen. Om zich aen eene zekere dood te onttrekken, klaverden de laetstgemelden met buitengewoone behendigheid op een anderen boom, van waer zy, na eenige uren doodsangst, gelukkig ontsnapten.

Inmiddels was Arnold tot zynen leenman genaderd, welke zonder beweging uitgestrekt lag. De gedachte dat de man een angstgekreet had aengeheven, omdat hy zich door eenige Gentenaers had zien overvallen, deed zich by allen op; en het was slechts, wan-

neer de Schoorsenaer tot zich zelven gekomen was, en hy de kracht weêrgevonden had om met de hand naer de kruin van den boom te wyzen, dat allen te gelyk zegden: - Er hangt iemand in de takken!'

Hierop klommen de stoutsten op den boom; nauwelyks had de eerste toegenaderde het voorwerp, dat de nieuwsgierigheid der omstanders opwekte, van naby aenschouwd, of hy riep met eene stem, die Arnold als een donderslag in de ooren klaterde: - Vryheer! 't is de zwarte ridder!'

Aller oogen werden op Arnold van Schoorisse gevestigd, die, by eene onwillige beweging, de hand aen zyn zwaerd had geslagen. Eenige, voor de overigen, onverstaenbare woorden, hem door jonker Cabilliau toegestuerd, trokken den Vryheer uit zyne bedwelming, en hy sprak met eene stem, die de aendoening zyner ziel verraedde: - Dat men het lyk aflate!'

De leenmannen voldeden aen dat gebod: de zyden touw, waermede de makkers den ridder hadden vastgemaekt, werd losgesneden; het lyk viel loodzwaer neder. De kring

der omstanders drong nader. Arnold beval dat men 's ridders helm ontriemen zou, en nauwelyks was dezes aengezicht ontdekt, of de Vryheer liet zich magteloos op het gras zygen.

Hy had Walter van Herzeele onder het gewaed van den zwarten ridder herkend!...

XVII.
Wraek.

At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis,
Dî (*si qua est Coelo pietas quae talia curet*)
Persolvant grates dignas, et praemia reddant
Debita.....
AEN. LIB. II.

De deugd vindt in zich zelv' haer loon,
En eischt geen loon van de aerde;
.....
Zy vreest noch lyfsgevaer noch nood,
En wint in 't aenzien van den dood
Nog grooter kracht en waerde.

F. RENS.

Zoodra was Arnold van de verwondering, van den schrik niet teruggekeerd, die de erkenning van den zwarten ridder hem gebaerd had, of honderd verschillige herinneringen vlogen hem tenzelfden tyde voor den

geest. Hy wierp eenen blik van diepe verachting op dien, welken hy steeds als zynen boezemvriend aenschouwd had, en verwyderde zich, terwyl hy het woord: - Wraek!' schrikkelyk uitbrulde. - Wraek! wraek!' vond weêrgalm in aller monden, en de woede der Schoorsenaren ging zoo verre, dat eenigen het lyk van Walter met den voet voortstampten, en de vervloeking des Hemels er over riepen!

Arnold keerde wankelend op zyne stappen terug: hy vouwde de armen over elkaêr, en den gesneuvelden strak naer de oogen ziende, voelde hy zyne verontwaerdiging hoe langs hoe meer vergrooten. Hy boog zich voor den zwarten ridder, als ware hy beducht geweest zich bedrogen te hebben, en riep met eene ontroerde stem: - O! Walter! Walter! ja, dat uwe geheugenis vervloekt zy!... Gy zyt het, Walter! die myn hart zoo diep hebt gewond, en onder den schyn van vriendschap myne grievende smarten trachtte te lenigen!... Herinnert gy u nog, Walter! dat, toen myne gade my zoo ongenadig ontrukt werd, gy my aensporen wilde om het

grootste schelmstuk te plegen, bewerende dat deze moord het éénigste middel was, om my weder in het bezit myner echtgenoote gesteld te zien!... Herinnert gy u, Walter, herinnert gy u de voetstappen, by Artevelde gedaen, om Ackerman, op wien ik als op den moedigsten verdediger van 's Graven troon rekende, getrouwheid aen den standaert der opstandelingen te doen zweren; hoe gy myne vervloeking op zyn onschuldig hoofd hebt geroepen, en welke de helsche middelen waren, door u werkstellig gemaekt, om hem aen uwe wraekzucht te offeren!... O Walter! Walter!... slechts nog eenen troost bezat ik op aerde; die troost was Oda, - en gy ook hebt ze my doen verstooten, doen vervloeken; gy, wien ik geheimen toevertrouwde, welke ik, ware het mogelyk geweest, voor den Hemel zelven verborgen hadde; geheimen, die myne geliefde Isabella nooit, - nooit heeft mogen kennen!... Een enkel oogenblik heb ik de valschheid van uwe handelwyze kunnen vermoeden; doch myne vriendschap tot u was te groot, dan dat de haet dit heilige

gevoelen kon vervangen! Waerom, Walter! hebt gy zoo een schandelyk misbruik gemaekt van de gastvryheid, die ik u steeds verleende? Al de rampspoed, my ooit over het hoofd gevallen, is door u veroorzaekt; en om u over eene vrouw te wreken, die, als maegd, uwe liefde verstiet, zyt ge laf genoeg geweest om ze aen mynen boezem te ontrukken!... Niet vergenoegd met my haer verlies zoo bitter te doen beweenen, hebt gy sinds ettelyke jaren my de rust ontnomen: dag en nacht was myne vrees zoo drukkend, dat slechts de zorgen voor Oda my nog aen het leven hechtten. De helsche brief, op de bidbank myner gade ontdekt, begon my eindelyk op eenigen troost te laten hopen, wanneer uwe verschyning te Audenaerde op nieuw de wonden myner ziel opende; en nu, - o! nu; ter belooning myner genegenheid, myner liefde tot u, wilde gy den laetsten doodsteek aen myn vaderharte brengen!...'

Na deze alleenspraek, die zulke gevoelige aendoeningen in de harten der rond hem staende persoonen had tewege gebragt, wendde Arnold het hoofd van den gesneu-

velden af, en verwyderde zich nogmaels. Als had eene onzichtbare hand hem weêrhouden, stond hy plotseling stil: weêr wendde hy zich tot het lyk van Walter, en hernam met eene diep ontroerde stem: - Ja! dat uwe gedachtenis gevloekt zy! Morgen, vóór de zon dale, zal uw burgslot, schuilplaets van boeven en moordenaers, in asschen en puinen veranderd zyn! Alles wat zich ooit aen uwe ongehoorde gruwelen pligtig heeft kunnen maken, moet door het zwaerd omgebragt! Geene genade voor wie geene genade kende: dat de martelpyn, die zoo lang mynen boezem folterde, eindelyk den hunnen doorwroete; dat zy de rouwklagten, vaek zoo ongenadig door hen verstooten, op hunne beurt verstooten zien, en dat hunne foltering hen tot berouw bereide opdat zy by den regtvaerdigen Regter hunne euveldaden kunnen afkoopen. Mannen! dat men my volge! Wie zynen leenheer lief heeft, deele in zyne wraek!... Wie zynen leenheer lief heeft, helpe zyne schande uitwisschen, waervan het bestaen van Walters slot eene eeuwige blyk zou zyn!'

Alvorens zyne wraek te koelen, gevoelde Arnold een onwederstaenbaren drift om Oda en Agar te zien. In de liefkozingen dier aenminnelyke kinderen, vond hy leniging aen zyne smarten, en om zooveel mogelyk haren geest op te beuren, sprak hy van de nietigheid der wereldsche zaken: hy deed de vernieling zyner heerlyke woon als een noodzakelyk gevolg zyner overmeestering op Audenaerde doorgaen; hy zegde dat de Hemel niets dan Odas welstand beraemde, en zy en Agar zich gelukkig mogten achten op zoo eene wonderbare wyze gered, en aen zyne zorgen terug gegeven te zyn.

Zoo onverwacht voor Oda en Agar was het vernemen des naems van den zwarten ridder, dat beide, als het ware, geen geloof aen Arnolds woorden konden geven. Agar, die den bezorger harer kindschheid zooveel erkentenis en vriendschap had toegedragen, kon, ofschoon zy diens onbillyke handelwyze ten opzichte harer vriendinne kende, zich niet inbeelden dat de ridder, welke ten gevare zyns levens Oda uit de vlammen verlost had, dezelfde was, die het huis van Schoo-

risse zoo talryke rampen had berokkend. Echter was zy er nu van verzekerd, en die verzekering maekte dat zy in tranen en snikken losborst.

Oda voelde zich door medelyden tot hare vriendinne aengedaen. De gedachte dat zy haer behoud aen Walter van Herzeele verschuldigd was, kwam haer te binnen, en die goedige ziel kon al het voorgevallene leed vergeven, om zich de laetste dienst van den zwarten ridder met dankbaerheid te herinneren. - Ook wanneer jonker Cabilliau den Vryheer van Schoorisse kwam aenmelden, dat allen ter verdelging van het slot van Herzeele bereid waren, vloog Oda haren vader aen den hals, en smeekte hem dat hy van zyne wraek afzien zou. Niets kon Arnold weêrhouden; schoon Oda gestadig opwierp dat zy het leven aen Walter verschuldigd was, en dat deze te laet genomen wraek tot niets kon verstrekken, bleef Arnold hare bede steeds verstooten. Hy maekte ze met de slechte meening van Walter bekend, die, volgens hy zegde, voorbedachtelyk de burgt van Herzeele verlaten had, om, inge-

zien hy Arnolds aenwezigheid te Audenaerde kende, de erfdochter van Schoorisse by de duisterheid van den nacht te schaken, en haer het lot heurer rampzalige moeder te doen ondergaen.

Deze woorden verschrikten Oda uitermate: een voor een herinnerde zy zich Walters euveldaden, en welhaest met de hoop gestreeld dat men hare moeder misschien in het slot van Herzeele ontdekken zou, vermits Walter vroeger iets over de mogelykheid dier ontdekking gerept had, rukte Oda zich van den Vryheer los, vroeg hem zyn vaderlyken zegen, en, vergezeld van hare hartsvriendinne, werd zy, onder het geleide van een twintigtal ruiters, door jonker Cabilliau naer Audenaerde vervoerd.

Reeds was de nacht verre gevorderd, wanneer Arnold aen het hoofd van zyne Schoorsenaren stond, die de noodige werktuigen medegenomen hadden, om zich over de grachten en muren van Herzeeles slot eenen weg te banen. Meer dan drie honderd man volgden den Vryheer in deze onderneming; en terwyl allen zich aen wraekgedachten

overlieten, beraemde Arnold de middelen om de burgt schielyk te overvallen. Hy wilde de er weder ingevlugte bedienden de gelegenheid ontnemen aen zyne woede te ontsnappen, of eene misdadige hand aen zyne echtgenoote te slaen, indien het den Hemel behaegd had, de rampzalige in het leven te houden.

Vóór de grachten van Walters burgslot, gaf de Vryheer van Schoorisse het sein der bestorming. De deuren werden in den grond geslagen, de vertrekken overmeesterd, en hier en daer zag Arnold, die zich in den voortuin ophield, een doorboord lyk door de ramen der eerste verdieping werpen. Het gehuil der aenranders en het gekerm der overvallenen was schrikkelyk: twee der vlugtelingen werden voor de voeten van den Vryheer gedood, en, wanneer men vermoedde dat al wat zich in het slot bevond, reeds uitgemoord was, drong een smartelyk gegil in Arnolds ooren. 't Was dit van eene vrouw, die blootvoets, met loshangende hairen, tot hem snelde. Zy omarmde zyne knien, en smeekte: - Genade! genade! o ridder! ik

ben onschuldig! Spaer my, ik kan u in het bezit uwer gade stellen!...'

Arnold was als om in onmagt te vallen: hy staerde de smeekster aen, en zyn mond kon slechts den naem van: Isabella! uitbrengen.

Nog altyd bleef de vrouw voor zyne voeten knielen: nu ligtte Arnold die op, en - Myne Isabella leeft nog?' stamelde hy eindelyk.

- Zy leeft, heer ridder! zy leeft,' antwoordde de vrouw; - sinds ettelyke jaren heeft ze met my uwe dood beweend, en den Hemel voor uwe ziel gebeden.'

Hier sloeg Arnold zyne oogen hemelwaerts, en: - God! o God!' smeekte hy, - ontvang myne hartelyke dankzegging!'

Langer wilde hy bidden, doch hy kon niet. Na den wensch geuit te hebben zyne egade te zien, aenzocht hy eenige der hem omringende ridders, opdat zy zyne stappen zouden opvolgen. Zoo bedwelmd was de Vryheer dat men genoodzaekt werd hem te ondersteunen.

- Langs hier, heer ridder!' sprak de

geleidster. Arnold volgde haer werktuigelyk; doch zoodra de vrouw den sleutelbos te voorschyn bragt om de eerste kerkerdeur te openen, kon de Vryheer niet nalaten zich een weinig ter neder te zetten, ten einde een vryeren doorgang aen zyne ademhaling te geven.

Nu stond de zon reeds boven de kim, en wierp hare schitterende stralen door de yzeren staven van het raem, dat tot verlichting van den ingang eens onderaerdschen kerkers diende. 't Was langs daer dat de Vryheer van Schoorisse zyne geleidster volgen moest, die, aen eene brandende nachtlamp eene toorts ontstekende, den doorgang der duistere gewelven des te gemakkelyker wilde maken.

In diepe verontwaerdiging, en allen met zyn lot bewogen, stapten de ridders hunnen wankelenden vriend op zyde. Als verschrikt by het akelige gezicht, dat zich van stond tot stond opdeed, sloot de Vryheer onwillig de oogen: hy werd op de armen zyner vrienden als voortgedragen.

Arnolds schrik veranderde in nieuwsgie-

rigen kommer, naermate hy de onderaerdsche kuilen indrong. De stem der geleidster, die de woorden: - Daer zit de burgvrouw van Schoorisse!' liet hooren, maekten op den Vryheer de verpletterendste uitwerking.

De vrouw steeg eenige trappen af, en opende eene yzeren deur, die kryschend op hare duimen draeide.

By het hooren der stem van zyne teêrgeliefde Isabella, die hare bezorgster de oorzaek afvroeg van de ongewoone beweging in deze steeds verlatene kelders, hief Arnold een gegil aen. Hy wilde het vertrek inspringen, doch voelde er zich de kracht niet toe.

Isabellas hart werd als toegenepen: het gegil des Vryheeren had al de snaren harer ziel aengeraekt!...

Eene grafstilte verbreidde zich somber; de verslagenheid was algemeen; en de uitroeping der bezorgster: - Edele vrouw! 't is uw echtgenoot!' kon zelfs de rampzalige aen de echtheid van het haer in eens overvallende geluk niet doen gelooven. Zy steende: - Sara! Sara! gy brengt een nieuwen doodsteek aen myn harte!'

Als door eene bovennatuerlyke kracht voortgedreven, sprong Arnold nu den dorpel af, sloot zyne gade aen den boezem en snikte: - Isabella!'

Slechts de echo herhaelde dien naem onder het gewelf des kerkers, en niemand voelde zich de kracht om Isabella, die bezwymd in de armen heurs echtgenoots gezonken was, ter hulp te snellen; niemand kon den wankelenden ridder ondersteunen.

Die teedere, die minnende echtgenooten, welke zoovele jaren van geluk aen hunnen levensloop hadden zien onttrekken, vonden het heil dezer nieuwe vereeniging te sterk, dan dat zy het in koelen bloede konden smaken!

Sara, die het middel kende om een einde aen de bezwyming te brengen, die Isabella van Ghistele maer al te vaek overviel, sproeide eenige druppelen water op haer aengezicht. De burgvrouw opende langzaem de oogen, zuchtte: - Arnold!' en, als ware zy bevreesd geweest zich op nieuw aen den lieveling harer ziel ontscheurd te zien, sloot ze hare handen krimpachtig rond zynen hals,

en viel weêr in onmagt. Sara, bygestaen door eenige der omstanders, legde de ongelukkige op hare slaepkoets, en riep haer van lieverlede tot het leven terug.

Middelerwyl was Arnold uit de verslagenheid gekomen, die de ontdekking zyner gade hem gebaerd had. De oogen van Isabella vielen op de zyne: beide hieven een vreugdegeroep aen, en borst tegen borst, mond tegen mond gedrukt, bleven zy in elkanders armen gestrengeld.

Wy zullen dit gelukkige paer aen hunne zaligheid eenige oogenblikken overlaten; - aen die zaligheid, welke helaes! maer al te schaers 's menschen harte hier op aerde streelt, en zoo dikwerf door bittere rampen wordt opgevolgd, - om onze lezers te onderhouden over Isabellas bewaerster, die zoo van pas toesnelde om den Vryheer van Schoorisse in het bezit zyner gade te stellen.

Na de opligting van Isabella van Ghistele werd Sara, die slaefs de bevelen van Herzeeles Vryheer volbragt, en in de geheimen gesteld was, van alles wat het huis van Schoorisse raekte, der geschaekte vrouw tot

oppasster gegeven. Door Walters giften verleid, kweet zy zich zoo wel van de haer opgelegde taek, dat Walter onbepaelde trouw in haer stelde, en hy haer vry liet met de gevangene te doen wat zy maer wilde.

Sara kon, tydens hare betrekkingen met Arnolds gade, de goedaerdigheid van haer karakter waerderen. Ofschoon bedroefd omdat zy van haren echtgenoot afgescheurd was, morde Isabella nooit tegen den Hemel: steeds godvreezend, en zich aen de bestemming van het Opperwezen onderwerpende, bad zy voor het heil haers echtgenoots; voor het kroost, waeraen zy het leven had geschonken. Meermalen ook hoorde men den naem van Walter in Isabellas bede vloeijen, en de liefde, de zachtheid, waermede zy steeds tot hare bezorgster sprak, waren oorzaek dat deze den grootsten eerbied voor Arnolds gade gevoelde, en zy van den onderaerdschen kerker eene byna verdragelyke verblyfplaets gemaekt had.

Dikwerf ook had Sara den Vryheer van Herzeele de verlossing der edele gevangene afgebeden; zy had hem Arnolds smarten af-

gemaeld, en opgeworpen dat Isabellas kerkering geen het minste genot aen Walter kon verschaffen. Doch deze, vertoornd omdat zyne gevangene al de door hem gedane voorstellen afgeslagen had, en beducht voor zyn eigen behoud, verstiet Saras bede; hy zegde dat zy in het toekomende van alle smeekingen, ten voordeele van de hardnekkige Isabella moest afzien.

Hoe meer Walter tegen zyne gevangene verbitterd scheen, hoe meer Sara derzelver lot verzachtte. Zy alleen, benevens Mattheus, - wiens schuilplaets de Vryheer van Schoorisse onmogelyk kon ontdekken, - kende de opsluiting van de edele vrouw van Ghistele: een onderaerdsch kamertje, nevens den kerker des slagtoffers gemetseld, had Sara tot verblyfplaets gediend; maer nu waren heure vriendschappelyke betrekkingen met Isabella dermate gevorderd, dat beide hetzelfde vertrek bewoonden. Isabella, uit nood, en Sara, uit medelyden tot de gevangene, hadden zich dit verblyf gewoon gemaekt; en diezelfde kerker, welke vroeger slechts van het gesteen des slagtoffers had

weêrgalmd, weêrgalmde nu soms van Saras gezang, en vernam de zielstreelende vertrouwelykheden van beide vriendinnen.

Mattheus, die met den ridder van Herzeele ter schaking gegaen was van de te Schoorisse geblevene Oda, wier gezelschap, zoo men had overgebriefd, slechts uit weinig dienstboden bestond, had de taek van bewaekster der gevangene nu op Sara gelaten, met aenbeveling dat zy zich met de haer toevertrouwde sleutels, in het vertrek van Isabella niet mogt sluiten, en dat, ten einde aen deze alle pooging tot vlugt te beletten, zy in den reeds bekenden ingang, tot het oogenblik zyner terugkomst, moest verblyven. Dees gebod was stiptelyk gevolgd geworden; en Sara, die by het overklimmen der muren van het slot, en de er in begane moorderyen, uit hare sluimering getrokken was, had het hoofd voor de yzeren staven van het luchtvenster gestoken, van waer zy Arnold van Schoorisse onder de ridderen gezien had.

't Was alsdan dat zy hem met het lot zyner gade bekend maekte!

Zoodra Arnold de eerste uitboezemingen zyner ziel in het harte van Isabella gestort had, en deze in de liefkozingen haers echtgenoots, al hare geleden smarten met woeker vergolden zag, werd een algemeen geroep van verontwaerdiging tegen den helschen Walter uitgebraekt. Arnolds vrouw, die, aen de frischheid der lucht ongewoon, haer met verkwikking inademde, voelde eene gansche omkeering in zich ontstaen: met moeite struikelde zy voort, neep de oogen toe voor de stralen der glinsterende zon, en liet zich op eene zodenbank nederzygen. De Vryheer gebood dat men haer in eene draegkoets leggen zou. Hy beval ook het vuer te steken aen het hout, op hoopen tegen de muren van het slot gestapeld, en nauw was hy op een duizendtal stappen van de burgt, of deze stond in vollen laei, en verydelde al de poogingen, die de leenmannen van Herzeele aenwenden konden, om de heerlyke woon van Walter te behouden.

Niet tevreden met deze schitterende wraek, deed Arnold, by zyne terugkomst te Schoorisse, den zwarten ridder, op dezelfde plaets

waer zyn slot gestaen had, aen eene galg hangen.

Isabella van Ghistele, die de vernieling harer vroegere woon als eene kleenigheid achtte by het genot, dat zy voortaen in de armen van haren beminden gade, en harer teêrgeliefde dochter zou smaken, gaf den wensch te kennen van zich aenstonds naer Audenaerde te wenden. Haer moederhart gevoelde eene behoefte, waeraen zy niet kon weêrstaen; en nauw had de Vryheer de noodige maetregelen beraemd om tot de herstelling van het vaderlyke slot weêr over te gaen, of onze gelukkige echtgenooten zagen zich omringd van al wat in de heerlykheid van Schoorisse te been kon komen. Zy werden voorgegaen door honderde dorpelingen, welke hen tot voor Audenaerdes wallen vergezelden.

Daer had Oda het gelukkige nieuws der ontdekking harer moeder reeds vernomen: de hoop van die aengebeden vrouw te mogen omhelzen, herstelde ten eenemale hare krachten, en huppelend liep zy rond al de vertrekken van het huis van Schoorisse. De

gedachte dat zy hare vroegere onheilen tegen eene reeks van op elkander volgende geluksdagen zou mogen verwisselen, maekte de maegd als zinneloos van vreugde.

Agar, integendeel, aen wie, door de dood van Herzeeles Vryheer, alle hoop ontnomen was van zich ooit aen de liefkozingen harer ouders te zien weêrschenken, was neêrslagtig: het geluk harer vriendinne scheen hare treurigheid te vergrooten. De gedachte dat Oda hare vertrouwelykheden nu slechts in den boezem eener moeder zou storten, en dat hare vroegere vriendschap tot Agar verflauwen zou, verplette de ziel dezer laetste, welke zorgvuldiglyk de aenwezigheid van Oda vlugtte, om zich eenzaem aen treurigheid over te laten.

Inmiddels was Arnold met zyne gade voor het huis van Schoorisse afgestapt: Oda vloog hare moeder in de armen, en beide waren zoo aengedaen, dat zy haer geluk door geene woorden konden uitbrengen. Tranen alleen waren het sprekende bewys van de zielevreugde die in beider harten gedaeld was.

Agar, die ter zyde de oogen op Arnolds

gade geslagen had, voelde iets ongewoons in zich ontstaen: vruchteloos trachtte zy zich hetzelve te verklaren, en het werd haer onmogelyk langer in de tegenwoordigheid van Isabella van Ghistele te blyven. Zy onttrok zich aen dit gelukkige huisgezin, en ging weêr verzachting in hare tranen zoeken.

Na onze vrienden nu den vryen toom aen hunne vreugde gevierd hadden, kon Isabella, fier op de aenvalligheid van Oda, in wier trekken en leest zy de beeldtenis harer jeugd meende te zien, niet nalaten de minste beweging van 't meisje na te speuren: zy liet dien moederlyken hoogmoed voor haren echtgenoot blyken, en de man, die steeds Oda als een engel aenschouwd had, haelde nu, met de bevalligste bewoordingen, al hare hoedanigheden aen den dag. Hy sprak tevens van de deugden zyner pleegdochter, van de diensten door de maegd aen zyn huis bewezen, vergat niet te melden hoe deze er door Walter ingebragt was, en eindigde met er by te voegen dat eene aentrekkingskracht, waervan hy zich geen denkbeeld kon maken, oor-

zaek was dat Agar zyn vaderhart met Oda verdeeld had.

Deze laetste woorden, en byzonderlyk de naem van Agar, hadden eene blykbare aendoening by Isabella tewege gebragt; eene streelende hoop glom in haren boezem open zy bleef in diepe gedachten verzonken.

Op verzoek van Isabella, die nu eerst den wensch uitte om Agar te zien, werd het meisje in de zael geroepen. Een ligte blos verhoogde hare bleeke wangen: een wit zyden kleed, dat den vorm harer tengere leden zoo natuerlyk uitschynen deed, bedekte de punt van een aenvallig klein voetje, en een zwart kruisje, waerop eene Madona, die den Heiland met hare maegdelyke borsten laefde, kunstig in goud uitgebeiteld stond, zwierde aen een halssnoer, uit kostbare parels samengesteld. De zilveren hairlokken, glad boven het hoofd der maegd gestreken, en van op hare kruin golvend neêrdalende, maekten haer zoo bekoorlyk, dat zy de aendacht der onverschilligsten zelve, hadde moeten wegdragen. Van stond tot stond werd het Madonabeeldje onder den halssluijer der maegd

verborgen, en dan weder voor het oog zichtbaer. Agar deed eene zoo bevallige beweging, dat de vrouw, die sidderend haer bewonderde, de hand uitstak om haer toe te laten die te kussen. - Zoodra had het meisje zich niet gebogen, of het Madonabeeldje kwam weêr te voorschyn, en Isabella riep met eene zielroerende stem: - Agar! Agar! gy zyt myn kind!... Agar! ik ben uwe moeder!...'

Zy klemde de verbaesde maegd tegen den boezem, en de vreugde beneep zoodanig haer harte, dat Arnold en Oda, welke te gelyk toegesprongen waren om de oplossing van dit raedsel te vernemen, roerloos voor Isabella bleven staen, in de vrees van beletsel aen dien stond van hemelheil toe te brengen.

De streelingen van Agar beantwoordden die van Isabella: nog lang zouden zy in elkanders armen gestrengeld gebleven zyn, had eene doodbleeke kleur, die de ontroering van Agars ziel op hare gelaetstrekken zichtbaer maekte, de moeder voor eene al te hevige aendoening by hare dochter niet doen

vreezen. Arnold, getroffen by dit schouwspel, sloeg de armen rond de lenden der maegd, en op de verklaring van Isabella, dat Agar ditzelfde kind was, 'twelk zy, tydens hare schaking, onder het harte droeg, wierp Arnold zich in eenen leuningstoel, trok Agar op zyne knien, en weende van verrukking.

- Agar! Agar!' riep hy in zyne opgetogenheid, - een vaderhart kan zich niet vergissen: de eerste mael dat ik u zag, meende ik ook iets in uwe trekken te zien dat aen die myner vrouw geleek: in uwe ziel schuilt die goedigheid, die ik steeds in myne beminde Isabella bewonderde, en ik zou geen oogenblik aen de stem der natuer, die my toeriep dat myn bloed in uwe aderen stroomde, getwyfeld hebben, hadde die verfoeijelyke Walter my het tegenovergestelde niet doen gelooven. Hy zegde dat gy aen eene edele jonkvrouw, door hem zelven verleid, en wier naem hy gezworen had geheim te houden, het leven verschuldigd waert. Agar! ik heb u reeds mynen zegen gegeven, omdat ik in u de deugd bewonderde, die de schoonste hoedanigheid der vrouwen is:

maer nu, kind! nu zegene ik u als het echte voortbrengsel myner kerkelyke vereeniging met uwe moeder! Wees gelukkig met haer, met my, met Oda! en bidden wy te samen den alvermogenden Schepper, opdat hy het heil, zoo mildelyk geschonken, tot den laetsten adem toe op ons late rusten!

'O! ween niet, Oda!' vervolgde de Vryheer op een nadrukkelyken toon, de maegd, die hare zuster zoo teederlyk omhelsde, by de hand vattende; - ween niet, lieve Oda! Dat geen enkele zwarte wolk onze geluksdagen meer verduistere: ofschoon uwe liefde voor dit oogenblik niet kunne gewettigd worden, is jonker Ackerman, aen wien wy heden alles verschuldigd zyn, my weêr een boezemvriend geworden: nimmermeer zullen zyne diensten uit myn geheugen gaen: zyne liefde tot u is vurig en zuiver; blyf hem beminnen, Oda! en de regtvaerdige God, die u eene moeder heeft weêrgeschonken, zal, zoo ik verhoop, u eerlang den moedigsten, den deugdzaemsten der minnaren terug zenden, welke u, op het H. Evan-

gelie eeuwige liefde en bescherming toezweren zal.’

Niemand, buiten Arnold, had de kracht om nog een enkel woord te spreken. Aller vreugde was hemelvreugde, die, ware het mogelyk geweest, nog versterkt zou zyn geworden door de liefkozeryen van Agar en Oda. Beide hadden zich op de knien harer moeder geplaetst, en trachtten, onder kussen, derzelver tranen te droogen.

Weldra werd de in 't vertrek heerschende stilte afgebroken: honderde vragen, door de dochters gedaen, werden door Isabella met liefde beantwoord, welke ook de kleenste omstandigheid der betrekkingen van Oda met Ackerman, wilde kennen. Al dezes diensten aen het huis van Schoorisse, bragt men te berde; en Isabella, gelukkig van ze te hebben vernomen, uitte den wensch de vyandschap tusschen Gentenaers en Graefgezinden te zien eindigen, wanneer zy in eens door het vreugdegeroep en de gelukwenschingen van de toegesnelde burgers gestoord werd. De Vryheer, uit zyne mymering getrokken, plaetste zich voor een der

ter straet gevende vensterramen; het geroep van: Leve de Audenaerdsche bevelhebber! werd met meer klem aengeheven: en zoodra had Arnold den wensch der menigte niet verstaen, of hy leidde zyne dierbare echtgenoote, vergezeld van hare twee dochteren, tot op dezelfde plaets, waer hy zich eerst vertoond had.

Hier werd de vreugde der Audenaerdisten onuitsprekelyk groot: het gewuif van hoeden en zakdoeken, liet zich overal zien, en Arnolds echtgenoote beantwoordde met zoo eene buitengewoone bevalligheid de liefdebewyzen harer stadgenooten, dat allen in verrukking gloeiden.

Nu begon men hier en daer vervloekingen tegen haren schaker uit te brullen. Die vroeger aenvallige schoone, zoo bleek, zoo afgemat, deed aller verontwaerdiging ten top stygen; en menigeen, die Isabella had gekend, wischte zich eene traen uit het oog, by de gedachte der martelpynen, die ze sinds hare verdwyning onderstaen had. Een aental der toegesnelden, nieuwsgierig om Walters lyk te zien, wendden zich naer Schoorisse:

dáér ging hunne verontwaerdiging zoo verre, dat zy met de puinen van het slot, de uitrusting van den gesneuvelden aen stukken sloegen, en boven zyn hoofd een schrift plaetsten, waerop te lezen stond:

'Hier hangt de schande des adeldoms; de schaker van vrouwen en maegden; de zwartste ziel die ooit bestond!'

Walters lyk, ofschoon door Arnold veroordeeld om den roofvogelen ter prooi te dienen, werd, zonder iemands wete, des nachts van de galg afgeknoopt en weggevoerd. Deze verdwyning was zoodra niet gekend, of overal verspreidde zich het gerucht dat de stoffelyke overblyfselen van den zwarten ridder, benevens zyne ziel, door de booze geesten in den afgrond der helle gesleept waren, en men op de uer van middernacht eene vervaerlyke stem uit den grond hoorde aenheffen, welke driemael uitriep: - Godes wraek heeft my getroffen!'

Zoo verdween de man, die door een al te ligtgeloovigen vader in vriendschap werd genomen, en hem eene reeks van onheilen over het hoofd deed storten! Zoo verdween

de hatelyke Walter van Herzeele, wiens geheugenis by allen met eene doemnis gepaerd ging!...

Onmiddelyk nadat de nieuwsgierigen van voor Arnolds woon vertrokken waren, liet de ridder zyne vrouw en kinderen aen hare wederzydsche vertrouwelykheden over, om zich met het behoud zyner moederstad onledig te houden, en, ingezien de nacht den aerdsbodem stond te overvallen, de poorten zorgvuldig te doen bewaken. Isabella bad haren echtgenoot zoo spoedig mogelyk terug te keeren, en Arnold, die zich met tegenzin aen haer gezelschap onttrok, beloofde aen dien wensch te voldoen.

De meisjes, wier nieuwsgierigheid om de lotgevallen harer moeder te vernemen, ten top gestegen was, zetten zich digt tegen Isabella. Ofschoon niet genegen een omstandig verhael te doen van al hetgeen zy sinds hare schaking verduerd had, kon de gelukkige moeder den wensch harer dochters niet langer afslaen: zy ving aen in dezer voege. - Gy moet weten, lieve kinderen! - want uwe jaren van beoordeeling zyn reeds daer;

- gy moet weten dat Walter van Herzeele, - wiens ziele God behoede, - steeds door zyne vleijeryen en logentael, de harten kon overwinnen van die, welke hy zyne vrienden noemde. Hy had mynen vader zaliger, zoo verre voor zich ingenomen, dat myne hand hem beloofd werd. Vader, die Walter te zeer beminde om hem van buitensporigheden verdacht te houden, en den erfgenaem van Herzeeles leenheere voor een moedigen jonker deed doorgaen, verklaerde my eindelyk de beschikking ten mynen opzichte genomen.

'Walter schoon en bevallig, kon niet nalaten liefde in te boezemen aen eene maegd, wier harte nog vry van alle kluisters was. Vaek bezocht hy het slot myns vaders, en al wat myne begeerten streelen kon, werd door hem werkstellig gemaekt. Ik vond genot in zynen omgang; zyne aenwezigheid werd my aengenaem, en zyne woorden versterkten meer en meer de genegenheid, die ik voor hem gevoelde.

'Op zekeren dag dat hy stellig beloofd had het slot van Ghistele te bezoeken, en ik hem vruchteloos afwachtte, kon ik nergens

rust, nergens genoegen vinden. Dan eerst gevoelde ik dat hy myne liefde had weggedragen. In deze zielmarteling verstreek de dag: onderscheidene invallen, die my iets treurigs voorspelden, vlogen my door het hoofd, en weldra beeldde ik my in dat er Walter iets rampspoedigs op zyne reis moest overgekomen zyn. De duisterheid van den nacht maekte dit denkbeeld nog akeliger: in tranen smolt ik weg, en 'k verliet, by de eerste zonneschemering, myne bedkoets, om van op den burgtoren de aenkomst myns verloofden gade te slaen. De zon stond reeds hoog in het Zuiden, toen ik myne schuilplaets verliet, en ik trachtte, doch te vergeefs, myne tranen te verbergen.

'Twee dagen nog verstreken in ongerustheid; de gedachte dat Walter zich over myne liefde niet bekreunde, begon zich by my op te doen, en veroorzaekte nieuwe tranen, wanneer het sein van zyn zilveren hoorn my uit myne treurigheid trok. Ik trachtte die treurigheid te verduiken, doch Walter had ze bemerkt: hy wierp my eenen blik toe, en een zucht was myn eenigst ant-

woord. - Gy zyt afgemat, Isabella!' sprak hy met eene geveinsde deelneming in myne smarten; - gy hebt geleden!

- Ja!' stamelde ik.

- En myne afwezigheid alhier, heeft er oorzaek toe gegeven?' vervolgde hy.

'Ik bleef sprakeloos, en sloeg de oogen naer den grond.

'Verzekerd van zynen zegeprael op myne ziel, sloot Walter myne handen in de zyne. Nu bad hy om verschooning, en zwoer dat omstandigheden, onafhankelyk van zynen wil, hem van het geluk myner tegenwoordigheid beroofd hadden. Al wat hy verdenken kon om my te bewegen, werd werkstellig gemaekt, en van dit oogenblik af, was Walters harte myn vurigste verlangen. Ik had de volledigste overtuiging dat myn geluk onafscheidbaer van 't zyne zou wezen!'

Hier scheen de verhaelster een oogenblik aen de somberste gedachten overgelaten, doch zy vervolgde weldra. - Lieve kinderen! ik heb u deze omstandigheden moeten verhalen, om u eene gedachte te geven hoe diep de valschheid der mannen jeugdige en

onervarene harten kan verleiden, en hoe gemakkelyk de liefde, die men tot iemand heeft gedragen, in onverschilligheid, ja soms in afkeer verandert.

'Geheel aen Walter gehecht, zag ik met ongeduld het oogenblik onzer vereeniging te gemoet, wanneer eene daed, over welker ontdekking ik tot den jongsten dag myns levens den Hemel zal danken, Walter een groot deel myner liefde onttrok. Hy had zich pligtig gemaekt aen de schaking van eene teedere maegd, die hy geheel aen hem verkleefde, en, die ik daerna als myne oppasster in den kerker herkend heb. Onmiddelyk na dees voorval, kwam Walter in het slot terug: zyne liefdegevoelens tot my schenen niet verdoofd; maer ik, tot in het diepste der ziel gewond, deed hem hevige berispingen over zyne trouweloosheid. Hy grimlachte, de snoodaert! en bevestigde by heiligen eede, dat deze zaek geheel en al valsch was, dat men van myne goede trouw misbruik had gemaekt om hem in zyne belangen te hinderen, en slechts de jaloerschheid van den eenen of anderen edelman, die

naer myne hand dong, oorzaek tot dit eerschendend gerucht gegeven had.

‘Gelyk een minnend hart de gebreken van diengenen, waerop het verslingerd is, moeijelyk kennen kan, liet ik my door Walters woorden van zyne onschuld overtuigen. Ik voelde het rood der schaemte myne wangen kleuren, en de jonker, die altyd in myne ziel lezen kon, sprak op een berispenden toon: - Isabella! gy zyt eene ondankbare! Ik draeg u eene onverbreekbare liefde toe, en meende op de uwe te mogen rekenen! Ik dacht dat ge my genoeg beminde, om het oor niet te leenen aen eene daed, die my in ieders oogen zou schandvlekken!’

‘Dit gezegde verbysterde my: ik bad Walter om verschooning, en wy zwoeren elkander eeuwig te beminnen!

‘De moeder van Sara, die nog altyd troosteloos over de schaking harer dochter was, en dacht dat ik 's meisjes lot kon verzachten, wendde zich mywaerts: helaes! ik ontving ze met afkeer, ja gebood haer het slot te verlaten. Hare droefheid werd hartscheurend, met saêmgevoegde handen zette

zy zich op beide knien voor my, en smeekte vurig om bystand. Zoo zeer meende ik van de valsche aentyging tegen Walter overtuigd te zyn, dat ik aendrong opdat de ongelukkige zich verwyderen zou. Zy wierp my een verpletterenden blik toe, wees naer den Hemel, en vertrok onder het uitroepen dezer schrikvolle woorden: - Dáér staet uw onheil geboekt, indien gy ooit met den verfoeijelyken jonker van Herzeele in echt treedt!'

'Als versteend by deze vermaledyding, opende ik den mond om Saras moeder weêr te roepen, ten einde proeven van die aentyging te vragen: de woorden ontbraken my, en ik zeeg moedeloos neder.

'Walter, middelerwyl in de burgt aengekomen, om met mynen vader de voorwaerden van ons huwelyk, alsook den dag onzer verbindtenis, vast te stellen, vond my weenend, afgemat; en hy, bleek als een lyk, by de onverwachte ontmoeting der vrouw, die hem eenige verwenschingen had toegestuerd, stak de deur van myn vertrek open.

'Myne ontsteltenis vergrootte de zyne;

doch, weldra die gewoone koelmoedigheid aennemende, welke hem steeds kenschetste: - Isabella!' stamelde hy, plaetste zich aen myne zyde, en begon my weêr over onze vereeniging te onderhouden. De verschyning en de verwenschingen der ongelukkige moeder, hadden my te sterk geschokt, dan dat ik Walters liefdebetuigingen kon beantwoorden. - Zyne verslagenheid, welke zoo ras verdwenen was, maekte dat ik aen de ongeveinsdheid zyns harten begon te twyfelen, en eene geheime stem zegde my dat Walter aen de schaking van Sara zich pligtig had gemaekt!

'Myne treurigheid overtuigde hem van myne gedachte; hy bezwoer zyne onschuld met sterkeren eede dan te voren, doch overtuigde my van dezelve niet. Ik bad en smeekte omdat hy zyn slagtoffer zou slaken, en met eene stuerschheid, die ik nooit in hem had bemerkt, verstiet hy myne bede, verliet het vertrek, en mompelde eene doemnis tusschen de tanden!

'Vader, die myne vereeniging met Walter wenschte, kwam tot my: hy meende my met

harde woorden te berispen, doch, by het ontwaren myner gesteltenis, weêrhield hy zynen toorn, en overtuigde my op nieuw van Walters onschuld.

‘Geheel de volgende nacht werd in sombere gedachten doorgebragt: ik stelde my voor, Walter, by zyn eerste bezoek, om verschooning te bidden; doch, een tweede schelmstuk maekte dat ik voor eeuwig van hem afzag.

‘De moeder van Sara was een lyk by myne ontwaking!

‘Men heeft niemand, wel is waer, van deze moord kunnen beschuldigen, doch iedermael dat ik Walter weêr zag, scheen de stem des slagtoffers my hare vroegere verwenschingen toe te roepen. Al de poogingen van Walter; al de voetstappen myns vaders, zyne bevelen zelfs, waren vruchteloos, om den jonker weêr in myne gunsten te doen geraken, en de liefde, die ik voor hem gevoeld had, verkeerde eindelyk in eene diepe verachting. Toen kon ik slechts de boosheid van zyne zwarte ziel kennen! - Hy zwoer dat

ik nooit in de armen van een anderen echtgenoot myne dagen zou slyten!...’

* * *

De terugkomst van Arnold bragt eene afbreking aen het verhael van Isabella en aen de tranen harer kinderen, doch niet aen derzelver nieuwsgierigheid. De moeder beloofde hare lotgevallen te hernemen, en de Vryheer van Schoorisse stelde door zyne liefdebetuigingen een einde aen de treurigheid, die hy op aller aengezichten bemerkt had.

XVIII.
De Moeder.

Procubuit super, atque haeret lacrymansque gemensque;
Et via vix tandem voci laxata dolore est.
AEN. LIB. XI.

.....
Voor zulk een moederheil zal ik u altoos danken:
O laet dit Engeltje my groeten door een lach:
't Zal, staemlend uwen naem, zyne eerste morgenklanken
U wyden ieder' dag.

EDMOND RONSE.

Om aen het verzoek harer dochters te voldoen, by welke zich nu ook Arnold van Schoorisse vervoegd had, besloot Isabella haer verhael voort te zetten. Zy bad den Vryheer haer met koelen bloede te aenhoo-

ren, en geene verwenschingen tegen Walter, oorzaek van al hare geledene smarten, uit te braken.

- Gy kent, lieve kinderen,' vervolgde zy, - myne betrekkingen met uwen vader, de voorzegging van den zwarten ridder, die my by zyne nachtverschyning in het slot van Ghistele, zoo verschrikte, en de omstandigheden, welke myn huwelyk voorgegaen zyn. Gelukkig als de eerste menschen in het aerdsche paradys, bragten wy in de burgt te Schoorisse onze dagen door, en de Hemel zegende ons huwelyk. De geboorte van Oda knoopte onze liefdebanden nauwer toe, en onze vreugde steeg ten top by myne verklaring aen Arnold dat ik hem eene tweede mael vader zou maken. - Helaes! al die vreugde veranderde in rampspoed en wee!

'Op zekeren nacht, dat ik eenzaem aen mynen echtgenoot lag te denken, en de onheilen overpeinsde, die eene scheiding van hem my zou kosten, hoorde ik den gang van ons slot door zware voetstappen weêrgalmen. Ik zette my regt in myne koets, en eene stem drong tot my, die zegde: - 't Is dáér!'

Ik voelde my het bloed om 't harte stollen; de deur van myn vertrek werd opengestooten, en diezelfde zwarte ridder, vroeger myn onheilsbode, wierp zich op my; hy stopte mynen mond onder het uitboezemen dezer woorden: - Gy hebt met myne voorzegging den spot gedreven, Isabella! en voor altyd moet gy nu myn wezen!' - De schaker prangde my tegen zyn yzeren harnas; vruchteloos waren myne poogingen om hem te ontvlugten: de moed ontging my, en ik bleef als levenloos in zyne armen!'

Arnold van Schoorisse kon zich niet bedwingen hier eenige gebaerdens van wraek te laten uitschynen: Oda weende, en Agar liet zich tegen Isabella vallen, uitroepende: - Moeder! moeder! nooit had ik zoo eene zwarte ziel in Walter kunnen veronderstellen!'

Agar zweeg, Oda bedwong hare tranen, en Isabella, die besloten had dit schrikkelyk verhael tot het einde toe mede te deelen, bezag haren echtgenoot met mededoogen. Zy deed zich geweld aen, om te zeggen dat, wanneer zy uit hare bedwelming kwam, zy

zich in een kostelyk vertrek opgesloten vond, alwaer eene jonge vrouw haer bewaekte. Zy vervolgde: - Met kommer sloeg ik de oogen op de ongelukkige Sara, wier schaking, gepaerd aen de moord harer moeder, my afkeerig van Walter had gemaekt. De trekken van de maegd waren my niet ontgaen, en daer ik my van haren naem herinnerde: - Sara!' zuchtte ik, - zyn wy beide slagtoffers van denzelfden wreedaert!' Het meisje meende te antwoorden, doch Walters aenkomst weêrhield haer; wy bleven stilzwygend. Walter gebood haer het vertrek te verlaten, wendde zich tot myne koets, en verzocht my hem aen te hooren. Ik verstiet hem met verontwaerdiging: myne tranen schenen indruk op zyn gemoed te maken. - Isabella!' sprak hy, - vergeef my de stuersche woorden, u, tydens uwe opligting toegeduwd: eene vurige liefde, met hardnekkigheid verstooten, heeft tot deze handelwyze aenleiding gegeven: geweld heeft die liefde moeten ondersteunen, en my in het bezit eener vrouw gesteld, wier hart my afkeerig was. Isabella! ik bemin u uit al

de krachten myner ziel, en één woord van u kan my het zoo lang gemiste geluk dubbel vergoeden.'

'Deze liefdeverklaring viel my schrikkelyker dan myne schaking zelve: al wat myne verontwaerdiging my maer ingeven kon, werd Walter toegeworpen: ik legde hem voor oogen den heiligen eed van getrouwheid op het altaer aen mynen echtgenoot gezworen, en bevestigde stellig dien eed te zullen eerbiedigen. Walter poogde myn gezegde te wederleggen: sterker dan te voren drong ik er op aen, en zyne ontroering, zyne tranen deden my op redding hopen. Myne verontwaerdiging maekte plaets voor koele, voor overtuigende woorden; ik smeekte hem, in herinnering der liefde, die hy my steeds zegde toe te dragen, dat hy my aen mynen echtgenoot weêr zou schenken.

'Deze bede ontstelde hem. Zyn hart, ofschoon misdadig, had alle gevoeligheid niet verloren: myne tael werd streelend, overtuigend, naermate zyn medelyden vergrootte, ja, ik meende verzekerd te zyn dat hy aen myn verlangen voldoen zou, wanneer een

hartscheurend: - 't Is onmogelyk!' my aen myn eersten rampspoed overliet. Al wat ik nog bybrengen kon, scheen niet meer op hem den minsten indruk te maken; en als had hy de gevoeligheid van een oogenblik zich zelven verweten: - Neen, Isabella!' sprak hy, - gy hebt myne innigste wenschen verstooten; de uwe kan ik ook niet instemmen. Denk aen uwen echtgenoot niet meer, in wiens armen gy nooit uwe dagen zult slyten. Uwe liefde is my onontbeerlyk; uw genot myne zaligheid op aerde!

'Ongelukkige!' schreeuwde ik, - weet ge niet dat ik eene vrucht myner verbindtenis onder den boezem drage, en ik u nooit - nooit zonder myn geweten te bezoedelen, beminnen mag? O! de Hemel zou u die euveldaed aenrekenen!'

'By deze uitroeping smolt ik in tranen weg, en Walter grimlachte, als hadde hy de wraek des Alvermogenden willen tarten. Hy herhaelde met eene soort van overtuiging: - Niets kan aen mynen wil weêrstaen!'

'Die helsche grimlach boezemde my de

grootste verachting voor Walter in: al de schandelyke daden, waeraen hy zich pligtig had gemaekt, werden hem toegeduwd, en ik nam God tot getuige dat ik eerder zou sterven, dan in het minste myne pligt te schenden!'

- En heeft hy er u nooit toe gedwongen, lieve Isabella?' vroeg de Vryheer van Schoorisse, aen wiens harte het volbrengen van dien eed het zachtste genoegen moest verschaffen.

Isabella wierp haren echtgenoot eenen schuinschen blik toe, en Arnold kon gemakkelyk ontwaren dat er in dien blik iets gemengeld was dat aen een verwyt geleek. Het scheen hem dat de woorden: - Twyfelt gy aen de trouw eener echtgenoote, wier rampen aen hare verkleefdheid jegens u, slechts toe te schryven zyn,' in zyne ooren drongen, en hy leende weêr zyne aendacht op het verhael zyner gade. Deze hernam: - Nauwelyks was Walter met mynen eed bekend, of hy liet my aen al de treurigheid myns harten over. Alleen met myne gedachten rees ik uit het bed, waerop ik tot het oogen-

blik van zyne verdwyning gebleven was, en liep tot aen het venster, om te zien of ik myne vlugt niet kon bewerken. Weemoedig schudde ik de yzeren staven: het vertrek weêrgalmde van myn gesteen: Arnold werd gestadig als een beschermengel aengeroepen, en niemand beantwoordde myne klagt, totdat Sara weêr tot my kwam, en vertroosting aen myn ongelukkig lot trachtte te brengen.

'Acht dagen verliepen, zonder dat ik Walter van Herzeele weêrzag.

'Op zekeren morgen, dat de zon hare verkwikkende stralen door de staven myner gevangenis begon te werpen, en ik myne oogen over de meerschen, ter Zuider zyde van het slot, liet weiden, zag ik eenen ruiter aenrennen, welke in sombere gedachten scheen verdiept te zyn. Eene siddering doorliep my van 't hoofd tot de voeten; en ongelukkig, gelyk ik was, kon ik al den rouw zyner gesteltenis waerderen. Myne oogen bleven op hem gevestigd totdat hy in het bosch verdween, van waer hy de laen, die tot de eerste valbrug leidt, intrekken moest. Zyn onheil zweefde my nog altyd voor den

geest. Nu kon ik niet nalaten my in te beelden dat het een echtgenoot was, wien men misschien zyne gade ontrukt had, en die troosteloos de voetstappen haers schakers ging opzoeken. Deze gedachte was verplettend: steeds keek ik naer de plaets waer hy weêr verschynen moest, en het gelukte my nogmaels hem te ontwaren. De rilling, die ik gevoeld had, verkeerde in eene heviger aendoening: myn hart begon zoo geweldig te kloppen, myne tranen biggelden zoo overvloedig, dat ik genoodzaekt werd my neêr te zetten, wilde ik niet bezwymd op den grond vallen. Myn gesteen had myn hart een weinig kracht bygezet: de aenlokking, die ik tot den ridder gevoelde, trok my onwillig weêr tot het verlatene venster, en een gegil ontvloog my juist op het oogenblik dat Walter de deur myns kerkers opentrok.

'Het geluid eens hoorns had schaterend door de lucht geklonken: Walter liep tot voor het venster, en alsof hy door het vuer des Hemels aengeraekt ware geweest, beverwde eene doodsche bleekheid zyn gelaet. Zonder een enkel woord te reppen, sprong

hy de deur uit, en verzuimde dezelve achter zich te sluiten.

‘Deze omstandigheid bezielde my met nieuwen moed: ras stoof ik achter hem; stond voor de valbrug van het slot, en riep als eene uitzinnige: - Arnold! Arnold! wees de verlosser uwer gade!’

- Hoe!’ schreeuwde de Heer van Schoorisse, - was ik die ruiter waervan gy spreekt? O! ja, ja! ik herinner my iets van deze zaek: dien noodkreet heb ik gehoord, zonder dat myn hart my ooit heeft kunnen zeggen dat hy door myne geliefde Isabella aengeheven werd!...’

Diep bedroefd was de man; beide maegden weenden, en slechts Isabella kon hare tranen bedwingen. By 't gezegde van Arnold dat men hem tydens dit bezoek verzekerd had dat Walter zich in zyne burgt niet bevond, hernam Isabella dat, zoodra zy dit geroep had aengeheven, zy door Walter en Mattheus, welke laetste toen, als eenigste bediende, het slot te Herzeele bewoonde, den mond gestopt en weggedragen werd, en dat de Vryheer bevolen had te zeggen, dat hy

sinds veertien dagen eene reis had aengenomen, en de dag van zyne terugkomst niet bepaeld was.

- Nauwelyks was die boodschap verrigt,' vervolgde Isabella, - of ik werd zieltogend op myn rustbed gedragen. Sara, voor wie ik reeds eene zekere vriendschap gevoelde, vertroostte my; en daer ik meer en meer trouw in haer begon te stellen, en my inbeeldde dat ze myne vlugt kon bewerken, repte ik iets nopens deze zaek, ja beloofde haer de helft myner fortuin, kon ze my uit het slot van Walter brengen. Om haer de belangen van den snoodaert te doen verzuimen, maekte ik de ongelukkige met het schrikkelyke lot harer moeder bekend, zeggende dat die moord my een diepen afkeer voor Walter ingeboezemd had, en oorzaek was dat ik zyne hand had verstooten. Sara, die door haren schaker de dood harer moeder vernomen had, doch hem geenszins als de moorder der ongelukkige vrouw vermoedde, viel in verwenschingen tegen Walter uit, en zwoer dat zy alles zoude aenwenden om myne bede na te komen.

‘Eens dat Mattheus verzuimd had de deur van het gebouw, dat tot gevangenis diende, sleutelvast te maken, drong Sara myn slaepvertrek in. My schielyk opwekkende: - Kom, edele vrouw!’ sprak zy, - het oogenblik onzer verlossing is daer: duister is de nacht, en alles aen de diepste rust overgelaten. Eene ladder staet tegen de buitenmuren van het slot; de wallen zyn bevrozen; niets kan zich aen onze ontsnapping verzetten!’

‘Deze woorden versterkten my: ik sprong uit myne koets, had, op een omzien, mynen nachtmantel op de schouderen geworpen en Sara gevolgd, welke reeds ter plaets stond, waer zy zoo even de ladder had opgerigt. Maer, hoe diep was myne droefheid niet, wanneer zy verschrikt uitriep: - Mevrouw! onze poogingen zyn verydeld.!’

‘In ditzelfde oogenblik voelde ik my door eene gespierde hand den arm drukken: het was Mattheus, die sinds lang achterdocht jegens Sara had opgevat; en, om hare trouw aen de belangen van zynen meester ten proeve te stellen, deze verdwyning

in den schyn zoo gemakkelyk had gemaekt.

‘Des anderendaegs werden wy in den kerker opgesloten, waeruit ge my verlost hebt, en nimmermeer heeft zich de kleenste gelegenheid tot ontsnapping aengeboden.

‘Nauwelyks zat ik eenige dagen in die plaets, alwaer zich de rampspoed sinds eeuwen schynt gehuisvest te hebben, en waer nooit eene verkwikkende strael der zon ingedrongen is; alwaer eene altyd brandende lamp het achthoekig gewelf met eene zwarte kleur overdekt heeft, als om die schrikkelyke schuilplaets nog schrikkelyker te maken; - nauwelyks, zeg ik, zat ik sinds eenige dagen levend in dit graf te weenen, of Walter van Herzeele drong er in. - Zoo onverdragelyk was zyn gezicht my geworden, dat ik de oogen look, en my op de steenen bank wierp. Walter stond stilzwygend voor my: de voetstappen van een anderen persoon klonken door den kerker. Nieuwsgierig keek ik op, en, o! stond van geluk! een priester, geheel in kerkelyk gewaed, een gebedenboek onder den regter arm, en eene wassenen keers in de linker

hand, bood zich voor my aen. Zyn hair golfde in lange vergrysde lokken op zyne schouderen, waerover eene prachtige stool hing; zyne albe blonk schitterend achter het waslicht.

'Ik beeldde my in dat de alvermogende God zyne menschelyke natuer weêr had aengenomen. Ik wierp my voor de knien des priesters en kuste met geestdrift zyne stool.

- Myn kind! sta op,' sprak hy, - want ik brenge verkwikking aen uw harte! Nogtans,' vervolgde hy na een weinig dubbens, - die verkwikking kan u niet geschonken worden, zonder u eene omstandigheid mede te deelen, waerdoor uwe rampen oogenblikkelyk moeten vergrooten. De geheimen des Hemels zyn ondoorgrondelyk, en ons bestaen is, hier op aerde, aen vele wisselvalligheden onderworpen. Mynheer Walter van Herzeele, die u uit de armen eens beminnenswaerdigen echtgenoots rukte, heeft zeker eene grove misdaed gepleegd, waerover de Hemel hem slechts, na eene ware en langdurige boeting, vergiffenis zal schenken! Uw lot is betreu-

renswaerdig; en schoon de Algoede steeds de trouw beloont door eene gade op het altaer gezworen, heeft Hy u tot heden willen beproeven. De belydenis en bekendmaking, die jonker Walter over zyne misdaden aen my, eerst als priester, daerna als vriend, gedaen heeft, en het genoegen, dat ik steeds in het lenigen van den rampspoed myns evenmenschen gevoel, hebben my genoopt dees verblyf van treurigheid in te dringen, ten einde uw wee in vreugde te herscheppen!...'

'By deze troostvolle woorden des gryzaerts, voor wiens voeten ik nog altyd knielde, sprongen overvloedige tranen uit myne oogen. Verrukt stond ik regt, en de handen te samen voegende: - Spreek, vader! spreek!' snikte ik; - gebied, en ik zal my aen uwen wil onderwerpen!'

- Myn kind!' vervolgde de geestelyke, - er hoeft moed in deze omstandigheid: ik heb gezegd, dat ik, alvorens u den gewenschten troost te kunnen schenken, uw hart door eene treurige bekendmaking moest doen bloeden!... De Hemel heeft het heil, dat gy

met ridder Arnold van Schoorisse nog hoopte te smaken, niet willen gedoogen; doch hy verbiedt niet dat ge dit heil in de armen van jonker Walter geniete.

- Hoe? Mynheer!' riep ik uit, - niemand kan my ontslagen van de trouw aen mynen echtgenoot gezworen. Uwe voorstellen verschrikken my: spaer eene rampzalige, die liever alle martelpyn zou doorstaen dan hare gelofte te verbreken!'

'De geestelyke zweeg, en Walter bezag hem bekommerd. Na een oogenblik van onuitsprekelyk lyden hernam ik: - O vader! eerwaerde vader! vermorzel toch myn weemoedig harte niet. De Hemel,' snikte ik voort, - de Hemel is op het punt myne heilige verbindtenis eene tweede mael te zegenen: heb medelyden met my, met myn kind: ontruk het den braven man niet, wiens bloed door zyne aderen stroomt: schenk het aen zynen vader, schenk my aen mynen echtgenoot weder!'

Hier voelde Isabella zich de kracht niet om haer verhael voort te zetten: zy drukte de vingeren van Arnold tegen haer bran-

dend voorhoofd, en ondanks haer poogen om hare treurigheid niet te laten uitschynen, bevochtigde zy de hand heurs echtgenoots met heete tranen.

- Lieve Arnold!' hervatte zy weldra, - hier begint het treurigste myner gesteltenis. Op myne vurige bede om in uwe armen terug geschonken te worden, nam ik het besluit van nimmer iemand, wie het ook zyn mogte, met den naem myns schakers bekend te maken. Ik verliet den priester, en my voor Walter werpende, welke tot dan toe met stilzwygende goedkeuring de woorden van zynen medemakker had afgeluisterd, smeekte ik hem dat hy my het slot van Herzeele verlaten liete, by God en zyne heilige Moeder belovende, dat ik zelfs aen u, Arnold! niets van zyne handelwyze reppen zou.

'Om het hart van Walter, dat tot medelyden gestemd scheen, niet te laten vermurwen, sprak de geestelyke met eene stem, die nog altyd in myne ooren trilt: - Kind! uwe bede kan niet toegestaen worden: het heeft den Hemel behaegd uwen echtgenoot

tot zich te roepen: hy is onder de vanen van den Prins gesneuveld!...'

'Deze woorden vielen my zoo schrikkelyk, dat het leven in my geheel en al uitgedoofd scheen,

'Twee volle uren lag ik zonder beweging: by myn ontwaken sloeg ik de oogen rond den kerker, en ontwaerde slechts nog Sara, die aen myne bedsponde zat.

'Weêr gaf ik my aen den diepsten rampspoed over, totdat hevige stuiptrekkingen my overvielen. Voor de dag verstreken was, sloot ik een welgeschapen kind aen myne borst!

'U zeggen Arnold! hoe zeer dit voorval myne gesteltenis verzachtte, ware onmogelyk: het eerste geschrei, door het wichtje aengeheven, stortte hemelvreugde in myne ziel, en de zorgen, die het van my eischte, maekten dat ik my er geheel en al aen toewydde. Niettemin beneep het verlies van eenen echtgenoot, dien ik my begon in te beelden door Walter misschien te zyn omgebragt, op nieuw myn harte. Onophoudelyk hield Sara my voor dat ik alle hoop in den Hemel moest stellen; dat God my eenen

troost had gezonden, waerin ik verzachting aen myn lyden zoeken moest. Ik onderwierp my aen Saras raedgevingen, en uw naem, Arnold! werd honderdmael daegs in myne bede gemengeld. Steeds smeekte ik den Hemel, dat hy u, hierboven, het heil zou schenken, 'twelk gy met my op aerde had gemeend te smaken! In de omhelzingen van myn kind, herinnerde ik my de liefkozingen zyns vaders; in zyne oogjes begon ik den helderen blik van mynen echtgenoot te ontwaren, en iedermael dat ik het wichtje tegen den boezem sloot; vermeende ik de beweging uws harten te gevoelen. In al die zielevreugde durfde ik slechts nog eenen wensch uiten, en 't was die van aen een knaepje, in plaets van aen een meisje, het licht geschonken te hebben. De naem van Arnold ware hem gegeven geweest, en ik had dien naem onophoudelyk mogen uitspreken, zonder steeds aen uwe schrikkelyke ombrenging te moeten denken!

‘Maer gelyk de mensch in zyne vurigste begeerten op aerde tegenstrevingen ontmoet, troostte ik my van lieverlede by

deze kleene teleurstelling. De hoop van nog eens het slot van Schoorisse te zien, waerin ik overigens geen genoegen meer dacht te smaken, vermits men my nu ook had doen gelooven, dat Oda haren vader in den Hemel vervoegd had, streelde myne gedachte niet verder. Ik onderwierp my zonder morren aen myne bestemming en voelde my min ongelukkig. Myne spruit had my over al myne onheilen vertroost!

'Reeds had ik eenige maenden in zachte hoop doorgebragt, en voelde my moediger dan ik ooit sinds myne opsluiting geweest was, wanneer de verschyning van Walter, met den bekenden geestelyken, my van schrik deed yzen en ik genoodzaekt werd het kind, dat zich aen myne borsten laefde, ter neêr te leggen. De priester sprak my over de nietigheid der aerdsche zaken: hy schilderde met zulke aendoenlyke kleuren de afgrysselykheid van mynen kerker af; de eenzaemheid, waeraen ik overgelaten was; dat ik weêr in tranen wegsmolt, en bad opdat hy verzachting aen myn lot zou brengen. Hy legde de hand op myn voorhoofd, en scheen my te

zegenen. - Myn kind!' voer hy voort, - indien gy aen den wensch des Hemels gehoorzamen wilde, zou uw rampspoed in heil verkeeren. Vroeger moest gy de eischen van Mynheer Walter afslaen, wildet gy uw geweten niet bezoedelen: nu staet het u vry, in zyn slot als opperbevelhebster te heerschen.

- Het volbrengen van den wil des Hemels is myne vurigste begeerte, eerwaerde vader!' sprak ik met al de koelmoedigheid waervoor ik vatbaer was: - indien ik zyne bevelen miskende, zou ik geen deel van het my ontnomene geluk, in het wichtje, dat hy my schonk, weêrgevonden hebben!

- Zyt gy gelukkig met uw kind, lieve Isabella!' vroeg Walter, die my tot dan toe met weemoed aenschouwd had.

'Alsof de priester geene aendacht op deze woorden had geslagen, zette hy zyne rede voort, en: - Mevrouw!' hernam hy, - ik zegde dat gy in het slot van Herzeele gebieden kunt: de Vryheer draegt u eene zuivere, eene onvergankelyke liefde toe: niets belet u hem te beminnen; uw geluk hangt slechts van uwen wil af!'

‘By deze woorden legde de gryzaert het Evangelieboek op een klein tafeltje, plaetste de wassenen keers er nevens, en myne hand vattende, trok hy my digt tegen het opengeslagen parkement. - Zweer hier op het Boek des Levens,’ sprak hy, - dat ge jonker Walter van Herzeele tot echtgenoot wilt aennemen!’

‘Ik sidderde op dees voorstel, rukte myne hand uit die des priesters: myn geweten zegde my dat ik eene goddelooze daed begaen zou. Ik verzamelde al myne krachten, en - Neen; nooit!’ stamelde ik; - nooit zal ik de echtgenoote myns schakers, nooit die des moorders van Arnold van Schoorisse wezen!’

‘Vertoornd over myne woorden, sloeg de valsche priester het Evangelieboek met eene zoo hevige beweging toe, dat zyne hoofdkap, met den gryzen baerd er aen vastgehecht, op de tafel viel. Schoon hy het mogelyke aenwendde om zich het gezicht te verduiken, herkende ik in hem den goddeloozen Mattheus, welke vloekend uitriep dat myn kerker my tot grafplaets zou dienen! Hy

vertrappelde met de voeten het heilige gewaed, waervan hy een zoo schandelyk misbruik had gemaekt, en verwyderde zich, my met mynen helschen vervolger alleen latende.

‘Hier dacht ik te sterven; doch spoedig gaf de Hemel my hooger kracht om myn wee te doorworstelen. Ik begon de hoop te koesteren dat men my de dood myns echtgenoots slechts had aengekondigd om over myne weigering in 't volbrengen van Walters wenschen te zegepralen, en ik wierp dezen al zyne aenslagen als bitsige verwytingen naer het hoofd. - Hy knarsetandde naermate myne verontwaerdiging aengroeide, en ik zwoer, myne regter hand op het Evangelieboek drukkende, dat ik liever bezwyken zou, dan my immer aen hem te onderwerpen. De snoodaert!... Als een sperwer, die op zyne prooi loert, wierp hy zich op myn kind, hief het in de hoogte, en was reeds aen de deur des kerkers, om er meê weg te loopen, wanneer ik zyn poogen verydelde, en my met kracht aen zyne kleederen vasthechtte. Hy verstiet my: weêr ging ik op hem los. Zoo pynlyk

vielen hem myne aenrandingen, dat hy my in den hoek des kerkers sloeg, en schielyk met myn kind verdween. Die overmaet van schelmery brak myn hart: andermael wilde ik Walter achterna stuiven, doch myne voeten waren verlamd, en myn bloed stond yskoud in myne aderen! Als uitzinnig riep ik hem toe: - Walter! Walter! in Gods naem, beroof my van den eenigen troost niet, eene ongelukkige moeder op aerde overgelaten! Walter! geef my myn kind! Walter!... Walter!...'

Myne oogen verduisterden; en ik kon geen geluid meer uitbrengen, toen Walters terugkomst my met nieuwen moed bezielde. Ik zegende hem als myn beschermengel, omsloeg zyne knien met myne sidderende armen, en terwyl hy my het kind vertoonde, dat my zoo onnoozel toelachte, en de handjes tot zyne moeder uitstak, stond ik smeekend regt, en riep: - Dank! dank, o vriend!'

'Walter scheen genoegen in myne moedervreugde te smaken: hy wilde my omarmen: ik sprong achteruit, en die beweging verduisterde weêr zyn gelaet.

- Isabella!' stamelde hy, - uw weêrstand verscheurt myne ziel, en echter is uwe liefde my onontbeerlyk! O! wist gy hoe vurig dit hart voor u klopt, en welke bittere stonden uwe vereeniging met Arnold van Schoorisse my gebaerd heeft, gewis zoudt ge medelyden met my hebben! Een woord, Isabella! Dit enkele woord, dat my vroeger zoo aenvallig de ooren streelde, zou u kommerloos het pad des levens doen bewandelen, u de gelukkigste der stervelingen maken. Schenk my die liefde weêr, Isabella, en ik ben een engel van goedheid voor u; schenk my die liefde weêr, en Walter, die u thans zoo verfoeijelyk schynt, zal de kleenste uwer begeerten voorkomen; schenk my die liefde weêr, en ik zweer al myne dwalingen af, om my met u door den heiligen echt te verbinden!'

'Hier drukte de valschaert myn kind tegen myne wangen; helaes! ik had de kracht niet om het hem te ontnemen, en - wy weenden te samen. Nogmaels viel de gedachte my te binnen dat hy de moorder myns echtgenoots was: ik deed my verwy-

tingen over myne moedeloosheid; de naem van Arnold! ontvloog mynen mond.

- Hy is dood!' riep Walter met eene schrikverwekkende stem.

- Misschien vermoord door den schaker zyner gade!' snikte ik.

- Neen, lieve Isabella!' hernam hy met kalmte; - ik zweer u by God, dat ik geene misdadige hand op hem gelegd heb.

- Durft ge my ook by dien heiligen naem zweren, dat Arnold wezenlyk onder de aerde rust?' vroeg ik, Walter met nieuwsgierigen kommer in de oogen ziende.

'Hy aerzelde te antwoorden: doch: - Ik zweer het by - God!' stamelde hy.

'De toon, waerop hy den Albeheerscher tot staving van zyn gezegde aenriep, overtuigde my meer van Walters valschheid, dan indien hy myne vraeg onbeantwoord hadde gelaten. Eene strael van hoop glom weêr in my op, en ik riep dat hy my valstrikken wilde leggen, dat myn echtgenoot nog leefde, en ik nimmer de omhelzingen eens anderen zou gedoogen.

'Walter verschrikte: nogmaels zwoer hy,

by al wat heilig is, dat Arnold in den stryd was omgekomen, en dat, wilde ik hem als echtgenoot nemen, hy myn geluk voor altyd zou bewerken.

'Nu naderde Walter my weêr toe; ik poogde hem myn kind uit de armen te rukken, doch hy keerde zich om en zegde dat hy het wichtje slechts in ruiling myner liefde my weêrschenken zou.

'Ik mag, ik kan u niet beminnen, jonker!' kreet ik bitter.

- Uwe liefde, of voor eeuwig van uw kroost gescheiden!' hernam hy bitsig. - Uwe liefde of myne vervloeking! uwe liefde of eene levensdurige kerkering!... Verkies!' brulde hy voort, - en in zyne krankzinnigheid drukte hy het schaepken zoo sterk, dat deszelfs geschrei myn hart deed bezwyken. Door eene beweging, der moeder zoo eigen, wanneer zy haer kroost eenen noodkreet aenheffen hoort, sprong ik de kleene ter hulp: Walter duwde my terug, riep met eene donderende stem: - Uwe liefde! uwe liefde!' en by myn laetste woord: - Neen!' was hy verdwenen!

‘De nachtlamp werd door het geweldig toeslaen der yzeren deur uitgedoofd, en niets dan eene sombere duisternis vertoonde zich aen myn gezicht; myne zieke inbeelding liet my de afgrysselykste verschynsels ontwaren: de geraemten der rampzaligen, die in den kerker een einde aen hun lot gevonden hadden, schenen zich uit den grond op te rigten, en grynsden my zoo vervaerlyk toe, dat ik van vrees als verstikte. Ik sloot de oogen; hief een gegil aen; vlugtte naer de uitgangdeur, en - o toppunt van schrik! ik voelde my wezenlyk in de armen drukken!... Het was slechts op de stem van Sara, die juist intrad by myne pooging tot vlugt, dat ik uit mynen angst weêrkwam. Als eenen zendeling des Hemels sloot ik haer tegen my, en noemde ze honderdmael mynen engel, myne vriendinne!

‘Saras troostende woorden versterkten myne krachten: ik gevoelde dat alles wat ik in 't toekomnde kon aenwenden, het verbitterd gemoed van Walter niet zou stillen, hief myne klaegstem min hoog en achtte my gelukkig Saras vriendschap verworven te hebben.

‘Sinds dit oogenblik heb ik Walter nooit meer weêrgezien.

‘'s Anderendaegs, voor dat Sara de spys, noodig tot ons onderhoud, uit de handen van Mattheus ontving, werd zy in het vertrek van Walter genood. Deze liet haer toe mynen kerker bewoonbaer te maken, deed my zeggen dat myn kind, waeraen hy den naem van Agar had doen geven, aen de zorgen eener goede voedster toevertrouwd was. Deze verzekering viel my troostend, en eenige dagen daerna behandigde men my het Madonabeeldje, dat hier aen mynen boezem hangt, en nooit van my meer afgescheiden is. By deze gift voegde Sara de volgende woorden, die Walter haer had toegestuerd, en welke ik nog van een tot een tegenwoordig aen het geheugen heb.

- Geef,’ sprak hy tot Sara, - dees beeldje aen Isabella van Ghistele, en zeg dat zy zich in haer lot moet getroosten. Haer kind, dat ik steeds zal aenzien als de vrucht eener vrouw, waervoor ik eene zoo zuivere vriendschap heb gevoeld, kan haer niet weêrgegeven worden, doch zal de opvoeding ont-

vangen, die zyn staet eischt. Een halssnoer, een Madonabeeldje, gelyk hetgeen Isabella op zich zal dragen, is voor Agar behouden, en zoodra het meisje de jaren zal bereikt hebben, waerin haer geest zich begint te openen; zoodra zy de stem zal verheffen om zich te beklagen over de volkomene verlating heurer ouders ten haren opzichte, zal dit beeldje aen Agar geschonken worden, met uitdrukkelyke aenbeveling van het steeds op zich te hebben, wil zy het gevaer niet loopen van nimmer door hare moeder herkend te worden!'

'Zie, Arnold!' vervolgde Isabella, welke een weinig haer verhael had moeten staken, ten einde Agars omhelzingen te beantwoorden, - zie,' sprak zy, het halssnoer losrukkend om het haren echtgenoot te overhandigen, - hier is de onwederleggelyke proef van myn gezegde: daer op den overkant kunt gy het teeken I.A. in het goud gegrift zien, welk merk de eerste letteren der beide namen van my en uwe dochter aenduidt!'

Arnold en Oda staröogden nieuwsgierig op beide halssnoeren, en de gelykheid der-

zelve kon geen oogenblik aen Isabellas gezegde doen twyfelen. De Vryheer, zyne ontroering niet meer kunnende weêrhouden, perste Agar nogmaels in de armen, en aller tranen vermengden zich.

Nauwelyks had zich het huisgezin van Arnold des morgens op nieuw vereenigd, of eene tyding, die hun heil, en byzonderlyk dit der aenminnelyke Oda, moest vergrooten, kwam ter ooren van den Audenaerdschen bevelhebber; zy bestond hierin, dat de opstandelingen, misnoegd omdat de overmeestering van Audenaerde op de Gentenaers, aen Ackermans zorgeloosheid toe te schryven was, hem zyn ontslag van opperbevelhebber hadden gegeven, en dat de gewezene Ruwaert zyn slot van Gaver was gaen bewoonen. Oda begon het oogenblik harer vereeniging met den Gentschen jonker te gemoet te zien: zy waegde het er iets van te reppen aen hare moeder, welke, hoogst nieuwsgierig om den held te leeren kennen, van welken zy steeds met zooveel liefde hoorde spreken, en aen wien zy het einde harer smarten toeschreef, haer verlangen

en dit harer dochter aen Arnold mededeelde.

Eenige dagen verliepen sinds Ackerman van het roer des bestuers had afgezien, en Arnold kon zich niet inbeelden waervoor de Gentenaer, geene redenen van vertoef meer kunnende bybrengen, zyne aenkomst te Audenaerde zoo lang uitstelde. Hy overpeinsde het middel om aen Ackerman te doen gevoelen dat men hem grooter vriendschap toedroeg dan ooit, wanneer een pagie zich met eenen brief aenbood. Arnold rukte het zegel los, en Oda, te zeer nieuwsgierig om den inhoud des briefs uit den mond heurs vaders af te wachten, naderde den man met kinderlyke bevalligheid, en drukte hem beide handen op de wangen, terwyl zy langs over zyne schouderen eenen blik op het parkement wierp.

Arnold las nu het schrift met luider stem aen Isabella en Agar voor: het behelsde Ackermans afstand van zyn ambt, herinnerde, met eene kiesche welvoegelykheid, den dienst, door hem aen het huis van Schoorisse bewezen, en wenschte Arnold geluk met zyne nieuwe dochter en bevallige

ega, wier afwezigheid de man zoo dikwerf in Ackermans tegenwoordigheid beweend had. Hy uitte den wensch zyne vriendschappelyke groetenissen aen de edele vrouw van Schoorisse, en aen hare aenminnelyke dochters te mogen doen, eindigde met te zeggen dat hy, zelfs in de woelingen van den oorlog, nooit Arnolds vriendschap vergeten had, en beval hen allen in de gunsten des Hemels.

Hoe zeer deze brief in den smaek van het gansche huisgezin viel, kan men uit het voorgaende gissen. Ackerman was niet min vergenoegd over het antwoord van Arnold; en nauw was de pagie op het slot van Gaver terug, of Odas minnaer besloot eenige dagen te Audenaerde door te brengen, om, zoo spoedig mogelyk, zyne vereeniging met Oda te doen zegenen.

- Zadel myn rossen hengst,' sprak hy tot eenen zyner bedienden: - heden, vóór den avond, wil ik Audenaerdes vestingen inrennen.'

De knaep deed wat Ackerman gebood: deze stelde zooveel spoed in het beschikken van alles wat hy tot zyne reis onontbeerlyk

oordeelde, dat hy, eene uer na de terugkomst van den pagie, reeds in den zadel gestegen was.

Middelerwyl had men in het huis van Schoorisse alle mogelyke toebereidselen gemaekt om er den Gentenaer te ontvangen, en Oda kleedde zich zoo bevallig aen, dat de zorg, in hare optooijing gesteld, heure natuerlyke schoonheid nog vergrootte. Isabella kon niet nalaten hare moederlyke tevredenheid aen de maegd mede te deelen, die, om den tyd, als het ware, te verkorten, door al de vertrekken van het huis heen liep, en zich eindelyk aen een der bovenvensters plaetste, van waer zy hare blikken door de Steenpoort, zoo diep mogelyk in de straet Tusschen-Bruggen sloeg. Iedermael dat Oda het hoefgekletter eens dravers in de verte hoorde, voelde zy haren boezem van hoop en angst popelen; en iedermael dat zy den vederbos van den eenen of anderen ridder ontwaerde en zag dat het die van Ackerman niet was, deed zy eene misnoegde beweging. De verveling begon haer te overmeesteren, en eindelyk kwam die schrikkelyke dag haer

in het geheugen, waerop de achterblyving des jongelings te Schoorisse, oorzaek was geweest van hare onverdragelyke rampen. Deze gedachte deed haer sidderen: zy verwierp die echter en nam het besluit zich niet verder te bekommeren; ingezien, gelyk zy zegde, het misschien mogelyk was dat haer verloofde zoo spoedig aen den inhoud des briefs niet kon beantwoorden, waerin Arnold den wensch te kennen gaf van Ackerman in den schoot zyns huisgezins te ontvangen.

Terwyl Oda zich met hare gedachten onledig hield, had Arnold het bevel gegeven om Ackerman stads poorten te laten inkomen. - Deze draefde in vollen ren: de vreugde zyns harten stond op zyn gelaet uitgedrukt, en reeds was hy de gemeente Bevere ingestapt, wanneer een onverwacht voorval, waervan wy in het volgende hoofdstuk de uitlegging zullen doen, al zyne plannen verydelde.

EINDE VAN HET DERDE DEEL.